

Lønnet deltidsarbeid blant fulltidsstudenter

Akademisk, sosial og psykologisk betydning av å ha lønnet deltidsarbeid eller ikke gjennom semesteret, for et utvalg fulltidsstudenter ved NTNU

Astrid Hoås

Masteroppgave i pedagogikk
Studieretning utdanning og oppvekst

Våren 2014

Pedagogisk institutt
Fakultet for Samfunnsvitenskap og teknologiledelse

SAMMENDRAG

Masterstudien undersøker betydningen av å ha lønnet deltidsarbeid eller ikke, blant et utvalg fulltidsstudenter ved NTNU. Det ble gjennomført en kvantitativ undersøkelse, hvor respondentene var studenter ved tre forskjellige fakulteter på NTNU.

Flertallet av studentene med jobb ser ut til å arbeide fordi det er økonomisk nødvendig. Ønsket om å bruke tid på studiene og å ha tid til sosiale aktiviteter er de mest fremtredende årsakene for hvorfor andre studenter velger å ikke arbeide i semesteret. Studenter som arbeider over 10 timer i uken opplever i størst grad at jobben har negative akademiske konsekvenser, selv om dette ikke gjenspeiles i karakterskåren deres. Samlet sett ser studentene ut til å erfare at å jobbe har flere positive følger enn negative, slik som forbedrede interpersonlige ferdigheter.

Studentene med deltidsjobb har signifikant høyere karakterer enn studentene uten jobb. Dette kan ha en sammenheng med at studentgruppen med jobb er eldre, og kanskje har bedre studievaner enn de som ikke har jobb. Det ser forøvrig ikke ut til at lønnet arbeid i semesteret har sammenheng med økt studie- eller livsstress for studentene. Imidlertid opplever studenter som har jobb mer økonomisk stress enn studentene uten jobb, og økonomisk stress ser noe overraskende ut til å øke med antallet timer studentene jobber. Ellers later det til at jobb i kombinasjon med krevende studier har en viss sammenheng med økt opplevelse av tidsstress. Dette gjelder særlig for studenter med jobb som studerer teknologi- og realfag, lokalisert på Gløshaugen. Videre bruker teknologi- og realfagstudentene flere timer på studier og færre timer på lønnet arbeid enn studentene som studerer samfunnsvitenskapelige fag. Dette må sees i tilknytning til forskjeller i studienes organisering.

Den faktoren som mest tydelig ser ut til å spille inn på studentenes opplevelser av stress og emosjonell utmattelse især knyttet til studier, er deres vurdering av global selvverd. Dette understreker at underliggende faktorer som psykisk helse må tas med i betraktningen når betydningen av å ha lønnet arbeid skal undersøkes. Ellers framgår det at jobben ikke oppleves som veldig psykologisk sentral for studentene. Likevel oppgir studentene at de i noen grad kunne tenke seg å fortsette i jobben selv om økonomien hadde vært bedre. Det kan derfor samlet sett virke som at arbeidet innebærer noe *mer* for studentene enn kun å tjene penger.

På bakgrunn av resultatene som er funnet i denne studien blir det klart at en eventuell betydning av å ha eller ikke ha lønnet deltidsarbeid, eksisterer i et komplekst samspill med flere personlige og kontekstuelle faktorer.

FORORD

Denne masterstudien markerer slutten på en svært lærerik, iblant hektisk, og samtidig veldig fin tid som student. I løpet av årene som deltidsarbeidende fulltidsstudent har jeg flere ganger fundert over hvordan andre studenter opplever det å kombinere studier og lønnet arbeid. Gjennom denne studien har jeg til stor interesse fått anledning til å undersøke temaet nærmere.

Det er flere personer som fortjener en takk for bidrag i arbeidet.

Først og fremst vil jeg rette en stor takk til min veileder, professor Ragnheidur Karlsdottir. Dine konstruktive og oppmuntrende tilbakemeldinger, og din effektivitet og tilstedeværelse i veiledningsarbeidet har motivert og inspirert meg gjennom hele prosessen.

Tusen takk til Kyrre Svarva på IT-avdelingen for god teknisk hjelp med spørreskjemaet. Takk til Jørgen Røst og hans bekjente for ivrig deltakelse og verdifull feedback under utformingen av informasjonsskrivet til spørreundersøkelsen. Takk til alle som svarte positivt på mine henvendelser på mail, og som hjalp meg med å distribuere ut spørreskjemaet til studentene. Takk til førsteamanuensis Roger Andre Federici som har kommet med nyttige innspill til oppgaveteksten. Ellers hjertelig takk til alle studentene som tok seg tid til å besvare undersøkelsen.

Andre fortjener også en takk for støtte og motivasjon underveis. En spesiell takk til Alexandre for uvurderlig korrekturhjelp i avslutningsfasen, til Jorunn som jeg kan dele oppturer og nedturer med, og til Kine som aldri ble lei av klagingen min når veien virket lang.

Trondheim, 09.05.2014

Astrid Hoås

INNHOLDSFORTEGNELSE

SAMMENDRAG	III
FORORD	V
1 INNLEDNING	1
1.1 Studieinnsats, studenthverdag og lønnet arbeid	1
1.2 Økonomi, arbeid, studiestøtte og psykisk helse.....	2
1.2.1 Lånekassen, Grunnbeløpet fra folketrygden (G) og studentarbeid.....	2
1.2.2 Studenter psykiske helse, lønnet arbeid og økonomi.....	3
1.3 Lønnet arbeid – forskjeller mellom studentgrupper	3
1.3.1 Forskjeller mellom ulike studiesteder	3
1.3.2 Forskjeller mellom ulike studieretninger	4
1.4 Å balansere studier og deltidsjobb.....	5
1.4.1 Psykologiske faktorer.....	5
1.4.2 Akademisk innsats og prestasjoner.....	6
1.5 Problemstilling	7
1.5.1 Bakgrunn for utforming av problemstilling(ene)	7
1.5.2 Problemstilling	8
1.6 Oppgavens struktur.....	9
2 TEORI	11
2.1 Motivasjon	11
2.1.1 Ytre motivasjon	11
2.1.2 Indre motivasjon – selvutforskning og motivasjon for å arbeide med studiene	11
2.2 Målorientering – prestasjonsorientering	12
2.3 Selvoppfatningens oppbygning og dimensjoner.....	12
2.3.1 Selvverd og selvvurdering	13
2.3.2 Avgrenset selvvurdering – akademisk selvvurdering	13
2.3.3 Psykologisk sentralitet – sentralitet av akademiske prestasjoner og lønnet arbeid	14
2.4 Stress.....	14
2.5 Utbrenthet – emosjonell utmattelse	15
2.6 Betydningen av kommunikasjons- og interpersonlige ferdigheter blant studenter for jobb etter utdanning	15
3 METODE	17
3.1 Kvantitativ forskningsmetode, spørreskjemadesign, representativitet	17
3.1.1 Oppgavens problemstilling og valg av metode/design.....	17
3.2 Utforming av instrument.....	17
3.3 Pilotundersøkelse.....	18
3.3.1 Endringer fra pilot- til hovedundersøkelse	18
3.4 Populasjon og utvalg – hovedundersøkelsen	19
3.5 Etske betraktninger.....	20
3.6 Beskrivelse av instrumentet – hovedundersøkelsen	20
3.6.1 Deltidsarbeid, studier og psykologiske faktorer.....	21
3.6.2 Sammensatte mål.....	21
3.7 Slutningsstatistikk og hypotesetesting	24
3.8 Justeringer i datamaterialet før deskriptive beskrivelser og analyser	24
4 RESULTATER	25
4.1 Deskriptive data.....	25
4.1.1 Fordeling av respondenter totalt	25
4.1.2 Fordeling av respondenter med deltidsjobb	25
4.1.3 Antall timer med lønnet arbeid per uke og studieinnsats fordelt etter institutt	26
4.1.4 Fordeling av respondenter og timer med lønnet arbeid per uke etter sektor	27
4.2 Hvorfor velger studenter å arbeide eller ikke i semesteret?.....	27
4.2.1 Hvorfor har ikke studentene lønnet deltidsarbeid?	27
4.2.2 Hvorfor har studenter lønnet deltidsarbeid?	28

4.3 Sammenligning av studentgruppene med og uten deltidsjobb	28
4.3.1 Tid brukt på studiet, foreldres utdanningsnivå og gjennomsnittskarakterer fordelt etter grad, studiested og hvorvidt de har jobb eller ikke.....	28
4.3.2 Sammenligning av studentgrupper fra Dragvoll og Gløshaugen med og uten jobb når det gjelder stress og psykologiske faktorer	30
4.3.3 Global selvverd, akademisk selvoppfatning, sentralitet av akademiske prestasjoner, indre motivasjon for studiet, utbrenthet, motivasjon for å arbeide med studiet og prestasjonsorientering ..	32
4.4 Positive og negative utfall av å ha jobb	33
4.5 Sammenligninger innad i studentgruppen med deltidsjobb	33
4.5.1 Timer med lønnet arbeid per uke etter grad og studiested.....	33
4.5.2 Timer med lønnet arbeid per uke, karakterskår, og tid brukt på studier etter alder	34
4.5.3 Antall timer lønnet arbeid per uke, karakterskår, og tid brukt på studier etter foreldres utdanningsnivå	34
4.5.4 Studenter som arbeider under og over 10 timer per uke – akademiske, sosiale og psykologiske konsekvenser	35
4.5.5 Sammenligning av studenter med høy eller lav vurdering av global selvverd	36
4.6 Verdi av jobben	37
4.7 Kvalitative data	37
5 DISKUSJON OG KVALITETSVURDERINGER	39
5.1 Deskriptive data	39
5.2 Hvorfor har studenter lønnet deltidsarbeid, og hvorfor har de det ikke?	40
5.3 Sammenligning av studentgruppen med og uten deltidsjobb	41
5.3.1 Tid brukt på studiet, foreldres utdanningsnivå og gjennomsnittskarakterer.....	41
5.3.2 Stress og psykologiske faktorer	42
5.3.3 Selvtutforskning, sentralitet av akademiske prestasjoner og prestasjonsorientering.....	44
5.4 Positive og negative utfall av å ha jobb	46
5.5 Sammenligninger innad i studentgruppen med deltidsjobb	47
5.5.1 Timer med lønnet arbeid etter studiested.....	47
5.5.2 Timer med lønnet arbeid og studieinnsats, etter alder	48
5.5.3 Timer med lønnet arbeid og studieinnsats, etter foreldres utdanningsnivå.....	49
5.5.4 Studenter som arbeider under og over 10 timer per uke.....	49
5.5.5 Global selvverd	51
5.6 Verdi av jobben	53
5.7 Trondheimsstudenter og frivillighet	55
5.8 Kvalitetsvurderinger, begrensninger og videre forskning.....	55
5.8.1 Utvalg, representativitet og generalisering.....	55
5.8.2 Dimensjonalitet, begrepsvaliditet, frafall	56
5.8.3 Videre forskning	58
5.9 Oppsummering og refleksjoner	58
Litteratur	61
Vedlegg	
Vedlegg 1 Tilbakemelding NSD	67
Vedlegg 2 Kodebok pilotundersøkelse	69
Vedlegg 3 Endringer fra pilot- til hovedundersøkelse	73
Vedlegg 4 Hovedundersøkelsen.....	77
Vedlegg 5 Faktoranalyser, reliabilitetsanalyser og fjerning av variabler – hovedundersøkelsen.....	83
Vedlegg 6 Informasjonsskriv pilotstudie	89
Vedlegg 7 Informasjonsskriv hovedundersøkelse	91
Vedlegg 8 Kvalitative tilbakemeldinger i pilotstudien og hovedundersøkelsen	93
Vedlegg 9 Sammenligning av svarfordelinger etter om studentene har jobb eller ikke i forhold til vurdert selvverd	95

Liste over tabeller

Tabell 1 Fordeling av respondenter etter fakultet, institutt, grad og kjønn	25
Tabell 2 Fordeling av respondenter med jobb etter kjønn, institutt og grad.....	26
Tabell 3 Timer med lønnet arbeid og studieinnsats per uke fordelt etter institutt	26
Tabell 4 Fordeling av respondenter og timer med lønnet arbeid per uke etter arbeidssektor og studiested..	27
Tabell 5 Studenter fordelt etter påstander om hvorfor de ikke arbeider i semesteret.....	28
Tabell 6 Studenter fordelt etter påstander om hvorfor de har lønnet arbeid i tillegg til studiene	28
Tabell 7 Studieinnsats og foreldres samlede utdanningsnivå etter om studentene har jobb eller ikke.....	29
Tabell 8 Kilder til stress – sammenligning av studentgruppene med og uten jobb, etter studiested	30
Tabell 9 Gjennomsnittskårer for utsagn om stress og følelsesliv etter om studentene har jobb eller ikke....	31
Tabell 10 Gjennomsnittskårer for alder og sammensatte mål etter studiested og om studentene har jobb ...	32
Tabell 11 Positive og negative konsekvenser av deltidsjobb	33
Tabell 12 Timer med lønnet arbeid etter grad og studiested	34
Tabell 13 Timer brukt på studier og lønnet arbeid per uke og karakterskårer, etter alder.....	34
Tabell 14 Timer studier og lønnet arbeid per uke og karakterskårer, etter foreldres utdanningsnivå.....	35
Tabell 15 Konsekvenser av jobb, kilder til stress og studieinnsats – under eller over 10 timer jobb per uke	35
Tabell 16 Studieinnsats, sammensatte mål og kilder til stress – lav eller høy vurdering av selvverd	36
Tabell 17 Verdi av jobben	37
Tabell 18 Sammenligning av tre ulike undersøkelser som ser på studieinnsats og timer med lønnet arbeid	48
Tabell 19 Korrelasjonsmatrise for variabler tilhørende målet «jobb og emosjonell utmattelse»	74
Tabell 20 Korrelasjonsmatrise for variabler tilhørende målet «studier og emosjonell utmattelse»	76
Tabell 21 Faktorgrupperinger for skalaene i hovedundersøkelsen.....	83
Tabell 22 Korrelasjoner, «offensiv prestasjonsorientering»	85
Tabell 23 Korrelasjoner, «psykologisk sentralitet av jobb»	85
Tabell 24 Reliabilitetsanalyser av skalaene.....	86
Tabell 25 Korrelasjonsmatrise for målet «global selvverd»	87
Tabell 26 Stress og emosjonell utmattelse studier: Sammenligning av studentgruppen med og uten jobb, etter om de har lav eller høy vurdering av global selvverd	95
Tabell 27 Kilde til stress – livet generelt: Sammenligning av studentgruppen med og uten jobb, etter om de har lav eller høy vurdering av global selvverd	95
Tabell 28 Kilde til stress – livet generelt: Sammenligning av studentgruppen med og uten jobb, etter om de har lav eller høy vurdering av global selvverd	95

1 INNLEDNING

1.1 *Studieinnsats, studenthverdag og lønnet arbeid*

I mediedebatter om studiekvalitet tegnes gjerne et bilde av norske studenter med lave studieambisjoner og dårlig arbeidsvilje.¹ Det som imidlertid kan virke mangelfullt i slike framstillinger, er at studentenes egen hverdag og deres opplevelser av denne ikke ser ut til å komme tydelig fram. Undersøkelser viser at et økende antall studenter balanserer studier og lønnet arbeid. Dette gjelder ikke bare norske studenter, men studenter i andre land som USA (King & Bannon 2002), Australia (Hall 2010; James, Bexley, Devlin & Marginson 2007) og Storbritannia (Broadbridge & Swanson 2005). En vanlig årsak til hvorfor mange norske studenter arbeider ved siden av studiene er at støtten fra Lånekassen ikke er tilstrekkelig for å dekke hverdagsutgifter (Otnes, Thorsen & Vaage 2011). Det økonomiske perspektivet er også framtrepende i studier fra andre land, der studenter oppgir at den mest vanlige årsaken til at de må jobbe er for å dekke levekostnader (Curtis & Williams 2002; Ford, Bosworth & Wilson 1995; Hall 2010; Hodgson & Spours 2001; Holmes 2008). Når det gjelder studenter som ikke har lønnet arbeid ved siden av studiene, oppgir størsteparten av studentene i Levekårsundersøkelsen fra 2010 at de ikke arbeider fordi de ønsker å være heltidsstudenter, fordi det er vanskelig å kombinere studier og arbeid, og fordi de ikke har tid i tillegg til studiene (Barstad, Løwe & Thorsen 2012).

I media og forskningsrapporter kan man lese både om antatte ulemper² og fordeler³ ved å kombinere studier med lønnet arbeid. Det er i denne sammenhengen interessant å stille spørsmål ved hvorvidt, og eventuelt også *hvordan*, det å ha deltidsarbeid kan være med å påvirke studentenes (studie)hverdag – ved å undersøke om det finnes forskjeller mellom studentgruppen som har jobb gjennom semesteret og de som ikke har det. I lys av forskningsrapporter som har funnet forskjeller i studieinnsats og timer med lønnet arbeid mellom ulike utdanningstyper (Hovdhaugen 2004; Lid 2014), er det også aktuelt å studere temaet ut ifra et skille mellom studenter som går forskjellige fagretninger.

Broadbridge og Swanson (2005) kritiserer tidligere studier som ser på forholdet mellom studenter med lønnet arbeid, for ikke å bruke longitudinelle forskningsmetoder, og for å være lite representative gjennom å fokusere kun på én institusjon eller studentgruppe. I denne masterstudien ble det ikke brukt et longitudinelt forskningsdesign, og en vil derfor ikke kunne si noe om eventuelle endringer i utvalget over tid. Dessuten er det kun én institusjon

---

¹ Se for eksempel Arvola (2010); Svarstad (2013); Universitas.no (2010).

² Som for eksempel at studentene «jobber på seg dårlige karakterer» (Hammervik 2013) eller at «jobben ødelegger for studiene» (Universitas.no 2013).

³ Se for eksempel «Kompetanse er mer enn bare utdanning» (Gisvold 2011) eller «Studenter bør ha deltidsjobb» (Kaspersen 2007).

som er valgt, NTNU, slik at studiens representativitet vil være begrenset. Likevel er det et mål å studere ulike variabler som inngår i dette emneområdet, og å se på eventuelle forskjeller som finnes mellom ulike fagretninger.

I dette innledende kapittelet vil jeg videre presentere en bakgrunn for norske studenters studiehverdag. Først vil jeg se på hvordan Lånekassen og Grunnbeløpet fra folketrygden har sammenheng med studentarbeid. Deretter gis det en kort fremstilling av hvordan studenters psykiske helse kan henge sammen med deres økonomiske situasjon. Så ser jeg nærmere på hvordan lønnet deltidsarbeid fordeler seg mellom ulike studentgrupper, før eksisterende forskning på feltet blir gjort rede for. Til slutt vil oppgavens problemstillinger presenteres, etterfulgt av en beskrivelse av oppgavens struktur.

1.2 Økonomi, arbeid, studiestøtte og psykisk helse

1.2.1 Lånekassen, Grunnbeløpet fra folketrygden (G) og studentarbeid

Studenter med deltidsarbeid er et tema som til stadighet dukker opp i nyhetsbildet, og da gjerne knyttet til økonomiske problemstillinger som at størrelsen på lån og stipend fra lånekassen ikke er tilstrekkelig (se Hovland 2013; Ramberg 2013; Sandmæl 2013; Schage 2012; Slettholm 2013; Vikøren 2013; Wiig & Aamo 2012). Støtten fra Lånekassen er hovedsakelig en universell velferdsordning, der målet er å sikre at alle studenter, uavhengig av geografiske forhold, alder, kjønn, funksjonsevne og sosial og økonomisk bakgrunn, har det samme grunnlaget for livsopphold under utdannelsen. Studiestøtten skal altså medvirke til at alle får den samme muligheten til å ta høyere utdanning, uavhengig av egen og foreldres yrkesinntekt (Prop. 1 S (2013–2014)). Levekårsundersøkelsen fra 2010 viser at 9 av 10 studenter mottar støtte fra Lånekassen (Barstad et al. 2012), men at realverdien av denne støtten har sunket siden 2005 (Otnes et al. 2011). Grunnbeløpet (G) som benyttes for å fastsette pensjonspoeng og for å beregne pensjoner og ytelser fra folketrygden, justeres hvert år og skal være i samsvar med lønnsutviklingen i samfunnet (Nav.no 2013). Norsk studentorganisasjon (NSO) påpeker med bakgrunn i tall fra Skatteetaten og Lånekassen, at studiestøtten aldri har vært lavere enn i studieåret 2013/2014. Dagens lån- og stipendnivå ligger ifølge deres beregninger på 1,1G, mot nivåer på 1,5G i 2002 (NSO 2013).

Mens realverdien av støtten fra Lånekassen har gått ned, har studentenes yrkesinntekter økt de siste årene. I 2005 utgjorde yrkesinntekter 44 % av norske studenters totale økonomi. I 2010 hadde tallet økt til 53 %, og 94 % av studentene hadde registrerte inntekter i løpet av året (Barstad et al. 2012). Økningen skyldes ifølge Epland og Gladhaug (2011) både at lønningene har økt mer enn studiestøtten fra Lånekassen, slik at studentene mottar høyere lønn for jobben de gjør, samt at flere studenter arbeider mer enn tidligere.

1.2.2 Studenters psykiske helse, lønnet arbeid og økonomi

I helse- og trivselsundersøkelsen som ble gjennomført i regi av SiT⁴ i 2007, oppgir flere av studentene at de er stressede og engstelige og at de føler de ikke strekker til (Nedregård 2007). Samtidig avdekket en annen undersøkelse om studenters levekår fra 2005 at studenters psykiske helse er dårligere enn hos den øvrige befolkningen (Ugreninov & Vaage 2006), noe som også kommer fram i undersøkelser fra Sverige (Statistiska centralbyrån 2007). Ugreninov og Vage (2006) mener at det er indikasjoner på at studiesituasjonen er hovedårsaken til dette, og at en begrenset økonomisk situasjon kan være en sannsynlig medvirkende faktor. Det påpekes imidlertid i levekårsundersøkelsen fra 2005 at nedsatt psykisk helse blant studenter ser ut til å være forbigående.

En av prediktorene til individers psykiske helse, er opplevelse av stress. Der oppfatning av stress er en risikofaktor, har studier vist at mestring og selvværd er beskyttelsesfaktorer for psykisk helse blant unge voksne (Bovier, Chamot & Perneger 2004; Garber, Robinson, & Valentiner 1997). Carney, McNeish og McColl (2005) viser til at uavhengig av antall timer studenter bruker på lønnet arbeid, vil bedre psykisk helse redusere sannsynligheten for at arbeidet påvirker studentenes akademiske prestasjoner. Det kan slik tyde på at en student som er ved god psykisk helse, føler seg i bedre stand til å takle mer arbeid enn en student som ikke er det (Carney et al. 2005).

1.3 Lønnet arbeid – forskjeller mellom studentgrupper

I en rapport fra Levekårsundersøkelsen 2010 kom det fram at en større andel eldre studenter jobber i tillegg til studiene enn yngre studenter, og at de også arbeider flere timer. Mens 51 % av studentene mellom 19 og 21 år hadde en deltidsjobb og i snitt arbeidet 8 timer per uke, var tallet 65 % blant studenter i 22–24 års- og 25–35-årsalderen, og de jobbet i gjennomsnitt 10 timer per uke (Otnes et al. 2011). Flere undersøkelser viser også at det er flere kvinner enn menn som har deltidsjobb (Barstad et al. 2012; Epland & Gladhaug 2011; Otnes et al. 2011). Løwe og Sæther (2007) fant at studenter som har foreldre uten høyere utdanning hadde en høyere arbeidsinntekt enn studenter som har foreldre med høyere utdanning. Dette indikerer at foreldrenes utdanningsnivå kan være av betydning for hvor mye studentene jobber i tillegg til studiene.

1.3.1 Forskjeller mellom ulike studiesteder

Studenters yrkesinntekter ser ut til å variere betydelig etter studiested (Epland & Gladhaug 2011; Nedregård & Olsen 2011). Tall fra 2008 viser at 7 av 10 studenter ved BI hadde en

---

⁴ Studentsamskipnaden i Trondheim.

yrkesinntekt større enn 69.000 kroner (tilsvarende 1G), og at 38 % hadde yrkesinntekter over 138.000 kroner (2G). Disse studentenes medianinntekt etter skatt, inkludert studielån, lå på 203.000 kroner, som er over 50.000 kroner høyere enn inntektsnivået til de fleste studenter i samme aldersgruppe (Epland & Gladhaug 2011). En mulig forklaring på BI-studentenes høye inntektsnivå, kan ifølge Epland og Gladhaug (2011) være at inntektene for mange studenter også skal dekke skolepenger. Også ved Universitetet i Stavanger og ved Universitetet i Oslo var det i 2008 mange studenter med yrkesinntekter over 69.000 kroner (1G) i løpet av et år, henholdsvis 67 og 60 %. Blant studenter ved NTNU var det imidlertid i 2008 bare 38 % som hadde yrkesinntekter over 69.000 kroner, og kun 11 % som hadde yrkesinntekter over 138.000 kroner. Medianinntekten etter skatt, inkludert studielån, lå på 133.000 kroner, som er 20.000 kroner lavere enn inntektsnivået til de fleste studenter i aldersgruppen under 30 år (Epland & Gladhaug 2011). Det å jobbe ved siden av studiene er altså klart mindre utbredt blant studenter ved NTNU enn hos studenter ved de ovennevnte studiestedene. Men Epland og Gladhaug (2011) påpeker at selv for NTNU-studenter, som har de laveste yrkesinntektene blant alle de undersøkte studiestedene, utgjorde den samlede studiestøtten i 2008 under halvparten av deres inntekt etter skatt.

1.3.2 Forskjeller mellom ulike studieretninger

Hovdhaugen (2004) fant at gjennomsnittlig arbeidstid per uke for studenter som deltok i studmag.-undersøkelsene⁵ i 2001 og 2002 ($n=8486$), også medregnet studenter uten deltidsarbeid, var på 5,77 timer. Sivilingeniørstudentene hadde svært lite inntektsgivende arbeid, bare 1-2 timer per uke, men de brukte forholdsvis mye tid på studiene per uke (35,51-37,66 timer) sammenlignet med andre fagretninger. Psykologistudentene oppga at de brukte 5,6 timer på lønnet arbeid, og 29,74 timer på studier per uke, mens tallet for studenter fra Samfunnsøkonomi var 26,66 timer på studier og 7,84 timer på lønnet arbeid. Det er verdt å legge merke til at det var kun studenter som deltok fysisk i undervisningen som ble gitt anledning til å svare på studmag.-undersøkelsene, ettersom undersøkelsen ble gjennomført i forbindelse med en forelesning eller lignende. Derfor kan det være at studenter som hadde lønnet arbeid ikke var til stede, og derfor ikke deltok. I NOKUT sine analyser av data fra nettundersøkelsen Studentbarometeret 2013⁶ ($n=14.494$) kom det fram at sivilingeniørstudentene i snitt bruker 35,6 timer på studieaktiviteter og 3,4 timer på betalt arbeid hver uke. Blant psykologistudenter var samlet studieinnsats 29,2 timer per uke, og

---

⁵ Studmag.-undersøkelsen ble gjennomført i perioden 1998 til 2003, med hensikt å være en informasjonskilde til de som skulle søke høyere utdanning (Hovdhaugen 2004).

⁶ Data i studiebarometeret bygger på en nasjonal spørreundersøkelse blant studenter og har som mål å avdekke studentenes vurderinger av utdanningskvalitet i de studieprogrammene de går på (Lid 2014).

betalt arbeid 6,9 timer per uke, mens tallene for studenter ved økonomisk-administrative fag var 27,3 timer når det gjelder studier, og 8,1 timer når det gjelder lønnet arbeid (Lid 2014). I begge disse studentundersøkelsene kommer det fram at studieinnsatsen er størst innen teknologi- og realfag, og at studenter innen humanistiske fag, økonomifag og pedagogikk ligger under gjennomsnittet.

Lid (2014) peker på at det kan se ut som at studentene samlet sett bruker mest tid på studieaktiviteter innen fagretninger der det er flest organiserte læringsaktiviteter. Hvordan studiet er organisert har også mye å si for hvor mye tid studentene kan bruke på inntektsgivende arbeid. Desto mindre struktur studiet har, for eksempel i form av lite undervisning og laboratorie-/gruppeøvelser, desto større mulighet har studentene for å arbeide med lønnet arbeid (Hovdhaugen 2004).

1.4 Å balansere studier og deltidsjobb

Undersøkelser viser at flest studenter er ansatt innen serviceindustrier som salg, (Robotham 2009, 2012), catering, hotell og barer (Broadbridge & Swanson 2005). Videre har en rekke studier undersøkt hvilke virkninger deltidsarbeid kan ha på studenters studiesituasjon, og temaet har blitt studert fra både positive så vel som negative perspektiver. I flere undersøkelser kommer det fram at studenter opplever en reduksjon i sosiale aktiviteter og fritidsaktiviteter som et utfall av å ha deltidsjobb (Lang 2012; Manthei & Gilmore 2005; Robotham 2009). Videre ser det ut til at litteraturen på feltet især er rettet mot hvordan det å være student og ha deltidsarbeid henger sammen med forskjellige *psykologiske faktorer* og *akademisk innsats og prestasjoner*.

1.4.1 Psykologiske faktorer

Betydningen av deltidsarbeid når det gjelder stress og mental helse er et tema som hittil ikke har vært mye undersøkt (Robotham 2009, 2012). Carney et al. (2005) fant at det å kombinere studier og deltidsarbeid hadde en noe ugunstig effekt på studenters mentale helse. Dette er i overensstemmelse med resultater fra Buda og Lenaghans (2005) studie som viser at jo mer tid studentene brukte på lønnet arbeid, i desto mindre grad oppga de en følelse av velvære. I Robothams (2012) studie ($n=1827$) svarte 54 % av studentene at å ha en jobb medførte et økt stressnivå, og 28 % svarte at deltidsjobben reduserte deres evne til å takle stress. Imidlertid ga også 28 % av utvalget uttrykk for at det å kombinere jobb og studier forbedret deres evner til å takle stress. I andre studier kommer det fram at studenter har fortalt om positive konsekvenser av å ha deltidsarbeid som økt selvtillit (Curtis & Shani 2002), forbedring av interpersonlige ferdigheter (Curtis 2007; Lucas & Lamont 1998) og økte

kommunikasjonsferdigheter (Robotham 2009, 2012).

1.4.2 Akademisk innsats og prestasjoner

I en omfattende australsk studie gjennomført ved 37 offentlige universiteter i 2012 ($n=11.761$), var 50,1 % av bachelor- og masterstudentene «enige» eller «svært enige» i at det å være i jobb mens de studerte påvirket deres akademiske arbeid negativt (Bexley, Daroesman, Arkoudis & James 2013). Lignende resultater ble funnet i en kvalitativ studie fra Storbritannia ($n=42$), der halvparten av studentene følte at jobben hadde en negativ virkning på studiene (Holmes 2008). I en annen studie ($n=368$) oppga majoriteten av studentene at det å arbeide hadde en ødeleggende effekt på studiene (Curtis & Williams 2002). Humphrey (2006) fant en signifikant reduksjon i karaktergjennomsnitt blant studenter som hadde en jobb på slutten av semesteret ($n=713$), og han argumenterer for at 37,7 % av de med jobb kunne ha fått en høyere slutt karakter dersom de ikke hadde vært i arbeid.

I andre undersøkelser har resultatene vist at studieinnsats og akademiske prestasjoner i liten grad påvirkes av om studenten har inntektsgivende arbeid. Hovdhaugen (2004) fant at gjennomsnittlig tid brukt på studier for norske studenter som har inntektsgivende arbeid er 28,15 timer per uke, mens tallet for de som ikke arbeider er 30,04 timer per uke. Dette innebærer at de med lønnet deltidsarbeid i gjennomsnitt kun mister 5 minutter studietid for hver time de jobber (Hovdhaugen 2004). En studie av 268 studenter ved et universitet i USA ga ingen bevis for å støtte en sammenheng mellom hvor mye tid en student tilbringer på jobb, og akademiske prestasjoner (Nonis & Hudson 2006). Watts (2002) fant, vel å merke i et svært lite utvalg ($n=31$), ingen forskjeller i karakterer mellom studenter med deltidsjobb og studenter uten deltidsjobb.

Men noen undersøkelser har vist at studenter med lønnet arbeid gjør det bedre faglig enn studenter som ikke har lønnet arbeid. Strauss og Volkwein (2002) rapporterte at å arbeide flere timer per uke var positivt relatert til studentenes karaktersnitt. Schrøter Joensen (2007) beregnet at studenter som arbeider opp til 10 timer i uken har 7 % mindre sannsynlighet for å stryke på eksamener, enn studenter som ikke arbeider ved siden av studiene ($n=2000$). Hun fant at også at de som arbeider mellom 10 og 20 timer hadde mindre sjanse for å stryke på eksamener, enn de som ikke arbeider i det hele tatt. Warren, LePore og Mare (2000) fant i likhet med Schrøter Joensen at det å jobbe opp til 10 timer i uken er positivt relatert til akademiske resultater. Samtidig viser flere studier at studenter som arbeider mer enn 10 timer i uka med større sannsynlighet rapporterer vanskeligheter med å kombinere studier og jobb, som å ha gått glipp av forelesninger, eller oppfatningen av å ha oppnådd lavere karakterer enn de ville har gjort dersom de ikke arbeidet (Curtis & Shani 2002; King & Bannon 2002).

1.5 Problemstilling

1.5.1 Bakgrunn for utforming av problemstilling

Litteraturen som er gjennomgått avdekker en del forskjellige og også motstridende funn når det gjelder hvilke konsekvenser lønnet arbeid kan ha for studenter. Majoriteten av forskningen på feltet er dessuten gjort i andre land enn Norge, og det anses derfor som nyttig å studere betydningen av lønnet deltidsarbeid hos et utvalg norske studenter. Masterstudiets mål er følgelig å undersøke flere av punktene som er framstilt over, især rettet mot eventuelle akademiske, psykologiske og sosiale konsekvenser av å ha deltidsarbeid gjennom semesteret. Først anses det som relevant å undersøke hvorfor enkelte studenter velger å ha jobb, mens andre velger å ikke ha det. Videre er studiens hovedfokus hvorvidt det finnes forskjeller mellom studentgruppene med og uten jobb, når det gjelder tid brukt på studiet, karakterer og foreldrenes utdanningsbakgrunn. Også eventuelle forskjeller mellom ulike fagretninger vil tas med i betraktningen her. Hovdhaugen (2004) og Lid (2014) sine funn som er presentert ovenfor viser at studenter på sivilingeniørstudiet arbeider flere timer med studiet, men færre timer med lønnet arbeid enn studenter fra humanistiske fag og psykologi. Hypotesen er derfor at det finnes forskjeller mellom studenter som studerer profesjonsfag som sivilingeniør (lokalisert på Gløshaugen), og de som studerer samfunnsvitenskapelige fag (lokalisert på Dragvoll).⁷ I tillegg vil studentgruppene med og uten jobb sammenlignes i forhold til stress og psykologiske faktorer, global selvverd, akademisk selvoppfatning, sentralitet av akademiske prestasjoner, grad av selvutforskning (indre motivasjon) for studiet, emosjonell utmattelse (utbrenthet) i forhold til studiet, motivasjon for å arbeide med studiet og prestasjonsorientering. Disse faktorene ser ikke ut til å være studert i tidligere undersøkelser, og er inkludert som et bidrag til en utvidelse av litteraturen på feltet. Det er også av interesse å undersøke hvilke positive og negative akademiske, psykologiske og sosiale konsekvenser studentene vurderer som følge av jobben. På den måten gis det en mulighet til å få innblikk i studentenes *egen* opplevelse av å ha lønnet deltidsarbeid.

Basert på den eksisterende forskningen, fremmes dessuten en hypotese om at det finnes forskjeller innad i studentgruppen med jobb, i forhold til antall timer med lønnet arbeid per uke, antall timer brukt på studier per uke og gjennomsnittskarakter⁸, både etter hvor gamle studentene er og foreldrenes utdanningsnivå. I tillegg vil det bli sett på eventuelle forskjeller mellom studentgruppene som arbeider over og under 10 timer per uke. Fokuset vil være hvilke positive og negative konsekvenser de opplever som følge jobben, opplevelse av stress

---

⁷ Et mål for studien var i utgangspunktet også å studere de humanistiske fagretningene på Dragvoll, men respondenter herfra er ikke representert i studien.

⁸ Selv om karakterer ikke er et objektivt mål på hva studentene har lært gjennom semesteret, kan de være med å si noe om skoleprestasjoner.

og studieinnsats. Dessuten vil eventuelle forskjeller når det gjelder studieinnsats og psykologiske faktorer som stress og utbrenthet bli undersøkt, etter om studentene har høyere eller lavere vurdering av global selvverd.

Studiens siste formål er å undersøke hvilken verdi jobben har for studentene, gjennom å se på i hvilken grad studentene generelt er motivert for å dra på jobb, i hvilken grad jobben er psykologisk sentral for dem, og hvilken tilknytning de har til jobben utover et økonomisk perspektiv (om de ville fortsette i jobben selv om det ikke var økonomisk nødvendig for dem). Disse faktorene kan være med på å videre belyse hvilken rolle jobben har i studentenes liv.

1.5.2 Problemstilling

Opgavens problemstilling er:

Hvilken akademisk, sosial og psykologisk betydning har det å ha lønnet deltidsarbeid eller ikke gjennom semesteret, for et utvalg fulltidsstudenter ved NTNU?

For videre å kunne utdype og belyse forskningsspørsmålet, er følgende underproblemstillinger inkludert:

- I. Hvorfor velger studenter ved NTNU enten å jobbe i tillegg til studiene, eller ikke?*
- II. Finnes det forskjeller mellom studentgruppen med og uten jobb, og mellom studenter som tar fag på Gløshaugen eller Dragvoll, når det gjelder: a) karakterer, tid brukt på studierelaterte aktiviteter og foreldres utdanningsnivå, b) stress og psykologiske faktorer, og c) global selvverd, akademisk selvoppfatning, sentralitet av akademiske prestasjoner, grad av selvutforskning (indre motivasjon), emosjonell utmattelse i forhold til studiet (utbrenthet), motivasjon for å arbeide med studiet og offensiv prestasjonsorientering for studiet?*
- III. Hvilke sosiale, psykologiske og faglige konsekvenser opplever studenter som følge av jobben?*
- IV. Finnes det forskjeller innad i studentgruppen med jobb, når det gjelder a) fag de studerer (Gløshaugen i forhold til Dragvoll), b) alder (23 år og yngre eller 24 år og eldre), c) foreldres utdanningsbakgrunn (foreldre med lav eller høy utdanningsbakgrunn) d) antall timer med lønnet arbeid per uke (over eller under 10 timer per uke), eller e) global selvverd (lav eller høy vurdering av global selvverd)?*
- V. Hvilken verdi har jobben for studentene?*

1.6 Oppgavens struktur

Kapittel 2 gir en teoretisk og empirisk oversikt over begreper som inngår i oppgavens problemstillinger, som motivasjonsteori, målorientering, selvoppfatning, stress og utbrenthet.

Kapittel 3 redegjør for metodiske valg, oppgavens pilotundersøkelse, populasjon og utvalg, etiske betraktninger, samt utforming av spørreinstrumentet.

I kapittel 4 gjengis resultatene fra spørreundersøkelsen, i den samme rekkefølgen som problemstillingene er presentert i kapittel 1.5.2.

Kapittel 5 gir en drøfting og oppsummering av resultatene, samt en gjennomgående kvalitetsvurdering av flere sider ved studien. Avslutningsvis gis en sammenfatning av studiens funn.

2 TEORI

2.1 *Motivasjon*

Motivasjon kan fra et kognitivt utgangspunkt defineres som en *prosess hvor målrettet aktivitet igangsettes og opprettholdes* (Schunk, Pintrich & Meece, 2010, s. 4, egen oversettelse). Et individs motivasjon vil variere både med hensyn til i hvilken *grad* vedkommende er motivert, altså mye eller lite, og også hvilken *orientering* denne motivasjonen har (Ryan & Deci 2000). Det skilles i motivasjonsteorien mellom *ytre* og *indre* motivasjon.

2.1.1 *Ytre motivasjon*

Ytre motivasjon refererer til motivasjonen for å engasjere seg i en aktivitet som middel for å nå et utenforliggende mål (Schunk et al. 2010). Med bakgrunn i teorien om *selvbestemmelse* (Self Determination Theory) hevder Ryan og Deci (2000) at ytre motivasjon ikke trenger å være fullstendig ikke-autonom, men heller at den kan variere med hensyn til grad av autonomi, eller selvbestemmelse, og kontroll. Graden av selvbestemmelse vil være høy når individer føler at de deltar i en aktivitet fordi de velger det selv, og ikke fordi de føler press fra andre eller eksterne faktorer. Dette innebærer at motivasjonen for en aktivitet kan reflektere enten ytre kontroll eller sann selvregulering (Ryan & Deci 2000). Vansteenkiste, Lens, De Witte, De Witte og Deci (2004) foreslår at en person som ønsker arbeid fordi for eksempel kredittkortregninger må betales, vil være ytre regulert i sin søken etter jobb. Dersom en person søker jobb grunnet et mål om at arbeidet skal kunne føre til et godt liv for vedkommende og familien, vil dette være en mer autonom handling (Vansteenkiste et al. 2004). I denne studien ble studentene med jobb spurt om i hvilken grad økonomi, som kan sees på som en instrumentell, og dermed ytre motivasjonsfaktor, er bestemmende for hvorvidt de kunne tenke seg å slutte i jobben eller ikke.

2.1.2 *Indre motivasjon – selvutforskning og motivasjon for å arbeide med studiene*

Indre motivasjon handler om motivasjon for å engasjere seg i en aktivitet for aktivitetens egen skyld, og aktiviteten vil i seg selv være et mål. Når en person er indre motivert, vil vedkommende igangsette en handling fordi den er relatert til at det er moro eller utfordrende heller enn ytre press eller belønninger (Ryan & Deci 2000). Det er ikke noe automatisk sammenheng mellom indre og ytre motivasjon. En person kan være høyt indre og ytre motivert, lavt indre og ytre motivert, middels på begge, og så videre (Schunk et al. 2010).

I denne undersøkelsen legges studentenes grad av *selvutforskning* («Self-Exploration») til grunn for å undersøke indre motivasjon for studier. Begrepet bygger på

Lepper (1988) sitt syn på indre motivasjonsfaktorer som kilder til fornøyelse, prestasjoner og læring for *en selv*. Selvforskning relateres til indre motivasjon for studier ved at et individ studerer fordi det gir fordeler på det indre, personlige plan heller enn knyttet til karriere eller framtidige økonomiske fordeler (Saeed, Lodhi, Sadiq, Hashmi, Sami, Dustgeer, Mahmood & Ahmad 2013). Neill (2008, s. 10) beskriver selvforskning i en studiekontekst som «kjærlighet til læring», «et ønske om å utforske nye idéer», «å ville forbedre seg selv som person», og «personlig vekst og utvikling gjennom å utfordre seg selv». I tråd med at indre motivasjon innebærer å gjøre noe for sin egen del, ble det i denne oppgaven også spurt om i hvilken grad studentene er motivert for å arbeide med studiene. I tillegg ble studentene spurt om i hvilken grad de er motiverte for å dra på jobb.

Motivasjon og målorientering er nært tilknyttede begrep, ved at den målorienteringen som ligger til grunn hos et individ vil være med å påvirke vedkommende sin motivasjon for en bestemt handling eller aktivitet (Schunk et al. 2010).

2.2 Målorientering – prestasjonsorientering

Målorientering kan beskrives som de årsaker eller hensikter som ligger til grunn for deltakelse i en aktivitet (Schunk et al. 2010, s. 184). Selv om det finnes forskjellige målorienteringer, skiller man tradisjonelt mellom *mestringsmål* eller *mestringsorientering*, og *prestasjonsmål* eller *prestasjonsorientering*. Mestringsorientering innebærer et fokus på læring, utvikling av nye ferdigheter, forbedring eller utvikling av kompetanse, mestring av oppgaver basert på egne satte standarder eller selvutvikling, og å prøve å oppnå forståelse eller innsikt (Schunk et al. 2010). Prestasjonsorientering representerer et fokus på å vise kompetanser eller evner, og hvordan evner vil bli vurdert relativt til andre. Det skilles mellom offensiv og defensiv prestasjonsorientering. En person med en offensiv prestasjonsorientering vil gjerne ha et ønske om å være best, fremstå som smartest, gjøre det bedre på oppgaver enn andre, og få bedre karakterer enn andre. Defensiv prestasjonsorientering handler om å unngå å framstå som underlegen gjennom å ikke dumme seg ut eller framstå som dum sammenlignet med andre (Elliot & McGregor 2001; Elliot & Murayama 2008; Schunk et al. 2010). Elliot, McGregor og Gable (1999) fant at en offensiv prestasjonsorientering er knyttet til miljøer som i stor grad vektlegger evaluering. I denne studien ble prestasjonsorientering målt gjennom offensive prestasjonsmål.

2.3 Selvoppfatningens oppbygning og dimensjoner

Selvoppfatning er et bredt og omfattende begrep som blir brukt forskjellig av ulike forfattere. Shavelson, Hubner og Stanton (1976) hevder at selvoppfatning er en persons oppfatninger av

seg selv, og at disse oppfatningene stammer fra samhandling med signifikante andre, selvattribusjon og alle de erfaringer en person har gjort i sine sosiale omgivelser. Skaalvik og Skaalvik (2005, s. 75) definerer selvoppfatning som «enhver oppfatning, vurdering, forventning, tro eller viten som en person har om seg selv». Selvoppfatning kan slik forstås som en samlebetegnelse på forskjellige sider ved en persons bevisste oppfatninger om, vurderinger av og forventninger til seg selv (Skaalvik & Skaalvik 2005).

2.3.1 Selvverd og selvvurdering

En skiller mellom forskning på *forventning* og *selvvurdering* knyttet til selvoppfatning. Mens den førstnevnte tradisjonen har vært opptatt av personers forventninger om å klare spesifikke oppgaver, er fokuset innen selvvurderingstradisjonen generelle selvvurderinger og emosjonelle forhold knyttet til selvvurderingen (Skaalvik & Skaalvik 2005). Forskningen på feltet har historisk sett rettet seg mot individets generelle verdsetting av seg selv, og det Skaalvik og Skaalvik (2005) omtaler som *selvverd*. Harter (1986) definerer global selvverd («Global self-worth») som “... the overall value that one places on the self as a person in contrast to domain-specific evaluations of one’s competence or adequacy” (s. 67). Dette er altså en persons subjektive vurdering av seg selv, som ikke nødvendigvis baserer seg på en spesifikk vurdering av egen atferd eller kompetanse. En høy vurdering av global selvverd innebærer blant annet å godta seg selv slik man er, å se både sine svake og sterke sider, og å ikke være opptatt av hvordan en virker på andre (Skaalvik & Skaalvik 2005). Harter (1982) sin skala ble i denne studien brukt for å måle studentenes egenvurdering av global selvverd.

2.3.2 Avgrenset selvvurdering – akademisk selvvurdering

I de senere tiårene har oppmerksomheten innenfor selvvurderingstradisjonen rettet seg mot at mennesket gjør selvvurderinger også på avgrensede områder. En person vil kunne vurdere seg selv på alle områder hvor vedkommende har gjort erfaringer, og disse vurderingene kan også være forskjellige og uavhengige av hverandre (Skaalvik & Skaalvik 2005). Shavelson et al. (1976) peker på selvvurderingens multidimensjonale og hierarkiske struktur. De viser til at menneskers selvverd («General self-concept») er multimodal ved at den bygger både på akademiske, fysiske, sosiale og emosjonelle selvvurderinger. Disse bygger igjen på selvvurderinger på enda mer avgrensede områder (Shavelson et al. 1976). Selvverdets hierarkiske oppbygning innebærer at desto mer generell en selvvurdering er, desto mer stabil vil den også være. Selvverdet er et resultat av den totale vurderingen et menneske gjør av seg selv på forskjellige områder, og er slik den mest generelle og minst foranderlige selvvurderingen (Skaalvik & Skaalvik 2005).

Akademisk selvvurdering kan være spesifikk og avgrenset eller vid og generell

(Skaalvik & Skaalvik 2005). I denne oppgavens ble «akademisk selvvurdering» brukt om studentenes generelle vurdering av å være akademisk kompetente.

2.3.3 Psykologisk sentralitet – sentralitet av akademiske prestasjoner og lønnet arbeid

Selvverdet påvirkes av de selvvurderinger vi gjør på forskjellige felt, men ikke alle felt betyr like mye for selvverdet (Skaalvik & Skaalvik 2005). Rosenberg bruker betegnelsen *psykologisk sentralitet* om de vurderingene vi gjør på områder som er høyt verdsatt både av oss selv og det miljøet vi er i, og som er sentrale for utviklingen av vårt selvverd (se for eksempel Rosenberg & Pearlin 1978). Hva som oppleves som psykologisk sentralt for en person er ofte det samme som verdsettes av miljøet rundt. Kontekstuelle forhold er slik av stor betydning for hva en ser på som psykologisk sentralt, og vil igjen spille inn på i hvilken grad selvvurdering innenfor et bestemt område påvirker selvpoppfatningen (Skaalvik & Skaalvik 2005). Skaalvik og Skaalvik (1988; 2005) understreker at skolen i dagens samfunn er tillagt stor verdi, og at det eksisterer et kulturpress på oppnåelse av gode skoleprestasjoner.⁹ På lignende måte kan en tenke seg at dersom jobb blir høyt verdsatt av både studenten selv og miljøet rundt, så vil denne være psykologisk sentral for vedkommende. I denne oppgaven ble sentraliteten av akademiske prestasjoner målt gjennom spørsmål som omhandler i hvilken grad det å gjøre det bra på studiet og å oppnå gode skoleprestasjoner er viktig for studentene. I tillegg ble det målt i hvilken grad jobben er psykologisk sentral for studentene.

2.4 Stress

I følge The American Institute of Stress (AIS, u.d.) er stress et høyst subjektivt fenomen som ikke bare *betyr* forskjellige ting for forskjellige personer, men som også *er* forskjellige ting. Humphrey (2002) beskriver stress som enhver faktor, indre eller ytre, som gjør det vanskelig for en person å tilpasse seg, og som krever økt innsats for å opprettholde en tilstand av likevekt både i de indre og de ytre omgivelsene (s. 2). Stress kan ifølge Cartwright og Cooper (1997) virke ødeleggende for individets fysiske og/eller psykiske stabilitet, og skape kroppslige eller psykiske påkjenninger. Humphrey (2002) understreker at stress må forstås som en *tilstand* en person er i, og ikke forveksles med de stimuli som produserer denne tilstanden, kalt stressfaktorer. I denne masterstudien ble det spurt om i hvilken grad ulike stressfaktorer, for eksempel «jobb», «studier» og «økonomi» oppleves som kilder til stress i studentenes liv.

---

⁹ Skaalvik og Skaalvik (2005) retter fokus mot skoleprestasjoner blant yngre skoleelever, og ikke hovedsakelig universitetsstudenter. Skoleprestasjoner anses likevel å være framtreddende også på høyere utdanningsnivå.

2.5 Utbrenthet – emosjonell utmattelse

Studier viser at kronisk stress er en sentral årsak til utbrenthet (se Etzion 1984), og de to begrepene er nært tilknyttet hverandre. Utbrenthet beskrives av Schaufeli og Buunk (2003) som en «tilstand eller prosess av mental utmattelse» (s. 383, egen oversettelse). I følge Maslach (1985) består utbrenthet av tre dimensjoner: emosjonell utmattelse, emosjonell distansering og redusert faglig ytelse og selvfølelse. Den første dimensjonen, emosjonell utmattelse, representerer kjernen i utbrenthet og innebærer at man er følelsesmessig overarbeidet og utslitt (Maslach 1985). Schaufeli, Martinez, Pinto, Salanova og Bakker (2002) viser til at utbrenthet opprinnelig har vært begrenset til omsorgssektoren, som utdanning, sosialtjenester og helsevesen, men at begrepet nå omfatter alle typer profesjoner og yrkesgrupper. Det er for eksempel vist at også studenter opplever utbrenthet (Schaufeli et al. 2002). I denne oppgaven ble både jobb- og studieutbrenthet i hovedsak målt gjennom variabler som omhandler emosjonell utmattelse.

2.6 Betydningen av kommunikasjons- og interpersonlige ferdigheter blant studenter for jobb etter utdannelse

Studier viser at arbeidsgivere som ansetter nyutdannede søker en rekke overførbare ferdigheter og kvaliteter som studentene må vise i utvelgelsesprosessen (se Williams & Owen 1997). Overførbare ferdigheter er de ferdighetene som trengs i enhver jobb, i alle sektorer og på alle nivåer, og som gjør det mulig for mennesker å delta i en fleksibel og foranderlig arbeidsstyrke. Disse inkluderer blant annet kommunikasjon, teamarbeid, interpersonlige ferdigheter, problemløsning, prosjektstyring og ledelse (Bennett 2002). Spesielt trekkes gode kommunikasjonsferdigheter fram som en sentral egenskap i flere undersøkelser (Peterson 1997). I en studie ble det funnet at 420 av 1000 jobbannonser innen forskjellige sektorer etterspurte ferdigheter innen 'kommunikasjon' (Bennett 2002). Men også interpersonlige ferdigheter, som å kunne arbeide godt med andre mennesker anses som viktige egenskaper som arbeidstakere bør besitte i dagens samfunn (Bennett 2002; Gabb 1997). I denne studien ble respondentene blant annet spurt i hvilken grad jobben har vært med på å forbedre deres evner til å forholde seg til andre mennesker, samt forbedret deres kommunikasjonsevner.

3 METODE

3.1 Kvantitativ forskningsmetode, spørreskjemadesign, representativitet

Det skilles gjerne mellom kvalitative og kvantitative forskningsmetoder. Hvilken metode som velges avhenger av problemstilling, formålet med studien og også forskerens kompetanse. Kvantitative forskningsopplegg tar utgangspunkt i eller produserer *kvantitative* data, noe som innebærer å studere frekvenser og å finne og analysere sammenhenger. Valg av forsknings*design* handler om hvordan undersøkelsen konkret skal utformes (Ringdal 2012).

Surveydesign er en designtype som omfatter flere varianter, men som alle kjennetegnes ved at forskeren ikke på en direkte måte påvirker forsøkspersonene. Den vanligste surveyvarianten i kvantitativ forskning er spørreskjemadesign, der formålet er å kartlegge en gruppe menneskers holdninger, synspunkter, væremåter og lignende, gjennom en strukturert samling spørsmål eller utsagn. Et sentralt mål er å kunne uttale seg om en større populasjon, basert på et *utvalg* av personer. I hvilken grad en kan uttale seg om og generalisere resultater til populasjonen en ønsker å studere, avhenger av utvalgets *representativitet*. Graden av representativitet knytter seg til hvor stor likhet det er mellom svarene som innhentes fra enhetene i et utvalg, og svarene en ville fått dersom en spurte alle enhetene i den teoretiske populasjonen (Jacobsen 2005; Lund & Haugen 2006).

3.1.1 Oppgavens problemstilling og valg av metode/design

Oppgavens forskningsspørsmål søker svar som kan sees opp mot hverandre i en viss bredde og med en viss generalisering. En kvantitativ metode anses derfor som best egnet, og datainnsamlingen vil foregå ved hjelp av spørreskjema med faste svarkategorier. Det at alle respondentene får samme spørsmål vil gjøre at svarene kan sammenlignes med hverandre, noe som er sentralt for at problemstillingene skal kunne besvares. Det ligger også et behov for statistiske utregninger og formaliseringer av datamaterialet implisitt i spørsmålsformuleringene.

3.2 Utforming av instrument

Det er brukt endimensjonale skalaer i spørreundersøkelsen. Disse går fra mye av en egenskap til lite eller ingenting av den samme egenskapen (Aarø 2007). Det ble valgt å bruke fem svarkategorier, basert på undersøkelser som har vist at endimensjonale skalaer fungerer best med dette antallet (Wikman & Warneryd 1990). Det ble også bestemt å ha en spesifisert tekst over alle svaralternativene for å tydeliggjøre for respondentene hva hver enkelt svarkategori innebærer. Disse er "Stemmer ikke", "Stemmer i liten grad", "Stemmer i noen grad", "Stemmer i stor grad" og "Stemmer helt", for de fleste skalaene. For spørsmålene som handler

om stress er svaralternativene "Ikke relevant", "Ikke en kilde til stress", "I liten grad kilde til stress", "I noen grad kilde til stress", "I stor grad kilde til stress" og "I svært stor grad kilde til stress".

En elektronisk undersøkelse ble valgt til fordel for en papirbasert undersøkelse. Dette både fordi det er tidsbesparende å sende ut undersøkelser via nett i forhold til å møte opp fysisk i forskjellige forelesninger for å sikre respondenter, og fordi å legge ut spørreskjema elektronisk gir anledning til å nå både de respondentene som følger undervisningen fysisk, og de som *ikke* gjør det – for eksempel fordi de er på jobb. Dessuten gir nettbaserte undersøkelser nesten umiddelbar tilgang på de data som kommer inn (Dillman, Smyth, & Christian 2009).

3.3 Pilotundersøkelse

Det ble gjennomført en pilotundersøkelse for å teste instrumentet før hovedinnsamlingen av data skulle starte. Her fikk respondentene anledning til å komme med kvalitative vurderinger av undersøkelsen i åpne kommentarfelt. Disse tilbakemeldingene ble brukt for å justere spørsmålene før hovedundersøkelsen skulle ut. Pilotundersøkelsen ga dessuten en mulighet til å se hvor høy svarprosent som kunne forventes i hovedstudien.

Pedagogisk institutt ved SVT-fakultetet ble valgt ut for å delta i pilotundersøkelsen. Utvalget var et bacheloremne med rundt 190 studenter, et masteremne med rundt 35 studenter og 10 masterstudenter på studieretningen Utdanning og oppvekst. To uker etter at pilotundersøkelsen ble utsendt første gang, var det kommet inn 21 fullstendige og 40 ufullstendige besvarelser. Dette er en svarandel på rundt 35 % for de som hadde klikket på lenken til undersøkelsen, og på rundt 15 % for alle som hadde tilgang til undersøkelsen totalt.

3.3.1 Endringer fra pilot- til hovedundersøkelse

Den lave svarprosenten i pilotstudien understreket at det fantes et klart forbedringspotensiale for å øke antall respondenter i hovedundersøkelsen. Følgende ble derfor gjort:

1) Informasjonsskrivet ble endret etter muntlige tilbakemeldinger fra respondenter om at denne var for lang og «akademikerpreget» i pilotundersøkelsen. Informasjon om at studien omhandler studenter med *deltidsarbeid* ble dessuten fjernet etter flere tilbakemeldinger fra potensielle respondenter om at de ikke hadde tatt undersøkelsen fordi de selv ikke hadde deltidsarbeid, og dermed trodde studien ikke gjaldt for dem.¹⁰

2) Det ble også bestemt å sende ut lenke til spørreskjema via mail til hver enkelt

---

¹⁰ Se vedlegg 6 for informasjonsskrivet som ble brukt i pilotundersøkelsen og vedlegg 7 for informasjonsskrivet som ble brukt i hovedundersøkelsen (s. 89 og 91).

student, heller enn å ha lenken som del av et «fellesoppslag» på It's learning.

3) Etter muntlige tilbakemeldinger fra respondenter om at pilotundersøkelsen opplevdes lang, ble flere av variablene fjernet før hovedundersøkelsen skulle ut. Dette har også sammenheng med kvalitative tilbakemeldinger fra respondenter i pilotstudien om at noen av påstandene virket gjentakende.¹¹ Til sammen 22 påstander og variabler ble fjernet fra pilottesten før hovedundersøkelsen skulle sendes ut, fra 114 til 92. Det ble valgt å ikke gjøre faktoranalyser av skalaene i pilotundersøkelsen, grunnet få respondenter. Variablene ble derfor fjernet på bakgrunn av korrelasjonsanalyser, og som følge av en ny litteraturgjennomgang av de opprinnelige skalaene der det kom fram at enkelte av påstandene ikke målte det som opprinnelig var tenkt.¹² I hovedundersøkelsen ble i tillegg informasjon om hvilket institutt studentene tilhører, tatt med som en variabel.

3.4 Populasjon og utvalg – hovedundersøkelsen

Populasjonen i studien er studenter ved NTNU som studerer fag ved studiestedene Gløshaugen eller Dragvoll. Et mål for studien er å undersøke om det er forskjeller mellom studentene ved de ulike studieretningene ved NTNU når det gjelder studier og deltidsarbeid, og det var derfor ønskelig å få tilgang til respondenter fra studieprogrammer tilhørende begge disse campusene. Studieretningene som er lokalisert på Gløshaugen knytter seg primært til teknologi, naturvitenskap og arkitektfag. På Dragvoll finner en studieretninger innen humaniora, språkfag, samfunnsvitenskap og psykologi. Det medisinske fakultet er bevisst utelatt grunnet studiets organisering, der det antas at flere av studentene vil være i arbeidspraksis gjennom semesteret.

En forespørsel ble sendt ut via epost til 12 tilfeldig valgte institutt, ved fire av totalt syv fakulteter, om de så seg villig til å hjelpe med å distribuere spørreskjemaet. Tre institutter ved det Humanistiske fakultet (HF); Institutt for historiske studier, Institutt for kunst- og medievitenskap og Institutt for tverrfaglige kulturstudier, svarte ikke til tross for flere henvendelser på mail. Totalt kom det positiv tilbakemelding fra seks institutt, ved tre fakulteter: Institutt for petroleumsteknologi og anvendt geofysikk (IVT¹³), Institutt for geologi og bergteknikk (IVT), Psykologisk institutt (SVT¹⁴), Institutt for samfunnsøkonomi (SVT), Institutt for sosiologi og statsvitenskap (SVT) og Institutt for kjemi (NT¹⁵). Undersøkelsen ble sendt via studentmail til studenter ved alle instituttene foruten Institutt for

---

¹¹ Se vedlegg 8 for kvalitative tilbakemeldinger fra respondentene.

¹² Se vedlegg 3 for endringer fra pilot- til hovedundersøkelse.

¹³ Fakultet for ingeniørvitenskap og teknologi.

¹⁴ Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse.

¹⁵ Fakultet for naturvitenskap og teknologi.

kjemi, der den ble lagt ut på «oppslagstavla» på *Innsida*.¹⁶

Det er estimert at omtrent 2000 studenter hadde tilgang til undersøkelsen. Av de 350 som hadde klikket på lenken til undersøkelsen, var det 263 studenter som besvarte spørreskjemaet. Dette gir en svarandel på rundt 75 %. Høyest svarandel var blant studenter ved Institutt for geologi og bergteknikk der det er estimert at 28 % av studentene som hadde tilgang, svarte på undersøkelsen (n=46). Laveste svarprosent finner vi hos studenter ved Institutt for kjemi, der det er estimert at rundt 4 % av alle studentene besvarte undersøkelsen (n=9). Den lave svarprosenten her antas i stor grad å kunne forklares ved at disse studentene kun hadde tilgang til undersøkelsen gjennom *Innsida*.

Av de 263 studentene som besvarte spørreskjemaet, ble én respondent som arbeider fulltid, 5 deltidsstudenter, samt 5 studenter som tilhører andre studiesteder enn NTNU, ikke inkludert i analysene. Dette fordi målet for oppgaven er å se på betydningen av å kombinere deltidsarbeid og fulltidsstudier blant studenter ved NTNU, ikke (fulltids)arbeid og (deltids)studier, fra andre studiesteder. Til sammen 252 besvarelser ligger til grunn for oppgavens databeskrivelser og analyser.

3.5 Etiske betraktninger

Prosjektet innebærer behandling av indirekte personidentifiserende opplysninger, gjennom flere bakgrunnsvariabler som institutt, alder og kjønn, og er derfor meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Før utsendelse av spørreskjema ble det søkt om godkjenning av prosjektet til Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste (NSD). Prosjektet ble godkjent 6. januar 2014.¹⁷

3.6 Beskrivelse av instrumentet – hovedundersøkelsen

Spørreskjemaet består både av faktaspørsmål og holdningsspørsmål. Grupperingsvariablene for faktaspørsmålene var kjønn, alder, institutt, om de er fulltids- eller deltidsstudent, bachelor- eller masterstudent, og om de har barn. Holdningsspørsmålene ble utarbeidet på bakgrunn av eksisterende spørreskjema med utprøvde mål, samtidig som enkelte variabler ble lagt til på bakgrunn av egne erfaringer som student og arbeidstaker.¹⁸ Kodene som er oppgitt i parentes angir hvilke variabler det er snakk om.¹⁹

For å kunne vite at indikatorer representerer en tilfredsstillende operasjonalisering av et begrep, kan man gjøre en reliabilitetsanalyse. Det mest brukte målet på reliabilitet er

---

¹⁶ *Innsida* tilhører NTNUs intranett, og krever pålogging med brukernavn og passord for at innholdet skal vises.

¹⁷ Se vedlegg 1 for kopi av svar om godkjennelse.

¹⁸ Spørreskjema fra hovedundersøkelsen finnes i vedlegg 4.

¹⁹ Se vedlegg 4 for oversikt over variabler og tilhørende koder.

Cronbach's Alpha, som viser i hvilken grad et sett av indikatorer samvarierer. En høy Alpha-verdi indikerer høy indre konsistens (Ringdal 2012). Den anbefales en verdi for indre konsistens på minst 0,7, og verdier over 0,8 er å foretrekke (Pallant 2013).²⁰

3.6.1 Deltidsarbeid, studier og psykologiske faktorer

Variablene som omhandler hvorfor studentene ikke jobber er inspirert av påstander som ble brukt i Levekårsundersøkelsen 2010 (Otnes et al. 2011). Eksempel på utsagn er «Jeg ønsker å bruke tiden min på studiene». I tillegg er påstanden «Jeg ønsker tid til sosiale aktiviteter» lagt til på bakgrunn av egne erfaringer som deltidsarbeidende student (v13_001-v13_005). Variablene som omhandler hvorfor studenter jobber, er inspirert av spørsmål brukt i Levekårsundersøkelsen 2010 (Otnes et al. 2011). Eksempel på item er «Jeg jobber fordi det er økonomisk nødvendig for meg å ha en jobb» (v17_001-v17_006). Variablene som omhandler faglige og sosiale utfall av jobb er inspirert av Robothams (2009) undersøkelse av studenter med deltidsarbeid. Disse er utsagn som «Jeg opplever at jobben har hjulpet meg til å organisere tiden min bedre» (v18_001-v18_010). I tillegg ble respondentene spurt om forskjellige utsagn knyttet til stress og følelsesliv, for eksempel i hvilken grad det stemmer for dem at «Livet mitt er svært travelt» (v22_001-v22_004), og i hvilken grad blant annet «studier» og «økonomi» er kilder til stress i deres liv (v23_001, v23_003-v23_006).

3.6.2 Sammensatte mål

Global selvvurd

Skalaen «global selvvurd» («global self-worth») er hentet fra Harter (1982) og måles i denne studien gjennom fire indikatorer (v21_001, v21_002, v21_003, v21_005). Eksempel på item er «Jeg er svært sikker på meg selv». Begrepsvaliditet for originalskalaen er blitt bekreftet med en rekke faktoranalyser (Harter 1982). Selv om skalaen opprinnelig er utformet for barn, er den også brukt i studier av voksne, med høy intern reliabilitet (Cronbach's Alpha-koeffisienter på 0,73-0,82) (Bjørnstad, Skisland & Söderhamn 2010). I denne studien er skalaens verdi for indre konsistens 0,73. Mulige skårer er 4-20, der høyere skårer indikerer en høy vurdering av global selvvurd.

Akademisk selvvurdering

Akademisk selvvurdering er satt sammen av fire indikatorer. Disse er utprøvde påstander hentet fra henholdsvis PISA-undersøkelsen 2000 (v21_008, v21_009) (Lie, Kjærnsli, Roe & Turmo 2001), Tafarodi og Swanns (1995) «Self-competence and Self-liking scale» (SLCS) (v21_006), og en indikator hentet fra et spørreskjema utarbeidet i forbindelse med Deci og

---

²⁰ Faktoranalyser og reliabilitetsanalyser av skalaene finnes i vedlegg 5.

Ryans selvbestemmelsesteori (v21_007) (Williams & Deci 1996). Eksempel på item er: «Jeg har gode evner, så jeg kan få til det meste». I denne studien er verdien for Cronbach's Alpha 0,77. Mulige skårer er 4-20 der høyere verdier indikerer en mer positiv selv vurdering av egen akademiske kompetanse.

Emosjonell utmattelse jobb (utbrenthet)

Målet «Emosjonell utmattelse jobb» er inspirert av påstander fra «Maslach Burnout Inventory», som er oversatt og brukt på norsk i «Legekårsundersøkelsen» fra 1993 (Falkum 2000) (v19_003, v19_009, v19_015, v19_016). Flere studier vist at denne faktorens indre konsistens har vært god (se Falkum 2000). Eksempel på item er: «Jobben min utmatt meg følelsesmessig». Verdien for Cronbach's Alpha for skalaen i denne studien er 0,85. Mulige skårer er 4-20, der lavere skårer indikerer mindre grad av emosjonell utmattelse i forhold til jobben.

Motivasjon for å dra på jobb

Variablene som tilhører målet «Motivasjon for å dra på jobb» (v19_005, v19_007, v19_008, v19_011) er utarbeidet på bakgrunn av egne erfaringer som deltidsansatt. Eksempel på item er «Som regel er jeg motivert for å dra på jobb». Verdien for indre konsistens er i denne studien 0,82. Mulige skårer går fra 4-20, der en høy skår indikerer at studenten er motivert for å dra på jobb.

Tilknytning til jobb utover økonomi

Variablene tilhørende målet «Tilknytning til jobb utover økonomi» er utarbeidet ut ifra egne erfaringer som fulltidsstudent med deltidsarbeid (v19_004, v19_013, v19_017). Eksempel på item er «Jeg ville sluttet i jobben dersom jeg hadde en bedre økonomi». Verdien for indre konsistens i denne studien er 0,81. Mulige skårer er fra 3-15, der en høy skår innebærer at jobben er viktig for studentene utover et økonomisk perspektiv.

Psykologisk sentralitet jobb

De to variablene som tilhører målet «psykologisk sentralitet av jobb» er hentet fra Warrens (2002) spørreundersøkelse, og oversatt fra engelsk til norsk (v19_001, v19_012). Eksempel på item er «Min jobb er en viktig del av hvem jeg er». Dette målet har kun to indikatorer og det er derfor korrelasjon som er brukt som utgangspunkt for å vurdere om det er samvariasjon mellom begrepene. Verdien for Pearson-korrelasjon er 0,502. Mulige skårer går fra 2-10, der en høyere skår indikerer at jobben er psykologisk sentral i studentenes liv.²¹

---

²¹ Se vedlegg 5 og tabell 23.

Selvutforskning (Indre motivasjon)

Dette målet er hentet fra «The University Student's Motivation, Satisfaction, and Learning Self-Efficacy Questionnaire version 3» (TUSMSLSEQ3) (Neill 2008), og blitt oversatt fra engelsk til norsk (v120_002, v20_004, v19_008, v20_009, v20_015, v20_017). Eksempel på item er: «Jeg studerer fordi jeg ønsker personlig vekst og utvikling». Verdien for indre konsistens er i denne studien 0,86. Mulige skårer går fra 6-30, der en høyere skår innebærer større grad av indre motivasjon/selvutforskning i forhold til studiene.

Studier og utbrenthet/emosjonell utmattelse

To av påstandene tilhørende målet «Studier og utbrenthet» er inspirert av «Maslach Burnout Inventory – student survey» (Schaufeli et al. 2002) (v20_013, v20_018). Den siste påstanden baseres på spørreskjemaet «General Burnout Questionnaire» (GBQ) som er oversatt til norsk og brukt i undersøkelsen Piloten 2 (Innstrand 2006) (v20_019). Eksempel på item er: «Studiene mine utmatt meg følelsesmessig». Verdien for indre konsistens er 0,78 i denne studien. Mulige skårer er 4-20, der en høyere skår indikerer at studenten føler seg emosjonelt utmattet av studiene.

Sentralitet av akademiske prestasjoner

Variablene som tilhører målet «sentralitet av akademiske prestasjoner» er inspirert av et spørreskjema av Hermans (1970) (v20_003, v20_011, v20_016) samt spørsmål fra en undersøkelse gjort av Warren (2002) (v20_001, v20_021). Eksempel på item er: «Å gjøre det bra på studiene er en viktig del av mitt liv». Verdien for indre konsistens er i denne studien på 0,87. Mulige skårer er fra 5-25, der en høyere skår tilsier at studenten ser på studiet/akademiske prestasjoner som sentralt i sitt liv.

Prestasjonsorientering

Målet «Prestasjonsorientering» (v19_012, v19_014) er inspirert av «Achievement Goal Questionnaire-Revised» (AGQ-R) av Elliot og Murayama (2008) og Elliot og McGregor (2001). Eksempel på item er: «Jeg ønsker å få bedre karakterer enn mine medstudenter». Dette målet har kun to indikatorer og det er derfor korrelasjon som er brukt som utgangspunkt for å vurdere om det er samvariasjon mellom begrepene. Verdien for Pearson-korrelasjon er 0,516.²² Mulige skårer går fra 2-10, der en høyere skår indikerer at studenten har større grad av offensiv prestasjonsorientering for studiene.

---

²² Se vedlegg 5 og tabell 22.

Motivasjon for å arbeide med studiet

Dette målet er utarbeidet på bakgrunn av egne erfaringer som student (v20_006, v20_007, v20_010). Eksempel på item er «Som regel er jeg motivert for å arbeide med studiene». Verdien for indre konsistens er i denne studien på 0,79. Mulige skårer går fra 3-15, der en høy skår indikerer at studenten er motivert for å arbeide med studiene.

3.7 Slutningsstatistikk og hypotesetesting

Slutningsstatistikk går ut på å gjøre slutninger fra et utvalg til en populasjon. Fordi et tilfeldig utvalg trukket gjentatte ganger fra en populasjon vil variere fra gang til gang, vil et utvalgsresultat alltid være beheftet med samplingsfeil. Det vil derfor knytte seg usikkerhet til de slutningene som gjøres fra utvalget til populasjonen. Hypotesetesting handler i denne sammenhengen om å formulere statistiske hypoteser om verdier i populasjonen, og så teste disse hypotesene. T-tester kan brukes for å se på forskjeller i gjennomsnitt mellom grupper (Lund & Haugen 2006). I denne studien benyttes en uavhengig t-test (Independent-samples T-test) i SPSS for å vurdere om det finnes en signifikant forskjell mellom to gruppers gjennomsnittskårer. At to utvalg er uavhengige innebærer at det som oppnås av skårer i det ene utvalget, ikke påvirker hva som oppnås av skårer i det andre utvalget (Valås 2006). Det er videre brukt et signifikansnivå på $\alpha=0,05$. En statistisk signifikant forskjell indikerer i dette tilfellet at den observerte forskjellen mellom to datasett kun i 5 av 100 tilfeller har oppstått tilfeldig. Et 95 % konfidensintervall angir feilmarginen i en måling. Konfidensintervallet viser intervallet som med 95 % sikkerhet inneholder den sanne verdien av variabelen som er målt. Å kunne gjøre valide slutninger basert på hypotesetestene avhenger av utvalget er trukket gjennom en form for sannsynlighetsutvalg.

3.8 Justeringer i datamaterialet før deskriptive beskrivelser og analyser

Studenter som ikke har arbeid i det hele tatt og de som kun arbeider i ferier ble slått sammen til en variabel kalt «Ikke jobb i semesteret». Det vil slik kun skilles mellom gruppen med jobb i semesteret og gruppen uten jobb i semesteret i denne oppgaven. Det vil heller ikke skilles mellom studenter med fast deltidsjobb og de som er ekstrahjelper i beskrivelsene og analysene fordi det ikke er forskjellene mellom disse gruppene som anses som mest relevant for å besvare oppgavens problemstillinger.

4 RESULTATER

4.1 Deskriptive data

Når det gjelder alder er gjennomsnittet 23 år (SD=2,98). For bachelorstudenter ($n=108$) er gjennomsnittsalderen 21,7 år (SD=1,79) år og for masterstudenter ($n=141$) er gjennomsnittsalderen 24 år (SD=3,31). De yngste deltakerne er 19 år ($n=10$) og eldste er 45 ($n=1$). 2,8 % av studentene oppgir å ha barn ($n=7$).

4.1.1 Fordeling av respondenter totalt

Tabell 1 viser fordeling av respondentene etter fakultet, institutt, kjønn og grad.

Tabell 1

Antall respondenter (N=252) etter fakultet, institutt, grad og kjønn

Studiested	Fakultet	Institutt	Grad	Mann ($n = 106$)	Kvinne ($n = 146$)	Totalt ($n = 252$)
Dragvoll	SVT	Samfunnsøkonomi	Bachelor	23	23	46
			Master	20	13	33
	SVT	Psykologi	Bachelor	2	9	11
			Master	1	9	10
	SVT	Sosiologi og statsvitenskap	Bachelor	6	24	30
			Master	3	13	16
Gløshaugen	IVT	Geologi og bergteknikk	Bachelor	6	8	14
			Master	14	18	32
	IVT	Petroleumsteknologi og anvendt geofysikk	Master	25	26	51
			NT	Kjemi	Bachelor	6

Tabellen viser at Institutt for kjemi har det laveste antallet respondenter, etterfulgt av Psykologisk institutt.

4.1.2 Fordeling av respondenter med deltidsjobb

Tabell 2 viser fordelingen av studenter med jobb gjennom semesteret, etter kjønn, institutt og grad.

Tabell 2

Fordeling av respondenter med jobb gjennom semesteret (n=98) etter kjønn, institutt, og grad

Stuedsted	Institutt	Grad	Mann (n = 40)	Kvinne (n = 58)	Totalt (n = 98)	
Dragvoll	Samfunnsøkonomi	Bachelor	12	8	20	
		Master	10	6	16	
	Psykologi	Bachelor	-	2	2	
		Master	1	6	7	
	Sosiologi og statsvitenskap	Bachelor	3	8	11	
		Master	3	5	8	
	% med jobb			29 av 55 52,7 %	35 av 91 38 %	64 av 146 43,8 %
Gløshaugen	Geologi og bergteknikk	Bachelor	3	4	7	
		Master	2	6	8	
	Petroleumsteknologi og anvendt geofysikk	Master	6	11	17	
		Kjemi	Bachelor	-	2	2
	% med jobb			11 av 51 21,6 %	23 av 55 40,3 %	34 av 106 32 %
	% med jobb av respondentene totalt			40 av 106 37,7 %	58 av 146 39,7 %	98 av 252 38,9 %

Av tabellen kommer det fram at kun to studenter fra kjemi og ni studenter fra psykologi oppgir at de har lønnet arbeid i tillegg til studiene. Antallet bachelorstudenter med jobb fra Gløshaugen er lavt ($n=9$).

4.1.3 Antall timer med lønnet arbeid per uke og studieinnsats fordelt etter institutt

Tabell 3 viser timer som studentene med lønnet arbeid arbeider per uke og studieinnsats fordelt etter institutt.

Tabell 3

Timer med lønnet arbeid per uke og studieinnsats fordelt etter institutt

Stuedsted	Institutt	n	Timer med lønnet arbeid per uke		Timer brukt på studier per uke	
			M	SD	M	SD
Dragvoll	Samfunnsøkonomi	36	10,53	5,14	31,14	11,87
	Psykologi	9	11,00	8,35	28,56	11,34
	Sosiologi og statsvitenskap	19	10,95	4,14	25,32	10,98
Gløshaugen	Geologi og bergteknikk	15	6,87	3,85	37,13	12,15
	Petroleumsteknologi og anvendt geofysikk	17	6,29	3,00	39,12	11,35
	Kjemi	2	8,50	2,12	36,00	5,66

Tabellen viser at studentene ved hvert av de tre instituttene tilhørende Dragvoll i gjennomsnitt bruker flere timer på lønnet arbeid og færre timer på studier per uke enn studenter tilhørende

hvert av de tre instituttene på Gløshaugen. Grunnet lav n fra enkelte institutt vil det videre skilles mellom studenter fra Dragvoll og studenter fra Gløshaugen, og ikke hvert enkelt institutt.

4.1.4 Fordeling av respondenter og timer med lønnet arbeid per uke etter sektor

To studenter oppgir å ha to jobber, innen henholdsvis salg og service og på campus, og i utdanningssektoren og energibransjen. Av praktiske årsaker ble førstnevnte plassert i gruppen «salg og service», den andre i «undervisning/utdanning». Én student oppgir å arbeide henholdsvis på sport-/fritidssenter, innen transport, i underholdningsbransjen, som styremedlem i interesseorgan, på flyplass, som konsulent, i oljebransjen, og med IT-utvikling. Én respondent har ikke oppgitt sektor. Disse er samlet i kategorien kalt «andre sektorer». Tabell 4 viser hvordan respondentene fordeler seg etter hvilken sektor de jobber i.

Tabell 4

Fordeling av respondenter og timer med lønnet arbeid per uke etter arbeidssektor og studiested

Sektor	Dragvoll	Gløshaugen	Totalt	Timer med lønnet arbeid per uke	
				<i>M</i>	<i>SD</i>
Salg og service	22	6	28	12,00	4,86
Sentralbord/telefonselger	2	1	3	9,00	4,58
Restaurant	2	-	2	11,50	4,95
Finansielle tjenester	7	-	7	10,14	2,91
Sosialomsorg/pleie	10	3	13	8,62	4,45
På campus	5	10	15	5,43	3,39
Undervisning/utdanning	13	8	21	7,71	4,53
Andre sektorer	3	6	9	10,22	8,30

Tabellen viser at flest studenter er ansatt innen salg og service, etterfulgt av undervisning/utdanning. Det er også en større andel studenter fra Dragvoll som arbeider innen salg og service enn studenter fra Gløshaugen, mens flere studenter fra Gløshaugen arbeider på Campus. Det kommer videre fram at studenter som er sysselsatt innen salg og service i gjennomsnitt arbeider flest timer med lønnet arbeid per uke. De som jobber på Campus har færrest timer med lønnet arbeid per uke.

4.2 Hvorfor velger studenter å arbeide eller ikke i semesteret?

4.2.1 Hvorfor har ikke studentene lønnet deltidsarbeid?

Tabell 5 viser hvordan studentene fordeler seg etter påstander om hvorfor de ikke arbeider i semesteret.

Tabell 5

Studenter fordelt etter påstander om hvorfor de ikke arbeider i semesteret

	N	Stemmer	Stemmer i	Stemmer i	Stemmer i	Stemmer	M(SD)
		ikke	liten grad	noen grad	stor grad	helt	
Hvorfor ikke jobb?		n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	
Har ikke tid	154	8 (5,2)	14 (9,1)	35 (22,7)	56 (36,4)	41 (26,6)	3,70 (1,12)
Det er ikke økonomisk nødvendig	153	33 (21,6)	28 (18,3)	40 (26,1)	37 (24,2)	15 (9,8)	2,82 (1,23)
Ønsker å bruke tiden på studiene	151	2 (1,3)	2 (1,3)	27 (17,9)	64 (42,4)	56 (37,1)	4,13 (0,84)
Ønsker tid til sosiale aktiviteter	151	3 (2,0)	8 (5,3)	26 (17,2)	67 (44,4)	47 (31,1)	3,97 (0,94)
Jeg ønsker en jobb/er arbeidssøkende	153	73 (47,7)	43 (28,1)	20 (13,1)	10 (6,5)	7 (4,6)	1,92 (1,13)

Tabellen viser at ønsket om å bruke tiden på studiene og å ha tid til sosiale aktiviteter er de påstandene som i størst angis som årsaker til hvorfor studentene ikke jobber. Et flertall av studentene oppgir også at de ikke har tid til å ha en jobb. Nesten halvparten av utvalget svarer at det ikke stemmer at de ønsker en jobb, eller er arbeidssøkende.

4.2.2 Hvorfor har studenter lønnet deltidsarbeid?

Tabell 6 viser hvordan studentene fordeler seg etter påstander om hvorfor de arbeider i semesteret.

Tabell 6

Studenter fordelt etter påstander om hvorfor de har lønnet arbeid i tillegg til studiene

	N	Stemmer	Stemmer i	Stemmer i	Stemmer i	Stemmer	M(SD)
		ikke	liten grad	noen grad	stor grad	helt	
Hvorfor jobb?		n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	
Det er økonomisk nødvendig	96	5 (5,2)	7 (7,3)	6 (6,3)	20 (20,8)	58 (60,4)	4,24 (1,18)
Jobben er relevant for studiene	95	32 (33,7)	12 (12,6)	25 (26,3)	13 (13,7)	13 (13,7)	2,61 (1,42)
Øker sjansen for relevant arbeid etter endt utdanning	96	21 (21,9)	19 (19,8)	26 (27,1)	17 (17,7)	13 (13,5)	2,81 (1,33)
Fordi vennene jobber	96	56 (58,3)	23 (24,0)	11 (11,5)	1 (1,0)	5 (5,2)	1,71 (1,07)
Ønsker å ha arbeidserfaring	96	4 (4,2)	14 (14,6)	36 (37,5)	19 (19,8)	23 (24,0)	3,45 (1,13)
Ønsker ikke høyt studielån	96	57 (59,4)	24 (25,0)	7 (7,3)	4 (4,2)	4 (4,2)	1,69 (1,06)

Tabellen viser at økonomisk nødvendighet er en framtrødende årsak til hvorfor studentene i utvalget jobber ved siden av studiene. Nesten halvparten av utvalget svarer at det stemmer i stor grad eller stemmer helt at de jobber fordi de ønsker arbeidserfaring. Få av studentene svarer at de jobber fordi vennene jobber eller fordi de ikke ønsker et høyt studielån.

4.3 Sammenligning av studentgruppene med og uten deltidsjobb**4.3.1 Tid brukt på studiet, foreldres utdanningsnivå og gjennomsnittskarakterer fordelt etter grad, studiested og om studentene har jobb eller ikke**

Tabell 7 viser antall timer brukt på studier per uke, foreldres samlede utdanningsnivå og

gjennomsnittskarakterer, fordelt etter grad, studiested og om studentene har lønnet arbeid ved siden av studiene eller ikke.

Tabell 7

Studieinnsats og foreldres samlede utdanningsnivå etter om studentene har lønnet arbeid ved siden av studiene eller ikke, fordelt etter studiested og grad. Mulige skårer for foreldres utdanningsnivå er 2-10, der 2-4 indikerer foreldre med gjennomsnittlig utdanning opp til videregående, og 5-10 indikerer at minst én forelder har utdanning på høyskole- eller universitetsnivå. For karakterer tilsvarer tallet 1 et snitt på E, 2 et snitt på D, 3 et snitt på C, 4 et snitt på B, og 5 et snitt på A

	Jobb		Ikke jobb		Sig.
	n	M (SD)	n	M (SD)	
Timer brukt på studier per uke totalt	98	32,17 (12,25)	154	34,16 (11,25)	.189
Dragvoll Bachelor	33	23,09 (9,91)	54	27,00 (10,2)	.083
Gløshaugen Bachelor	9	31,67 (7,57)	14	38,86 (8,46)	.051
Dragvoll Master	31	35,39 (9,99)	28	32,32 (8,31)	.208
Gløshaugen Master	25	40,36 (11,62)	58	40,57 (9,84)	.933
Dragvoll totalt	64	29,05 (11,65)	82	28,82 (9,88)	.900
Gløshaugen totalt	34	38,06 (11,28)	72	40,24 (9,55)	.304
		Sig. .000**		.000**	
		95 % CI [-13,3 , -8,1]		[-14,5 , -8,3]	
Gjennomsnittskarakterer totalt	98	3,38 (0,80)	154	3,16 (0,74)	.029*
Dragvoll Bachelor	33	3,06 (0,83)	54	3,09 (0,81)	.859
Gløshaugen Bachelor	9	3,22 (0,83)	14	2,93 (0,62)	.342
Dragvoll Master	31	3,67 (0,61)	28	3,39 (0,69)	.140
Gløshaugen Master	25	3,52 (0,87)	58	3,16 (0,72)	.051
Dragvoll totalt	64	3,34 (0,78)	82	3,20 (0,77)	.254
Gløshaugen totalt	34	3,44 (0,86)	72	3,11 (0,70)	.056
		Sig. .572		.485	
Foreldres utdanningsnivå totalt	98	5,86 (1,63)	154	6,06 (1,51)	.303
Dragvoll Bachelor	33	5,73 (1,53)	54	6,06 (1,42)	.312
Gløshaugen Bachelor	9	5,00 (1,00)	14	6,14 (1,46)	.053
Dragvoll Master	31	5,52 (1,82)	28	5,79 (1,52)	.543
Gløshaugen Master	25	6,76 (1,36)	58	6,19 (1,62)	.127
Dragvoll totalt	64	5,63 (1,67)	82	5,96 (1,45)	.193
Gløshaugen totalt	34	6,29 (1,49)	72	6,18 (1,58)	.725
		Sig. .053		.375	

Merknad. Sig. = signifikansnivå ved 2-halet test. * = Signifikant på 5%-nivået. 95 % CI = 95 % konfidensintervall.

Tabellen viser at studentene med jobb ($n=98$) oppgir en signifikant høyere karakterskår enn studentene uten jobb ($n=154$). Det er ellers ingen signifikante forskjeller mellom studentene som har jobb og studentene som ikke har jobb, verken når det gjelder timer brukt på studier per uke eller foreldres utdanningsnivå. Både når det gjelder studentgruppen med og uten jobb, bruker de som studerer ved Gløshaugen signifikant flere timer på studier per uke sammenlignet med studenter fra Dragvoll.

4.3.2 Sammenligning av studentgrupper fra Dragvoll og Gløshaugen med og uten jobb når det gjelder stress og psykologiske faktorer

Tabell 8 viser hvordan studentene med og uten jobb ved Gløshaugen og Dragvoll fordeler seg når det gjelder ulike kilder til stress.

Tabell 8

Kilder til stress – sammenligning av studentgruppene med og uten jobb, etter om de studerer på Dragvoll eller Gløshaugen. For skårene knyttet til stress, tilsvarende 1 = «ikke kilde til stress», 2 = «i liten grad kilde til stress», 3 = «i noen grad kilde til stress», 4 = «i stor grad kilde til stress» og 5 = «i svært stor grad kilde til stress»

Kilde til stress	Studiested	Jobb		Ikke jobb		Sig.
		<i>n</i>	<i>M (SD)</i>	<i>n</i>	<i>M (SD)</i>	
Studier	Totalt	88	3,78 (0,90)	148	3,66 (0,93)	.326
	Dragvoll	56	3,70 (0,83)	77	3,51 (0,85)	.202
	Gløshaugen	32	3,94 (1,01)	71	3,83 (0,99)	.616
		<i>Sig.</i>	.230	.033*		
Økonomi	Totalt	87	3,37 (1,24)	148	2,82 (1,16)	.001**
	Dragvoll	56	3,43 (1,23)	77	3,10 (1,08)	.110
	Gløshaugen	31	3,26 (1,26)	71	2,52 (1,17)	.005**
		<i>Sig.</i>	.542	.002**		
Livet generelt	Totalt	88	2,82 (0,94)	147	2,78 (1,01)	.749
	Dragvoll	56	2,82 (0,96)	76	2,91 (0,98)	.614
	Gløshaugen	32	2,81 (0,93)	71	2,63 (1,03)	.404
		<i>Sig.</i>	.966	.101		
Tid (mangel på tid, for mye å gjøre)	Totalt	88	3,47 (1,11)	148	3,15 (1,03)	.028*
	Dragvoll	56	3,18 (1,08)	77	3,03 (0,92)	.381
	Gløshaugen	32	3,97 (1,00)	71	3,28 (1,14)	.004**
		<i>Sig.</i>	.001**	.136		

Merknad. Sig. = signifikansnivå ved 2-halet test. * = Signifikant på 5%-nivået. ** = Signifikant på 1%-nivået.

Tabellen viser at studentene med jobb oppgir en signifikant høyere skår på spørsmålene om i hvilken grad økonomi og tid oppleves som kilder til stress. Men denne forskjellen er ikke

signifikant mellom studentgruppen med og uten jobb fra Dragvoll, kun mellom studenter med og uten jobb fra Gløshaugen. Når det gjelder studentgruppen uten jobb opplever studenter fra Gløshaugen i signifikant større grad enn studenter fra Dragvoll at studier er en kilde til stress. Studentgruppen uten jobb fra Gløshaugen opplever i signifikant mindre grad enn studentgruppen uten jobb fra Dragvoll og studentgruppen med jobb fra Gløshaugen at økonomi er en kilde til stress. Skårene for i hvilken grad studier oppleves som kilde til stress er signifikant lavere blant studenter uten jobb fra Dragvoll enn studenter uten jobb fra Gløshaugen.

Tabell 9 viser hvordan studentene med og uten lønnet arbeid fordeler seg etter utsagn som omhandler stress og følelsesliv.

Tabell 9

Gjennomsnittskårer for utsagn om stress og følelsesliv fordelt etter om studentene har jobb eller ikke. 1 = «stemmer ikke», 2 = «stemmer i liten grad», 3 = «stemmer i noen grad», 4 = «stemmer i stor grad» og 5 = «stemmer helt»

	Studiested	Jobb		Ikke jobb		Sig.
		n	M (SD)	n	M (SD)	
Livet mitt er svært travelt	Totalt	88	3,78 (1,02)	148	3,27 (1,01)	.000**
	Dragvoll	56	3,75 (1,10)	77	3,13 (0,98)	.001**
	Gløshaugen	32	3,84 (0,88)	71	3,42 (1,04)	.049*
		Sig.	.663		.079	
Jeg bekymrer meg lite	Totalt	88	2,52 (1,11)	147	2,47 (1,10)	.721
	Dragvoll	56	2,57 (1,13)	76	2,26 (0,94)	.090
	Gløshaugen	32	2,44 (1,10)	71	2,69 (1,21)	.318
		Sig.	.590		.019*	
Jeg føler meg ofte trøtt og har lite energi	Totalt	88	3,22 (1,18)	148	3,03 (1,09)	.230
	Dragvoll	56	3,21 (1,22)	77	3,13 (1,12)	.679
	Gløshaugen	32	3,22 (1,13)	71	2,93 (1,06)	.212
		Sig.	.986		.266	
Jeg føler meg ofte nedstemt	Totalt	88	2,39 (1,24)	148	2,51 (1,12)	.442
	Dragvoll	56	2,29 (1,28)	77	2,61 (1,11)	.121
	Gløshaugen	32	2,56 (1,16)	71	2,39 (1,12)	.486
		Sig.	.315		.241	

Merknad. Sig. = signifikansnivå ved 2-halet test. * = Signifikant på 5%-nivået. ** = Signifikant på 1%-nivået.

Tabellen viser at studenter med jobb i signifikant større grad opplever at livet deres er svært travelt enn studenter uten jobb, og dette gjelder både studenter fra Gløshaugen og Dragvoll. Det er ellers ingen signifikante forskjeller for de resterende påstandene etter om studenten har

jobb eller ikke. Det er en signifikant forskjell mellom studenter fra Gløshaugen og Dragvoll uten jobb når det gjelder utsagnet «Jeg bekymrer meg lite».

4.3.3 Global selvverd, akademisk selvoppfatning, sentralitet av akademiske prestasjoner, indre motivasjon for studiet, utbrenthet, motivasjon for å arbeide med studiet og prestasjonsorientering

Tabell 10 viser gjennomsnittskårer for global selvverd, akademisk selvoppfatning, sentralitet av akademiske prestasjoner, selvutforskning, emosjonell utmattelse studier, motivasjon for å arbeide med studiene og prestasjonsorientering, etter studiested og om studentene har lønnet arbeid eller ikke.

Tabell 10

Gjennomsnittskårer for alder, global selvverd, akademisk selvoppfatning, sentralitet av akademiske prestasjoner, selvutforskning, emosjonell utmattelse studier, motivasjon for å arbeide med studiene og prestasjonsorientering, fordelt etter studiested og om studentene arbeider eller ikke

	Min.	Maks	Jobb		Ikke jobb		Sig.
			n	M (SD)	n	M (SD)	
Alder			98	23,7 (3,22)	154	22,6 (2,74)	.002**
Dragvoll			64	23,8 (3,70)	82	22,4 (2,60)	.007**
Gløshaugen			34	23,5 (2,05)	72	22,7 (2,90)	.171
<i>Global selvverd</i>	4	20	88	13,65 (2,88)	147	14,03 (2,78)	.319
Dragvoll			56	13,77 (2,82)	77	13,57 (2,48)	.671
Gløshaugen			32	13,44 (3,03)	70	14,53 (3,02)	.093
<i>Akademisk selvoppfatning</i>	4	20	88	15,84 (2,53)	148	15,20 (2,38)	.053
Dragvoll			56	15,63 (2,50)	76	15,04 (2,31)	.168
Gløshaugen			32	16,22 (2,56)	72	15,38 (2,46)	.114
<i>Sentralitet av akademiske prestasjoner</i>	5	25	87	20,25 (3,45)	149	19,30 (3,71)	.051
Dragvoll			56	19,82 (3,69)	79	19,44 (3,55)	.550
Gløshaugen			31	21,03 (2,85)	70	19,13 (3,89)	.007**
<i>Selvutforskning/Indre motivasjon</i>	6	30	82	21,88 (5,33)	148	20,51 (4,35)	.049*
Dragvoll			51	21,94 (5,03)	77	20,09 (4,27)	.027*
Gløshaugen			31	21,77 (5,87)	71	20,97 (4,43)	.449
<i>Emosjonell utmattelse studier (Utbrenthet)</i>	3	15	86	7,23 (2,99)	147	7,59 (2,80)	.359
Dragvoll			54	6,67 (2,91)	77	7,32 (2,54)	.172
Gløshaugen			32	8,19 (2,92)	70	7,89 (3,04)	.639
<i>Motivasjon for å arbeide med studiet</i>	3	15	88	10,35 (2,37)	151	10,16 (2,23)	.528
Dragvoll			56	10,34 (2,32)	79	9,94 (2,24)	.200
Gløshaugen			32	10,38 (2,50)	72	10,40 (2,21)	.946
<i>Prestasjonsorientering</i>	2	10	88	6,75 (1,95)	151	6,08 (1,99)	.012**
Dragvoll			56	6,63 (1,76)	80	6,28 (1,88)	.274
Gløshaugen			32	6,97 (2,25)	71	5,86 (2,11)	.017*

Merknad. Sig. = signifikansnivå ved 2-halet test. * = Signifikant på 5%-nivået. ** = Signifikant på 1%-nivået.

Tabellen viser at studentgruppen med jobb har en signifikant høyere skår på skalaen

selvutforskning, enn studentene uten jobb. Forskjellen er kun signifikant mellom studentene med og uten jobb som studerer på Dragvoll. Samtidig kommer det fram at studentgruppen uten jobb har en signifikant lavere skår på offensiv prestasjonsorientering enn de med jobb. Denne forskjellen er kun signifikant mellom studenter med og uten jobb som tar fag på Gløshaugen. Studentgruppen med jobb fra Gløshaugen har en signifikant høyere skår på sentralitet av akademiske prestasjoner enn studentgruppen fra Gløshaugen uten jobb.

4.4 Positive og negative utfall av å ha jobb

Tabell 11 gir en oversikt over hvilke positive og negative utfall studentene opplever som følge av deltidsjobben (overskriftene «positive» og «negative» ble ikke brukt i undersøkelsen).

Tabell 11

Positive og negative konsekvenser av deltidsjobb

Opplevde utfall av deltidsjobb	N	Stemmer	Stemmer i	Stemmer i	Stemmer i	Stemmer	M (SD)
		ikke	liten grad	noen grad	stor grad	helt	
		n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	n (%)	
<i>Positive</i>							
Forbedret evne til å forholde seg til andre mennesker	97	3 (3,1)	4 (4,1)	30 (30,9)	35 (36,1)	25 (25,8)	3,77 (0,98)
Forbedret kommunikasjonsevne	97	2 (2,1)	12 (12,4)	20 (20,6)	37 (38,1)	26 (26,8)	3,75 (1,05)
Hjulpet til å organisere tiden bedre	97	7 (7,2)	24 (24,7)	34 (35,1)	24 (24,7)	8 (8,2)	3,02 (1,06)
Økt selvillit	97	9 (9,3)	14 (14,4)	34 (35,1)	31 (32)	9 (9,3)	3,18 (1,09)
Økt motivasjon for studiet	97	18 (18,6)	23 (23,7)	27 (27,8)	23 (23,7)	6 (6,2)	2,75 (1,19)
<i>Negative</i>							
Kuttet ned på fritid/ sosiale aktiviteter	97	15 (15,5)	19 (19,6)	21 (21,6)	23 (23,7)	19 (19,6)	3,12 (1,34)
Droppet forelesning e.l.	97	17 (17,5)	23 (23,7)	32 (33)	14 (14,4)	11 (11,3)	2,78 (1,23)
Lest mindre pensum	97	10 (10,3)	23 (23,7)	30 (30,9)	25 (25,8)	9 (9,3)	3,00 (1,14)
Oppnådd lavere karakter	97	31 (32,0)	19 (19,6)	25 (25,8)	14 (14,4)	8 (8,2)	2,47 (1,30)
Levert oppgaver for sent	97	63 (64,9)	16 (16,5)	9 (9,3)	6 (6,2)	3 (3,1)	1,66 (1,08)

Flertallet av studentene mener at jobben har medvirket til forbedret kommunikasjonsevne og forbedret evne til å forholde seg til andre mennesker. Av påstandene som handlet om negative utfall av å ha en jobb er det å måtte kutte ned på fritid og sosiale aktiviteter og å ha lest mindre pensum de mest framtrødende. Det er få av studentene som mener at jobben har vært medvirkende til at de har levert inn oppgaver for sent.

4.5 Sammenligninger innad i studentgruppen med deltidsjobb

4.5.1 Timer med lønnet arbeid per uke etter grad og studiested

Tabell 12 viser gjennomsnittskårer for timer med lønnet arbeid per uke for studenter fra Gløshaugen og Dragvoll.

Tabell 12

Antall timer med lønnet arbeid per uke etter studiested og grad

	Grad	Dragvoll		Gløshaugen		Sig.	95 % CI
		n	M (SD)	n	M (SD)		
Timer lønnet arbeid per uke	Totalt	64	10,72 (5,34)	34	6,68 (3,33)	.000**	[2,3 , 5,8]
	Bachelor	33	10,87 (5,44)	9	8,44 (3,64)	.267	
	Master	31	11,00 (5,48)	25	6,04 (3,03)	.000**	[2,5 , 7,4]

Merknad. Sig. = signifikansnivå ved 2-halet test. * = Signifikant på 5%-nivået. ** = Signifikant på 1%-nivået. 95 % CI = 95 % konfidensintervall.

Tabellen viser at studenter som tar fag på Dragvoll bruker signifikant flere timer mer per uke på lønnet arbeid per uke enn studenter fra Gløshaugen. Forskjellen er kun signifikant når det gjelder masterstudentene.

4.5.2 Timer med lønnet arbeid per uke, karakterskår, og tid brukt på studier etter alder

Tabell 13 gir en oversikt over timer brukt på studier per uke, timer med lønnet arbeid per uke og karakterer, etter om studentene er 23 år og yngre eller 24 år og eldre.

Tabell 13

Gjennomsnittskårer for timer brukt på studier per uke, timer med lønnet arbeid per uke og karakterer, etter alder

	<= 23		24 >		Sig.
	n	M (SD)	n	M (SD)	
Alder	53	21,81 (1,08)	45	25,96 (3,48)	
Timer brukt på studier per uke	53	28,53 (12,48)	45	36,47 (10,57)	.001**
Timer lønnet arbeid per uke	53	8,92 (5,02)	45	9,78 (5,22)	.412
Gjennomsnittskarakter	53	3,15 (0,82)	45	3,64 (0,71)	.002**
% av aldergruppen med jobb	33,3 %		49,5 %		

Merknad. Sig. = signifikansnivå ved 2-halet test. ** = Signifikant på 1%-nivået.

Tabellen viser at studentene som er 24 år og eldre bruker signifikant flere timer på studiene per uke, og at gjennomsnittskarakteren er høyere enn hos studentene som er 23 år eller yngre. Det er videre en større prosentandel av de eldre studentene som har lønnet arbeid enn de yngre.

4.5.3 Antall timer lønnet arbeid per uke, karakterskår, og tid brukt på studier etter foreldres utdanningsnivå

Tabell 14 viser antall timer brukt på studier per uke, timer med lønnet arbeid per uke og karakterskår etter om foreldrene har lavere eller høyere utdanningsbakgrunn.

Tabell 14

Antall timer brukt på studier per uke, timer med lønnet arbeid per uke og karakterskår etter foreldres utdanningsnivå. Lavere utdanning vil si at foreldrene i snitt har utdanning opp til videregående, og høyere utdanning går fra minst en forelder med høgskole- eller universitetsutdanning, lavere grad

	Lavere utdanning		Høyere utdanning		Sig.
	n	M (SD)	n	M (SD)	
Timer brukt på studier per uke	25	27,00 (12,17)	73	33,95 (11,85)	.014*
Timer med lønnet arbeid per uke	25	10,96 (5,76)	73	8,75 (4,77)	.062
Gjennomsnittskarakter	25	3,24 (0,66)	73	3,42 (0,85)	.325

Tabellen viser at studenter som har foreldre med høyere utdanning bruker signifikant flere timer på studier per uke enn studentene som har foreldre med lavere utdanningsbakgrunn.

4.5.4 Studenter som arbeider under og over 10 timer per uke – akademiske, sosiale og psykologiske konsekvenser

Tabell 15 viser gjennomsnittskårer for opplevde konsekvenser av å ha deltidsjobb, kilder til stress i studentenes liv og studieinnsats, etter om studentene arbeider over eller under 10 timer per uke med lønnet arbeid.

Tabell 15

Opplevde konsekvenser av å ha deltidsjobb, kilder til stress i studentenes liv og studieinnsats, etter om studentene jobber 1-10 timer eller mer enn 10 timer per uke. For skårene knyttet til stress er 1 = «ikke kilde til stress», 2 = «i liten grad kilde til stress», 3 = «i noen grad kilde til stress», 4 = «i stor grad kilde til stress» og 5 = «i svært stor grad kilde til stress»

	<= 10 timer		11 >		Sig.
	n	M (SD)	n	M (SD)	
Timer med lønnet arbeid	67	6,55 (2,62)	31	15,29 (3,88)	-
<i>Opplevd konsekvens av deltidsjobb</i>					
Kutte ned på fritid/sosiale aktiviteter	67	2,88 (1,38)	31	3,68 (1,14)	.006**
Droppe forelesning e.l.	67	2,61 (1,15)	31	3,10 (1,35)	.070
Lest mindre pensum	67	2,73 (1,16)	31	3,52 (0,93)	.001**
Oppnådd lavere karakter	67	2,24 (1,23)	31	2,94 (1,34)	.013*
Hjulpet til å organisere tiden bedre	67	2,87 (1,07)	31	3,39 (0,96)	.023*
<i>Kilder til stress</i>					
Tid	60	3,42 (1,09)	29	3,59 (1,15)	.502
Livet generelt	60	2,70 (0,91)	29	3,03 (0,98)	.116
Økonomi	59	3,19 (1,33)	29	3,69 (0,97)	.025*
Studier	60	3,73 (0,93)	29	3,90 (0,82)	.425
Jobb	58	2,69 (1,05)	29	3,28 (0,92)	.012*
<i>Studieinnsats</i>					
Timer brukt på studier per uke	67	33,70 (12,04)	31	28,87 (12,04)	.069
Gjennomsnittskarakter	67	3,39 (0,76)	31	3,35 (0,92)	.851

Merknad. Sig. = signifikansnivå ved 2-halet test. * = Signifikant på 5%-nivået. ** = Signifikant på 1%-nivået.

Tabellen viser at studenter som arbeider mer enn 10 timer per uke i signifikant større grad opplever at jobben har ført til at de har lest mindre pensumlitteratur og at de har oppnådd en lavere karakter på en eksamen eller innlevering, enn de som jobber 1-10 timer per uke. Det er ingen signifikant forskjell i karakterskårene mellom studenter som arbeider 1-10 timer per uke og studenter som arbeider mer enn 10 timer per uke. De som jobber 1-10 timer i uka har en signifikant lavere gjennomsnittskår for påstanden «jeg opplever at jobben har hjulpet meg til å organisere tiden min bedre», enn de som jobber mer enn 10 timer i uka. Tabellen viser videre at studenter som bruker flest timer på lønnet arbeid, i signifikant større grad mener at det stemmer at jobben har ført til en reduksjon i fritid og sosiale aktiviteter, enn de som arbeider færre timer per uke. Studenter som arbeider mer enn 10 timer per uke oppgir ellers i signifikant større grad at økonomi og jobb oppleves som kilder til stress, enn de som arbeider 1-10 timer i uken.

4.5.5 Sammenligning av studenter med høy eller lav vurdering av global selvverd

Tabell 16 viser hvordan studentene fordeler seg når det gjelder studieinnsats, timer med lønnet arbeid per uke, selvutforskning, sentralitet av akademiske prestasjoner, akademisk selvpoppfatning, psykologisk sentralitet av jobb, emosjonell utmattelse jobb, emosjonell utmattelse studier, motivasjon for å arbeide med studiet, og ulike kilder til stress, etter om de har lavere eller høyere vurdering av global selvverd.

Tabell 16

Gjennomsnittskårer for studieinnsats, timer med lønnet arbeid per uke, selvutforskning, sentralitet av akademiske prestasjoner, akademisk selvpoppfatning, psykologisk sentralitet av jobb, emosjonell utmattelse jobb, emosjonell utmattelse studier, motivasjon for å arbeide med studiet, og ulike kilder til stress, etter om studentene har lav eller høy vurdering av global selvverd

	Min.	Maks.	Lavere <=11		Høyere 12 >		Sig.
			n	M (SD)	n	M (SD)	
Vurdering av global selvverd	4	20	19	9,74 (1,49)	69	14,72 (2,14)	
<i>Studieinnsats og jobb</i>							
Gjennomsnittskarakter			19	3,21 (0,63)	69	3,49 (0,82)	.166
Timer brukt på studiet per uke			19	31,05 (12,47)	69	32,04 (12,73)	.764
Timer med lønnet arbeid per uke			19	8,84 (4,34)	69	9,74 (5,06)	.484
<i>Sammensatte mål</i>							
Selvutforskning (indre motivasjon)	6	30	19	19,32 (4,88)	69	22,65 (5,25)	.016*
Sentralitet akademiske prestasjoner	5	25	19	20,05 (3,61)	68	20,31 (3,43)	.776
Akademisk selvpoppfatning	4	20	19	14,84 (2,46)	69	16,12 (2,49)	.051
Psykologisk sentralitet jobb	2	10	19	6,00 (2,29)	69	5,38 (2,09)	.240
Emosjonell utmattelse jobb	4	20	19	10,79 (3,46)	69	9,29 (4,07)	.146
Emosjonell utmattelse studier	3	15	19	9,37 (2,83)	67	6,63 (2,76)	.000**

Motivasjon for å arbeide med studiet	3	15	19	9,26 (2,73)	69	10,65 (2,20)	.023*
<i>Kilder til stress</i>							
Studier			19	4,26 (0,65)	69	3,65 (0,92)	.008**
Økonomi			19	3,84 (0,83)	68	3,24 (1,31)	.019*
Livet generelt			19	3,32 (1,20)	69	2,68 (0,81)	.041*
Jobb			18	2,94 (0,94)	68	2,85 (1,12)	.742
Tid (for mye å gjøre, tidsmangel)			19	3,79 (1,08)	69	3,38 (1,11)	.154

Merknad. Sig. = signifikansnivå ved 2-halet test. * = Signifikant på 5%-nivået. ** = Signifikant på 1%-nivået.

Tabellen viser at studentene i gruppen som har lavere vurdering av selvverd opplever større grad av utbrenthet for studiene, har lavere motivasjon for å arbeide med studiene, samt opplever studier, økonomi og livet generelt som større kilder til stress enn studentene som har en høyere vurdering av global selvoppfatning. Alle disse forskjellene er som vi ser signifikante på 1 %- eller 5 %-nivået. Det er ingen signifikante forskjeller når det gjelder studieinnsats eller timer med lønnet arbeid per uke mellom gruppene.

4.6 Verdi av jobben

Tabell 17 gir en oversikt over i hvilken grad studenter med jobb ved henholdsvis Gløshaugen og Dragvoll er motivert for å dra på jobb, hvilken tilknytning de har til jobben utover økonomi, og i hvor stor grad jobben er psykologisk sentral for dem.

Tabell 17

Oversikt over i hvilken grad studenter med jobb ved henholdsvis Gløshaugen og Dragvoll er motiverte for å dra på jobb, hvilken tilknytning de har til jobben utover et økonomisk perspektiv, og i hvor stor grad jobben er psykologisk sentral for dem

Skala	Min.	Maks.	Dragvoll		Gløshaugen		Sig.
			n	M (SD)	n	M (SD)	
Motivasjon for å dra på jobb	4	20	61	13,82 (3,59)	33	14,39 (3,13)	.442
Tilknytning til jobb utover økonomisk perspektiv	3	15	60	9,08 (3,37)	34	9,59 (3,82)	.505
Psykologisk sentralitet jobb	2	10	61	5,51 (1,94)	34	5,32 (2,38)	.683

Merknad. Sig. = signifikansnivå ved 2-halet test.

Tabellen viser at ingen av gjennomsnittskårene mellom gruppene er signifikant forskjellige.

4.7 Kvalitative data

På slutten av spørreskjemaet hadde studentene anledning til å komme med kvalitative kommentarer. Flere av studentene uttrykte seg, og noen av temaene som gikk igjen var at en del av spørsmålene virket gjentakende og var like hverandre. I tillegg nevnte flere at undersøkelsen kunne fokusert på hvor mye tid som går med til frivillig arbeid, begrunnet i at Trondheim er en by med stor frivillighetskultur.

5 DISKUSJON OG KVALITETSVURDERINGER

5.1 *Deskriptive data*

I tabell 2 kom det fram at det er en litt større prosentandel kvinner enn menn som arbeider i tillegg til studiene, noe som stemmer overens med eksisterende forskning (Barstad et al. 2012; Epland & Gladhaug 2011; Otnes et al. 2011). Når en skiller mellom studenter som tar fag på Gløshaugen og studenter som tar fag på Dragvoll viser det seg imidlertid at det blant Gløshaugenstudentene er en størst andel kvinner som har deltidsjobb, mens det blant Dragvollstudentene er en større andel menn som oppgir å ha deltidsjobb. Det har ikke blitt funnet eksisterende forskning på feltet som skiller mellom ulike studieretninger og ser på hvilke eventuelle kjønnsforskjeller som finnes i forhold til andelen som har lønnet arbeid i tillegg til studiene. En forklaring på hvorfor dette er tilfellet i denne studiens utvalg, var det derfor ikke mulig å finne. Det bør imidlertid tas med i betraktningen av det er et relativt lite antall studenter som har besvart undersøkelsen, og kun henholdsvis 11 menn og 23 kvinner som studerer ved Gløshaugen, som oppgir at de har jobb i tillegg til studiene.

Tabell 2 viser videre at det er en større andel studenter som tar fag på Dragvoll med lønnet arbeid i semesteret enn studenter fra Gløshaugen. Generelt er det slik at studier innen teknologi- og realfag, som ved NTNU er lokalisert på Gløshaugen, har mer undervisning og gruppeøvelser enn studenter som studerer humanistiske eller samfunnsvitenskapelige fag, lokalisert på Dragvoll (se Hovdhaugen 2004). I tabell 3 kom det fram at studentene ved hvert av de tre instituttene tilhørende Gløshaugen bruker flere timer på studier per uke enn studentene ved de tre instituttene som tilhører Dragvoll. Videre er det studenter som tar fag ved instituttene tilhørende Dragvoll som bruker flest timer på lønnet arbeid per uke. Dragvollstudentene kan selv i stor grad bestemme når de ønsker å studere og når de ønsker å jobbe. Gløshaugenstudentene har mindre kontroll over egen tid, noe som vil kunne være med å vanskeliggjøre det å ha en jobb i semesteret.

Når det gjelder hvordan respondentene fordeler seg etter arbeidssektor, som er presentert i tabell 4, stemmer resultatene her overens med andre undersøkelser som viser at flest studenter arbeider innen salg og service (Robotham 2009, 2012). Dette er ikke overraskende med tanke på at de fleste studenter er ufaglærte arbeidstakere, og derfor må ta de jobbene som er tilgjengelige for dem (se Barke, Braidford, Houston, Hunt, Lincoln, Stone & Walker 2000). I tillegg arbeider en del av respondentene i denne studien innen utdanning og på campus. Ved NTNU er det blant annet tilgjengelige studentjobber innen fag som Ekspertes i Team, og også studentassistentstillinger i fag som er tilknyttet Gløshaugen, som det kan tenkes at enkelte av studentene i utvalget er ansatt innen.

5.2 Hvorfor har studenter lønnet deltidsarbeid, og hvorfor har de det ikke?

Hvorfor har studentene ikke deltidsarbeid i semesteret?

I tabell 5 kom det fram at mangel på tid og ønsket om å bruke tid på studiene er to av de tre mest framtrepende årsakene for hvorfor studentene ikke arbeider i tillegg til studiene. Dette er i samsvar med resultatene fra Levekårsundersøkelsen 2010 (Barstad et al. 2012). I tillegg oppgir 75 % av studentene at ønsket om å ha tid til sosiale aktiviteter er en sentral årsak til hvorfor de ikke jobber. Dette er ikke overraskende med tanke på at sosiale aktiviteter nok blant mange studenter regnes som en viktig del av studietiden.²³ Når tabell 5 i tillegg viser at det er få av studentene som ønsker en jobb eller er arbeidssøkende, er det nærliggende å anta at tidsmangel, ønsket om å bruke tid på studier og å ha tid til sosiale aktiviteter, til sammen gjør det vanskelig eller lite ønskelig å ha lønnet arbeid gjennom semesteret. Det kan også tenkes, basert på de kvalitative tilbakemeldingene i studien, at flere av studentene bruker tid på frivillige verv, og at tidskabelen ikke ville gått opp med lønnet arbeid ved siden av.²⁴ På påstanden om det ikke er økonomisk nødvendig for studentene med jobb, svarer rundt 35 % at dette stemmer helt eller i stor grad. Når det tas med i betraktningen at til sammen 48 % av respondentene i studien oppgir at de arbeider i feriene ($n=122$), er det sannsynlig at flere av studentene tjener seg opp penger som kan fordeles utover studieåret, og at det derfor ikke er økonomisk nødvendig for disse å ha en jobb i semesteret. Det ble ikke funnet noe mønster i forhold til foreldres utdanningsbakgrunn og hva studentene svarte på dette spørsmålet.

Hvorfor har studentene deltidsarbeid i semesteret? – Økonomisk nødvendighet?

Flesteparten av studentene som har lønnet arbeid i semesteret oppgir at de arbeider fordi det er økonomisk nødvendig, som vist i tabell 6. Denne økonomiske årsaken til at studenter søker arbeid utenom studiene er i samsvar med funn fra andre undersøkelser (Barstad et al. 2012; Curtis & Williams 2002; Curtis 2007; Ford, Bosworth & Wilson 1995; Otnes et al. 2011). Med tanke på at realverdien av studiestøtten er nede på 1,1 G, er det ikke overraskende at 40 % av respondentene i denne studien har lønnet arbeid i semesteret. Barstad et al. (2012) fant at nesten 50 % av norske studenter havner under lavinntektsgrensen dersom lavinntekt defineres ut ifra inntekt etter skatt, inkludert studielån.²⁵ Når 4 av 10 studenter i utvalget jobber i semesteret, kan det argumenteres for at studiestøtten ser ut til å være for lav til at studentene klarer å overleve økonomisk kun på denne. Dette tas opp også i Levekårsundersøkelsen fra 2010 (Barstad et al. 2012).

²³ Se for eksempel Hammervik (2013).

²⁴ Se vedlegg 8 for oversikt over de kvalitative tilbakemeldingene fra respondentene.

²⁵ Barstad et al. (2012) bruker EUs mål på lavinntekt, som innebærer en inntekt på 60 % under medianinntekten (se også NOU 2009: 10). I 2010 var denne grensen i Norge på 177.300 kroner for en enslig person (se Barstad et al. 2012).

Når det gjelder den lave andelen som svarer at de jobber fordi de ikke ønsker et høyt studielån, er dette logisk med tanke på at 9 av 10 av alle studenter mottar lån og stipend (Barstad et al. 2012). På den måten vil inntekt fra jobb for de fleste mest sannsynlig komme i tillegg til støtten fra Lånekassen. Også ønsket om å få arbeidserfaring oppgis blant flere av respondentene som en sentral årsak til at de jobber. Det kan slik se ut til at selv om økonomisk nødvendighet er mest framtrødende for hvorfor studentene har lønnet arbeid, så kan jobben ha en betydning for dem utover det at de må klare seg økonomisk. Dette er med på å tegne et bilde av lønnet arbeid blant studenter som et sammensatt tema.

5.3 Sammenligning av studentgruppen med og uten deltidsjobb

5.3.1 Tid brukt på studiet, foreldres utdanningsnivå og gjennomsnittskarakterer

Det kommer fram i tabell 7 at studentgruppen med jobb har en signifikant høyere gjennomsnittskarakter enn studentgruppen uten jobb. Det at studenter med jobb gjør det bedre faglig enn studenter uten jobb har vist seg også i andre studier (Schrøter Joensen 2007; Straus & Volkwein 2002; Warren, LePore & Mare 2000). Dersom man ser isolert på karakterskåren mellom disse gruppene, kan det derfor være fristende å spekulere i hvorvidt studenter med jobb er faglig «flinkere» enn studenter uten jobb. Strauss og Volkwein (2002) peker på at studenter som oppnår høyere karakterer kanskje er de studentene som generelt arbeider hardest og lengst, og at denne arbeidsmoralen kan gjenspeiles både når det gjelder akademisk og lønnet arbeid. Slik kan det tenkes at studentene som velger å søke jobb i semesteret forventer at de kan takle å kombinere fulltidsstudier med lønnet arbeid. Så heller enn at det å ha jobb fører til bedre karakterer, kan det hende at individer med visse karakteristikk er de som søker arbeid i semesteret.

Imidlertid er det også verdt å ta med i betraktningen at resultatene fra forskningen på feltet som tidligere er redegjort for, viser at sammenhengen mellom lønnet arbeid og akademiske prestasjoner varierer fra studie til studie og utvalg til utvalg. Det vil derfor ikke være mulig å bruke forskjellene i karaktergjennomsnitt som framkommer i denne masterstudien for å fastslå at studenter med jobb generelt gjør det bedre faglig enn de uten jobb – selv om det er tilfellet i akkurat dette utvalget. Noe som dessuten er verdt å merke seg er at gjennomsnittskåren for karakterer ikke er signifikante verken mellom studentene med og uten jobb som tar fag på Gløshaugen eller mellom studentene med og uten jobb som tar fag på Dragvoll, men kun når man ser på den totale studentgruppen med og uten jobb. Det vil være nødvendig å studere forholdet mellom akademiske prestasjoner og det å ha deltidsjobb mer utfyllende i videre undersøkelser, før det med større grad av sikkerhet kan slås fast noe om eventuelle sammenhenger.

Når det gjelder timeantallet som brukes på studierelaterte aktiviteter per uke, viser tabell 7 at det ikke er en signifikant forskjell i gjennomsnitt mellom studentgruppen med og uten jobb. Studentene med lønnet arbeid i semesteret bruker 32,2 timer per uke på studier, mens tallet er 34,2 timer per uke for studentene som ikke har jobb. Disse resultatene stemmer nokså godt overens med funnene fra Hovdhaugen (2004) sin studie, der tallene som vist i avsnitt 1.4.2 var 28,15 timer for studenter med jobb og 30,04 timer for studenter uten jobb. Det å ha lønnet arbeid i tillegg til studiene ser dermed ikke i betydelig grad ut til å påvirke studieinnsats negativt, når man ser på gruppene med og uten jobb samlet sett.

Det er imidlertid signifikante forskjeller i timegjennomsnitt dersom man skiller mellom studenter med og uten jobb som tar fag på Dragvoll og studenter som tar fag på Gløshaugen, som det kommer fram i tabell 7. Teknologi- og realfagstudentene med og uten jobb bruker signifikant flere timer på studiene hver uke enn studenter som studerer samfunnsvitenskapelige fag. Dette samsvarer med funn fra eksisterende forskning (Hovdhaugen 2004; Lid 2014), og vil nok som tidligere nevnt ha sammenheng med at det er lagt opp til flere organiserte studieaktiviteter og obligatoriske innleveringer i studiene som er tilknyttet teknologi- og realfag enn i de samfunnsvitenskapelige og humanistiske fagene (se for eksempel Wiers-Jenssen & Aamodt 2002).

5.3.2 Stress og psykologiske faktorer

Økonomisk stress

Som det framgår av tabell 8 er det studentene med lønnet arbeid gjennom semesteret som i størst grad angir at økonomi oppleves som en kilde til stress, selv om det at de har jobb i semesteret skulle tilsi at de har en høyere inntekt enn medstudentene uten jobb. Det kan i denne sammenhengen stilles spørsmål ved om det er jobben i seg selv, og ikke penger studentene tenker på når de svarer på påstanden om økonomi og stress. På den måten kan kanskje økonomisk stress være et uttrykk for stress grunnet jobb, og ikke penger i seg selv. Fra en motsatt vinkling kan det tenkes at enkelte av studentene er nødt til å jobbe i semesteret nettopp fordi de av ulike årsaker har høyere utgifter enn studentene som ikke har jobb. Dersom det hadde blitt inkludert spørsmål om inntekt i undersøkelsen, ville dette forholdet kunne blitt forklart nærmere. Det kunne også vært mulig å få en dypere forståelse av studentenes forhold til økonomi og stress dersom det hadde blitt gjort kvalitative dybdeintervjuer med et utvalg av studentene.

Det er forøvrig studentgruppen fra Gløshaugen uten jobb som i størst grad skiller seg ut når det gjelder spørsmålet om i hvilken grad økonomi oppleves som kilde til stress. Økonomi er i signifikant mindre grad kilde til stress blant disse studentene enn blant

Dragvollstudentene, og Gløshaugenstudentene med jobb. En medvirkende forklaring på dette kunne kanskje vært å finne i foreldrenes utdanningsbakgrunn, dersom en tenker at foreldre med høyere utdanning er relatert til større økonomisk støtte til barna/studentene. Imidlertid er det ingen klar sammenheng mellom svarfordelingene for hver enkelt gruppe på dette spørsmålet som omhandler økonomi og stress, og foreldres utdanningsbakgrunn som er vist i tabell 7. Hva som ligger bak denne forskjellen kan derfor ikke godt forklares ut ifra datagrunnlaget i denne studien.

Tidsmangel og studiestress

Som vist i tabell 8 opplever studentgruppen med jobb fra Gløshaugen mangel på tid eller for mye å gjøre som signifikant større kilde til stress enn studenter med jobb som studerer på Dragvoll. Dette kan nok også ha sammenheng med de nevnte ulikhetene når det gjelder organiserte studieaktiviteter og obligatoriske innleveringer mellom studiene tilknyttet teknologi- og realfag, og samfunnsvitenskapelige og humanistiske fag (se Wiers-Jenssen & Aamodt 2002). Samtidig bruker studentene i utvalget med jobb fra Gløshaugen som det er vist i tabell 7, med 95 % sannsynlighet mellom 8,1 og 13,3 timer mer per uke på studier enn Dragvollstudentene med jobb. Slik vil de naturlig nok ha mindre disponibel tid for andre aktiviteter, som for eksempel jobb og sosiale aktiviteter. Så selv om Gløshaugenstudentene med jobb som det kommer fram i tabell 13, i gjennomsnitt bruker færre timer på lønnet arbeid enn studenter som tar fag på Dragvoll, er totaltid for studierelaterte aktiviteter og lønnet arbeid høyere enn blant Dragvollstudentene. En totaluke inkludert lønnet arbeid og studier er 44,7 timer for den totale studentgruppen fra Gløshaugen mot 39,8 timer for studentgruppen fra Dragvoll.

Det kommer også fram i tabell 8 at blant Gløshaugenstudentene, opplever de med jobb tid som signifikant større kilde til stress enn de uten jobb. Dette kan indikere at det oppleves som ekstra tidsmessig stressende å jobbe i tillegg til studiene for studenter tilknyttet teknologi- eller realfag. Det kan kanskje igjen relateres til at Gløshaugenstudentene med jobb i snitt bruker rundt 38 timer på studierelaterte aktiviteter per uke, som vist i tabell 7, noe som kun er to timer mindre enn Gløshaugenstudentene uten jobb. Slik blir totaltid for jobb og studierelaterte aktiviteter høyest blant Gløshaugenstudentene med jobb i semesteret.

Når det gjelder spørsmålet om studier som kilde til stress blant studentene uten jobb, framgår det av tabell 8 at Dragvollstudentene skårer signifikant lavere enn Gløshaugenstudentene. Det kan tenkes at denne forskjellen delvis har å gjøre med den nevnte ulikheten i studienes organisering. Samtidig viste tabell 7 at Dragvollstudentene uten jobb med 95 % sikkerhet bruker mellom 8,3 og 14,5 timer mindre per uke på studieaktiviteter enn

Gløshaugenstudentene uten jobb.

I tabell 9 kommer det fram at studenter med jobb, både som tar fag på Gløshaugen og Dragvoll, i signifikant større grad enn studenter uten jobb synes at livet er svært travelt. Studentgruppen med jobb har en gjennomsnittskår på 3,78 (nærmere «stemmer i stor grad»), mens studentgruppen uten jobb har en gjennomsnittskår på 3,27 (nærmere «stemmer i noen grad») på dette spørsmålet. Det antas at denne forskjellen kan være relatert til det å ha lønnet arbeid, i og med at hver time en student tilbringer på jobb nødvendigvis vil innebære én time mindre i døgnet som kan brukes på andre aktiviteter (se også Warren 2002).

Det kommer ellers fram i tabell 9 at Gløshaugenstudenter uten jobb bekymrer seg signifikant mindre enn Dragvollstudentene uten jobb. Det er imidlertid ikke funnet noen sammenheng mellom svarfordelingen for denne påstanden og de øvrige svarene som er gitt i forbindelse med andre spørsmål i denne masterstudien, som eventuelt kunne vært med på å forklare hvorfor dette er tilfellet.

5.3.3 Selvutforskning, sentralitet av akademiske prestasjoner og prestasjonsorientering

Selvutforskning

Tabell 10 viser at studentgruppen med jobb oppgir en signifikant høyere skår når det gjelder selvutforskning (indre motivasjon) for studiene, enn studentgruppen som ikke har jobb. Det er imidlertid verdt å merke at forskjellen i gjennomsnittskårene når det gjelder selvutforskning *kun er signifikant* mellom studenter med og uten jobb som tar fag på Dragvoll, og ikke mellom studenter med og uten jobb som tar fag på Gløshaugen. Hvorfor det er en signifikant forskjell mellom Dragvollstudentene og ikke mellom Gløshaugenstudentene, er vanskelig å gi svar på uten å trekke inn en tredjevariabel. Når alder inkluderes kommer det fram at Dragvollstudentene med jobb er signifikant eldre enn de uten jobb, som presentert i tabell 10. Det har vist seg i flere undersøkelser at eldre studenter er mer indre motivert for studiene enn yngre studenter (Bye, Pushkar & Conway 2007; Justice & Dornam 2001; Olsen, Rosvold, Mogård, Kvalem, & Daae 2006). Selv om aldersforskjellen mellom studentene i forskningen det henvises til er større enn den som viser seg her, *kan* det være rimelig å anta at alder er en bakenforliggende årsak når det gjelder grad av selvutforskning også i denne masterstudien. Effekten av alder gjør det derfor vanskelig å fastslå at det å ha jobb gjør studentene mer indre motivert for studiene, eller at studenter som skårer høyere på selvutforskning mer trolig enn andre studenter vil ha lønnet arbeid i tillegg til studiene. Det kunne i denne sammenhengen vært interessant å se om lignende funn hadde framkommet i andre studier.

Offensiv prestasjonsorientering og sentralitet av akademiske prestasjoner

Studentene med jobb oppgir i signifikant større grad enn studentene uten jobb at de er offensivt prestasjonsorienterte, som vist i tabell 10. Dersom resultatene her sammenlignes med gruppenes karakterskår, som er presentert i tabell 7, framgår det at studentgruppen som skårer høyest på prestasjonsorientering også har høyest gjennomsnittskarakter, og at de som skårer lavest på dette målet har lavest gjennomsnittskarakterer. Selv om resultatene her er i samsvar med studier som har vist at en større grad av offensiv prestasjonsorientering henger sammen med høyere karakterer (se for eksempel Elliot & Church 1997; Harackiewicz, Barron, Tauer & Carter 2000), er det vanskelig å fastslå eller avkrefte om funnene er relatert til hvorvidt studentene har jobb eller ikke. Det er også nødvendig å tolke resultatene med stor forsiktighet, ettersom forskjellen i gjennomsnittet for prestasjonsorientering *kun* er signifikant mellom Gløshaugenstudentene med og uten jobb, og ikke mellom Dragvollstudentene med og uten jobb. Det er som vist i tabell 7 ingen signifikante forskjeller når det gjelder karakterer mellom disse undergruppene. Dessuten kan det diskuteres i hvilken grad variablene som er brukt for å måle «offensiv prestasjonsorientering» er et reliabelt mål på det underliggende begrepet. Denne problematikken vil det bli kommet tilbake til i avsnitt 5.8.2.

Gløshaugenstudentene med jobb skårer også signifikant høyere enn Gløshaugenstudenter uten jobb på målet sentralitet av akademiske prestasjoner. Som nevnt handler psykologisk sentralitet om de områder som verdsettes høyt av både et individ og miljøet rundt. Hvorfor Gløshaugenstudentene med jobb skiller seg ut både når det gjelder prestasjonsorientering og sentralitet av akademiske prestasjoner, er ikke lett å gi et umiddelbart svar på. Dette resultatet vil nok ha en sammenheng med resultatene som er presentert i avsnitt 5.3.1 og 5.3.2, der det kom fram at Gløshaugenstudentene med jobb er mest stresset på grunn av studiene, og totalt bruker flest timer per uke på studier og jobb. Det vil også kunne være årsaker til dette som ikke framtrer i undersøkelsens datagrunnlag.

Forøvrig bør det nevnes at studentgruppene, både de som tar fag på Gløshaugen og Dragvoll med og uten jobb, skårer i nærheten av 20 på målet om sentralitet av akademiske prestasjoner. Dette innebærer at alle gruppene i gjennomsnitt har svart «stemmer i stor grad» på alle de fem variablene som tilhører skalaen. Dette viser at det å gjøre det bra i studiene er sentralt både blant Dragvollstudenter og Gløshaugenstudenter med og uten jobb, noe som er med på å poengtere at karakterer og akademiske prestasjoner ser ut til å spille en stor rolle blant studenter i dagens samfunn – om de har jobb eller ei.

5.4 Positive og negative utfall av å ha jobb

Positive

I tabell 11 kom det fram at et flertall av studentene mener at jobben har medvirket til forbedrede kommunikasjonssevner og interpersonlige ferdigheter. Dette samsvarer med funnene i Curtis (2007), Robotham (2009, 2012) og Lucas og Lamont (1998) sine undersøkelser. Med tanke på at kommunikasjonsferdigheter og interpersonlige ferdigheter etterspørres i arbeidslivet (Bennett 2002; Gabb 1997; Peterson 1997), og studentene med jobb i stor grad opplever at disse ferdighetene styrkes som følge av jobben, tegnes et bilde av at studentarbeid er noe som kan være lærerikt og utviklende for studentene. Samtidig vil studentarbeid slik kunne sees på som et samfunnsmessig «gode», gjennom at de studentene som har lønnet arbeid kanskje som følge av jobben blir mer forberedt til arbeidslivet som venter etter endt utdanning. Som nevnt var det i 2012 94 % av norske studenter som hadde registrerte arbeidsinntekter, slik at denne tenkte fordelingen kan sies å gjelde for det store flertallet av studentene.

Negative

Av påstandene som handlet om negative utfall av å ha en jobb er det å måtte kutte ned på fritid og sosiale aktiviteter og oppfatningen av at jobben har ført til mindre pensumlitteratur de mest framtrædende. Det at studenter opplever en reduksjon i fritid og sosiale aktiviteter som følge av jobben er i overensstemmelse med funn fra andre studier (Lang 2012; Manthei & Gilmore 2005; Robotham 2009). Broadbridge og Swanson (2005) foreslår at dette kan sees i lys av et rollekonflikt-perspektiv. Studenter som arbeider er nødt til å balansere ofte konflikterende krav knyttet til jobb, det sosiale og studentrollen. Der det dukker opp konflikt mellom disse kravene, ser det ut til at den sosiale rollen er den som er enklest å ofre, slik at timer brukt på fritid minker (Broadbridge & Swanson 2005). Mens ønsket om å ha tid til sosiale aktiviteter altså er en klar årsak til hvorfor mange studenter ikke jobber i semesteret som vist i tabell 5, er det å ha måttet kutte ned på fritid og sosiale aktiviteter en av de mest vesentlige negative konsekvensen av å ha deltidsarbeid. Dette tyder på at sosiale aktiviteter og fritid verdsettes høyt av studenter både med og uten jobb. Det skal imidlertid nevnes at studentene kun oppgir en skår på 3,12 for om jobben har ført til at de har måttet kutte ned på fritid og sosiale aktiviteter.

Videre viser tabell 11 at studentene i gjennomsnitt mener at det «stemmer i noen grad» at jobben har gjort at de har lest mindre pensumlitteratur. Tendensen er at studentene til en viss grad vurderer at deltidsjobben har hatt en negativ akademisk påvirkning, men i litt mindre grad enn sosiale aspekter. Dette er i overensstemmelse med funn gjort av andre (se

Robotham 2009; Watts & Pickering 2000). Når det ellers gjelder negative akademiske følger av deltidsjobben, som å ha måttet droppe forelesninger, å ha oppnådd lavere karakterer, eller levert oppgaver for sent, så mener flertallet av respondentene at dette stemmer i liten grad. Disse funnene er ikke i overensstemmelse med resultater fra andre undersøkelser, der det har kommet fram at et flertall av studentene opplever at jobben har hatt en ødeleggende effekt på studiene (Bexley et al. 2013, Curtis & Williams 2002; Holmes 2008; Humphrey 2006).

Det ser samlet sett ut til at studentene i denne undersøkelsen opplever de positive utfallene av å ha jobb som sterkere enn de negative, som det framgår av tabell 11. Likevel vitner enkelte av de kvalitative tilbakemeldingene fra respondentene om at studenters deltakelse i arbeidslivet er et flersidig fenomen, med både positive og negative sider.²⁶ Én student med deltidsjobb uttrykker seg på denne måten: «Slik jeg ser det, vil det å jobbe ved siden av et fulltidsstudi[um] alltid gå utover studiene, selv om det er lærerikt å jobbe.» En annen formulerer seg slik: «Om svarene om jobb virker litt ambivalente så er det fordi jeg sjelden ønsker å dra på jobb (pga tidpress), men når jeg vel er der gir det meg veldig mye.» Om studentene opplever jobben som positiv, negativ eller begge deler vil etter all sannsynlighet være individavhengig, og ha å gjøre både med i hvilken grad vedkommende takler stress, hvorvidt jobben oppleves som interessant, hvor mye tid som brukes på studierelaterte aktiviteter, som allerede er diskutert, samt hvor mye studenten jobber og vurdering av global selververd, som det vil bli sett på i de følgende avsnittene.

5.5 Sammenligninger innad i studentgruppen med deltidsjobb

5.5.1 Timer med lønnet arbeid etter studiested

Det at studenter som tar fag på Dragvoll bruker flere timer på lønnet arbeid per uke enn Gløshaugenstudentene, vist i tabell 12, er ikke overraskende når det ses i lys av eksisterende forskning. Som Hovdhaugen (2004) viser til, og som det også er nevnt flere steder tidligere i denne studien, vil studiets organisering ha mye å si for hvor mye tid som blir brukt både på studier og på lønnet arbeid. Tendensen ser ut til å være at flere timer med studierelaterte aktiviteter henger sammen med færre timer med lønnet arbeid, og motsatt. Dette kan illustreres gjennom en tabell som sammenligner funnene som har framkommet i denne masterstudien, med resultatene fra studmag.-undersøkelsen (Hovdhaugen 2004) og NOKUTs undersøkelse om studieinnsats (Lid 2014):

---

²⁶ Se vedlegg 8 for oversikt over de kvalitative tilbakemeldingene fra respondentene.

Tabell 18

Sammenligning av funn når det gjelder timer med lønnet arbeid og studieinnsats per uke mellom ulike fagretninger, i tre forskjellige studier

Fagretning	Hovdhaugen (2004)		Lid (2014)		Denne studien	
	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>n</i>	<i>M</i>
Sivilingeniør (teknologi- og realfag)						
Timer lønnet arbeid per uke	57	2,4	988	3,4	32	6,6
Timer med studier per uke	57	35,5 ²⁷	988	35,6 ²⁸	97	39,7 ²⁹
Psykologi (samfunnsvitenskap)						
Timer lønnet arbeid per uke	321	5,6	429	7,4	9	11
Timer med studier per uke	321	29,7	429	29,2	21	26,4

Merknad. Lid (2014) og Hovdhaugen (2004) har regnet det gjennomsnittlige antallet timer med lønnet arbeid for alle studentene som deltok i undersøkelsen, både de med og uten jobb, mens det i denne masterstudien kun er regnet en gjennomsnittsverdi for de studentene som arbeider i semesteret. Resultatene kan derfor ikke sammenlignes på tvers av studiene når det gjelder antall timer som brukes på lønnet arbeid i semesteret. Likevel kan tabellen gi en oversikt over en mulig sammenheng mellom antall timer brukt på studiet og antall timer brukt på jobb for de forskjellige fagretningene.

Tabell 18 viser at i alle tre studiene bruker studentene som går siving.-studiene i gjennomsnitt flest timer på studier og færrest timer på lønnet arbeid, mens det er færre timer brukt på studier og flere timer brukt på lønnet arbeid blant psykologistudentene. I tråd med funnene som ble diskutert i avsnitt 5.1, antas det i sammenhengen at det ikke er jobben som fører til redusert studietid for studentene. Det vil nok heller være måtene studiene er organisert på som åpner opp eller er med på å sette begrensninger for hvor mye tid studentene kan bruke på lønnet arbeid. Vurderinger som har å gjøre med spørsmål om generalisering vil tas opp til videre drøfting i avsnitt 5.8.1.

5.5.2 Timer med lønnet arbeid og studieinnsats, etter alder

Tabell 12 viser at det er en større prosentandel av de eldre studentene som har lønnet arbeid enn de yngre, og dette stemmer overens med funn fra Levekårsundersøkelsen 2010 (Otnes et al. 2011). Det er imidlertid ikke funnet noen signifikant forskjell innad i studentgruppen med deltidsjobb når det gjelder antallet timer med lønnet arbeid per uke mellom aldersgruppene, noe som ikke samsvarer med resultatene fra den samme undersøkelsen. Det er dog verdt å merke seg at det er et mindre utvalg i denne studien enn i Levekårsundersøkelsen ($n=8066$). Det kan hende at en eventuell forskjell i timer brukt på lønnet arbeid ville framkommet i en større og mer representativ studie. Det er videre signifikante forskjeller mellom de yngre og eldre studentene når det gjelder studieinnsats og gjennomsnittskarakter. Forskning har i denne sammenhengen vist at eldre studenter ser ut til å ha bedre studievaner enn yngre studenter,

²⁷ Siv.ing-studiet Miljø.

²⁸ Ikke spesifisert hvilket studieprogram innen siv.ing.

²⁹ Siv.ing-studiene Geologi og bergteknikk og Petroleumsteknologi og anvendt geofysikk.

blant annet gjennom at de engasjerer seg i mer dybdelæring (se Richardson 1994, 1995), noe som kanskje kan gi seg utslag i form av flere studietimer.³⁰ Dette vil nok også kunne ha sammenheng med at eldre studenter ser ut til å være mer indre motivert for studiene, som diskutert i kapittel 5.3.3.

5.5.3 Timer med lønnet arbeid og studieinnsats, etter foreldres utdanningsnivå

Som nevnt er det ikke spurt om inntekt i denne studien. Antallet timer en student arbeider per uke brukes derfor i stedet som en indikator på hvor mye studentene tjener, gitt at flere timer arbeid per uke resulterer i høyere inntekt. Det er ikke en signifikant forskjell i timer med lønnet arbeid per uke mellom gruppen som har foreldre med lavere utdanning og gruppen som har foreldre med høyere utdanning i dette utvalget. Resultatene som framkommer i tabell 14 i denne undersøkelsen er derfor ikke i samsvar med funnene gjort av Løwe og Sæther (2007), der studenter med foreldre uten høyere utdanning hadde en høyere arbeidsinntekt.

Det er imidlertid en signifikant forskjell i timer brukt på studier per uke etter om foreldrene har lavere eller høyere utdanningsbakgrunn. Studentene som har foreldre med lavere utdanningsbakgrunn bruker færrest timer på studier per uke. Dette stemmer overens med undersøkelser som har vist at studenter med høyt utdannete foreldre bruker mer tid på selvstudier og organiserte studieaktiviteter (Eurostudent.eu u.d).

5.5.4 Studenter som arbeider under og over 10 timer per uke

Akademiske, sosiale og psykologiske konsekvenser

Resultatene som er presentert i tabell 15 viser at desto flere timer per uke studentene bruker på lønnet arbeid, i desto større grad oppleves økonomi som en kilde til stress. I utgangspunktet ville det være naturlig å anta at flere timer på jobb er relatert til høyere inntekt. Det at økonomisk stress ser ut til å øke med antall timer jobb er derfor med på å styrke antakelsen som er fremmet i avsnitt 5.3.2, om at økonomisk stress *kan* være et uttrykk for at det er jobben i seg selv som vurderes som stressende, og ikke bare den økonomiske situasjonen blant studentene. Det kan også være andre årsaker til dette som ikke kommer fram i denne studiens datagrunnlag.

Det er videre studentene som bruker flest timer på lønnet arbeid per uke som i størst grad opplever at jobben er en kilde til stress. Dette vil antakeligvis ha direkte sammenheng med antallet timer som brukes på jobb per uke. Som vist i tabell 15 jobber den ene gruppen i gjennomsnitt 6,6 timer, og den andre 15,3 timer i uken. Studentene som jobber mest vil ha

---

³⁰ Det er verdt å bemerke at gjennomsnittsalderen blant studentene i Richardson (1994; 1995) sine studier er høyere enn gjennomsnittsalderen blant de som karakteriseres som eldre studenter i denne studien (henholdsvis M=29,4 år mot M=25,8 år).

mindre tid til andre aktiviteter, og det kan for eksempel tenkes at timene som brukes på jobb for noen sees på som «tapt» studietid eller fritid.

Tabell 15 viser også at det ikke er signifikant forskjell i karakterskåren mellom studentene som arbeider under og over 10 timer per uke. Med utgangspunkt i at begge disse gruppene har et høyere karaktergjennomsnitt enn studentgruppen uten jobb, kan det virke som at det å jobbe både 1-10 timer og 11 timer og oppover, er positivt relatert til akademiske resultater. Dette ser ut til å være i samsvar med funn gjort av Schrøter Joensen (2007).³¹ Imidlertid må det igjen tas med i betraktningen at studentene med jobb er eldre enn studentene uten jobb. Noe overraskende er det at til tross for like karaktergjennomsnitt, så mener studentene som arbeider mest i signifikant større grad enn de som arbeider 1-10 timer i uka at jobben har medvirket til at de har oppnådd lavere karakterer på en eksamen eller innlevering, og at jobben har gjort at de har lest mindre pensum. Selv om gjennomsnittskarakteren er tilnærmet lik, rapporterer altså gruppen som arbeider mest om flest akademiske vanskeligheter som følge av å kombinere studier med lønnet arbeid. Dette samsvarer med funn fra andre studier (Curtis & Shani 2002; King & Bannon 2002). På den måten kan det virke som at de *opplevde* negative akademiske konsekvensene av jobben er sterkere for studentene enn de *faktiske* følgene, dersom en ser karakterer som uttrykk for hvor godt studentene gjør det faglig. Dette kan kanskje også sees i sammenheng med at studentene som jobber over 10 timer i uken i signifikant større grad enn de som jobber under 10 timer oppgir at jobben har hjulpet dem til å organisere tiden bedre. Det kan slik tenkes at studentene som jobber mest har erfart at de er nødt til å gjøre ferdig for eksempel skolearbeid og oppgaver mens de har mulighet, fordi de ikke vil ha tid til dette mens de er på jobb. Til en viss grad antyder dette at flere timer med lønnet arbeid fremmer en større grad av effektivitet blant studentene det gjelder.

I tabell 15 kom det ellers fram at studenter som arbeider over 10 timer per uke, opplever mer reduksjon i fritid og sosiale aktiviteter som følge av jobben enn de som arbeider under 10 timer. Jo flere timer en student bruker på lønnet arbeid per uke, i desto større grad oppleves en reduksjon i fritid og sosiale aktiviteter. Dette er med på å understreke poenget at tiden en student bruker på jobb, nødvendigvis må føre til avkortning i tid som kan brukes på andre aktiviteter. Resultatet er ikke signifikant når det gjelder timer med studierelaterte aktiviteter mellom de som bruker over og under 10 timer i uka på lønnet arbeid. Psykologspesialist Arild Rugset viser til at det å balansere jobb og studier kan virke

---

³¹ Schrøter Joensen (2007) beregnet hvilken sjanse studentene hadde for å stryke på eksamener, og ikke karakterer i seg selv. Likevel anses funnene for å være i overensstemmelse gjennom at lønnet arbeid i begge studiene er positivt relatert til akademiske prestasjoner.

utmattende dersom studenten aldri kommer ut av «prestasjonssonen» som følge av et ensidig fokus på skole og jobb (Hammervik 2013). Dette kan være et faretegn spesielt blant de studentene som i stor grad opplever at jobben går ut over nettopp tid til fritid og sosiale aktiviteter, og slik også avslapning og avkobling. Det kan ut ifra tabell 15 ellers ikke konkluderes med at studentene som arbeider mest opplever mer stress knyttet til studier, tid og livet generelt, enn studentene som arbeider færre timer per uke.

5.5.5 Global selvvverd

Betydning av selvvverd som beskyttelsesfaktor når det gjelder akademiske prestasjoner blant studenter med jobb

I tabell 16 kom det fram at det ikke er signifikante forskjeller mellom gruppene med lavere og høyere vurdering av global selvvverd når det gjelder karakterer eller studieinnsats. Det virker derfor ikke som at en lav vurdering av selvvverd blant studenter med deltidsarbeid har sammenheng med dårligere akademiske prestasjoner. Slik kan det se ut til at resultatene som Carney (et al. 2005) fant, ikke bekreftes i denne studien når det gjelder faglige konsekvenser av å ha en lavere vurdering av global selvvverd – dersom selvvverd sees på som en bakenforliggende faktor for psykisk helse. Det må imidlertid nevnes at det å kun se på studentenes vurdering av selvvverd som bakgrunnsvariabel for psykisk helse, vil være for snevert til å kunne si noe generelt om hvordan deres mentale tilstand er. Å kartlegge psykisk helse blant studenter vil kreve et mye mer omfattende spørsmålsgrunnlag enn det som er brukt i denne masterstudien.

Global selvvverd og motivasjon for studiet

Når det gjelder svarfordelingen på i hvilken grad studentene er motivert for å arbeide med studiene, ser en av tabell 16 at studentene som har en lavere vurdering av selvvverd skårer signifikant lavere på dette målet enn studenter som har en høyere vurdering av selvvverd. Selvvverd har blitt sett på som én av flere faktorer som påvirker individers motivasjon (se for eksempel Baumeister, Campbell, Krueger & Vohs 2003). Dette reflekteres også gjennom at studentene som har en lavere vurdering av selvvverd skårer signifikant lavere på grad av selvutforskning/indre motivasjon for studier, enn gruppen som vurderer selvvverdet som høyere. Det framkommer også i tabell 16 at studentene med lavest vurdering av global selvvverd har en lavere skår på vurdering av akademisk selvoppfatning, men forskjellen i gruppegjennomsnitt er ikke statistisk signifikant. Likevel blir det klart at studentenes motivasjon for studiet vil virke i et komplekst samspill med flere ulike faktorer, som for eksempel attribusjon og årsaksforklaringer, mestringsforventning, tidligere erfaringer, med

mer. Disse begrepene er imidlertid ikke inkludert i denne masterstudien.

Emosjonell utmattelse og stress knyttet til jobb og studier

Som vist i avsnitt 2.5 i oppgavens teoridel er emosjonell utmattelse og stress nært tilknyttede begreper. Disse vil derfor bli presentert om hverandre i dette avsnittet. Tabell 16 viser at det ikke er noen signifikante forskjeller mellom gruppene med lavere og høyere vurdering av selvverd når det gjelder emosjonell utmattelse av jobben. Heller ikke for påstanden om i hvilken grad studentene opplever jobben som kilde til stress er det en signifikant forskjell mellom gruppegjennomsnittene.

Når det gjelder emosjonell utmattelse av studiene er det imidlertid en signifikant forskjell i gjennomsnittskåren mellom gruppene. Studentene med lav vurdering av selvverd er mer emosjonelt utmattet av studiene enn studentene med høyere vurdering av selvverd. De oppgir samtidig at de er mer emosjonelt utmattet av studiene enn de er av jobben. De angir også i signifikant større grad enn studentene med høyere vurdering av selvverd at studiene er kilde til stress. Dette indikerer at blant studentene som oppgir en lavere skår på vurdering av global selvverd oppleves studiene som større kilde til stress og som mer emosjonelt utmattende enn lønnet arbeid. Abouserie (1994) fant i denne sammenhengen at høy selvfølelse³² (*self esteem*) var negativt korrelert med akademisk stress, noe som indikerer at studenter med høyere vurdering av global selvverd er mindre stressede i forhold til studiene enn de med en lavere vurdering av global selvverd. Med tanke på at stress og utbrenthet er nært relaterte begreper, kan det tenkes at dette er overførbart også til emosjonell utmattelse.

At det ikke er en forskjell mellom gruppene når det gjelder stress grunnet jobb, kan kanskje relateres til at studiene med stor sannsynlighet er mer psykologisk sentral for studentene enn jobben. Som vist i tabell 16 har studentene i gjennomsnitt svart at det stemmer i «noen» grad at jobben er sentral for dem, og at det «stemmer i stor grad» at akademiske prestasjoner er sentrale for dem. På den måten kan det tenkes at studentene med lav vurdering av selvverd vil oppleve det som svært viktig å gjøre det bra i studiene, slik at dette blir en større kilde til stress for nettopp disse studentene. Det bør videre nevnes at lignende resultater når det gjelder stress og emosjonell utmattelse for studier framkommer også innad i studentgruppen som *ikke* har jobb når en deler inn disse etter om de har høyere og lavere vurdering av selvverd.³³ Det kan derfor se ut til at det er selvverd (som én av antakeligvis flere underliggende faktorer) som har en sammenheng med opplevelsen av emosjonelle utmattelse i forhold til studier, og ikke nødvendigvis hvorvidt studentene har jobb eller ikke.

---

³² Abouserie (1994) bruker begrepet *self-esteem* heller enn *self-worth*. Innholdsmessig kan imidlertid disse to begrepene sies å være overlappende (se Rosenberg, Schooler, Schoenbach & Rosenberg 1995).

³³ Se vedlegg 9 og tabell 26 som viser sammenligning av skårene mellom studentgruppen med og uten jobb.

Det er også sentralt å få fram at studentgruppen med lavere vurdering av selvverd i gjennomsnitt har svart at det «stemmer i noen grad» at de er emosjonelt utmattet av studiene. Studentene som oppgir høyere vurdering av selvverd har i gjennomsnitt svart at det «stemmer i liten grad» at de er emosjonelt utmattet av studiene. Så selv om det er en signifikant forskjell i gjennomsnittsverdien for svarene mellom gruppene, indikerer de oppgitte svarverdiene på spørsmålet at verken de med lavere eller høyere grad av selvverurdering i stor grad er emosjonelt utmattet av studiene.

Videre kommer det fram i tabell 16 at det finnes signifikante forskjeller i svarene mellom gruppene på spørsmålet om i hvilken grad livet generelt er kilde til stress. Roberts og Kassel (1997) og Abouserie (1994) fant at individer med lav selvfølelse opplever mer livsstress enn de med høyere selvfølelse. Dette understreker poenget at stress er et subjektivt fenomen, for studentene med lavere vurdering av selvverd bruker som vist i tabell 16 verken signifikant flere timer på jobb eller studier enn gruppen som har en høyere vurdering av selvverd. Heller ikke når det gjelder opplevelsen av livet generelt som en stressfaktor, er det forskjeller i svarfordelingene mellom studentgruppen med og uten jobb.³⁴ På den måten ser det ikke ut at det er lønnet arbeid, men heller vurdering av selvverd som også her kan være en bakenforliggende årsak (av sannsynligvis flere) til at gruppen med lav vurdering i større grad enn de med høyere vurdering av selvverd opplever at livet generelt er en kilde til stress. Videre oppleves økonomi som størst kilde til stress blant studentene med lavest vurdering av selvverd. Her kommer det fram at det er signifikante forskjeller i gjennomsnittskåren mellom gruppene med og uten jobb.³⁵ Slik kan det virke som at *både* det å ha jobb *og* lavere selvverd har en sammenheng med studentenes opplevelse av økonomisk stress.

Funnene som er presentert over er med på å understreke at individuelle karakteristikk, som selvverd og psykisk helse blant studentene, vil være medvirkende til hvordan studentene opplever og erfarer sin hverdag – enten det gjelder jobb, studier eller andre sider ved livet. Det ser imidlertid ikke ut til at det å ha jobb i seg selv har noen klar sammenheng med de fleste av svarene som framkommer i tabell 16.

5.6 Verdi av jobben

Økonomi, motivasjon og selvbestemmelse

Det er ikke signifikante forskjeller i gjennomsnittskårene mellom studentgruppene fra Gløshaugen og Dragvoll når det gjelder ønsket om å slutte på jobb dersom økonomien var bedre, motivasjon for å dra på jobb, eller psykologisk sentralitet av jobb. Likevel kan det være

---

³⁴ Se vedlegg 9 og tabell 28 som viser sammenligning av skårene mellom studentgruppen med og uten jobb.

³⁵ Se vedlegg 9 og tabell 27 som viser sammenligning av skårene mellom studentgruppen med og uten jobb.

av interesse å se hvordan svarene fordeler seg for hvert av disse målene. Det er vist flere ganger i denne oppgaven at de fleste studentene søker lønnet arbeid fordi det er økonomisk nødvendig for dem. Hvis en knytter dette til hvordan Ryan og Deci (2000) tolker ytre motivasjon, kan en argumentere for at det å arbeide i tillegg til studiene er noe som mange studenter gjør fordi de *må* for å kunne tjene nok penger til å klare seg i hverdagen. Slik blir det å starte i arbeid noe som i utgangspunktet kan sies å innebære en ytre regulert motivasjon, og derfor en nokså liten grad av selvbestemmelse (jamfør Vansteenkiste et al. 2004).³⁶ Til tross for dette viser funnene i tabell 17 at studentene i gjennomsnitt oppgir at det stemmer i noen grad at de ville fortsette i jobben selv om de hadde hatt en bedre økonomi. Dette kan sees i sammenheng med de kvalitative tilbakemeldingene som er presentert i avsnitt 5.4, der det kom fram at enkelte av studentene også ser jobben som lærerik og at den gir veldig mye, samt de positive følgene av jobben som er vist i samme avsnitt. Totalt vitner disse funnene om at det å ha jobb, som for mange av studentene i utgangspunktet kan sies å være ytre motivert, samtidig kan oppleves som mer autonomt og selvbestemt. I hvilken grad studentene opplever autonomi i tilknytning til jobben vil nok også være tett knyttet til arbeidsinnhold og -kontekst, arbeidsklima, individuelle forskjeller, organisatorisk tillit og engasjement – faktorer som ikke er kartlagt i denne masterstudien, samt psykologisk velvære (for eksempel vurdering av global selvverd), og hvor godt de liker jobben (Se Gagné & Deci 2005). Det er også verdt å nevne at selv om studentene ikke fullt ut ser ut til å være ytre motiverte for jobben, så betyr ikke det at de er indre motiverte for den (jamfør Schunk et al. 2010).

Er studenter en motvillig arbeidsstyrke?

Curtis og Williams (2002) stiller spørsmålet om studenter kan sees på som en motvillig arbeidsstyrke. Som nevnt i forrige avsnitt oppgir studentene i denne studien i gjennomsnitt at det «stemmer i noen grad» at de ville fortsette i jobben selv om de hadde en bedre økonomi. Videre viser funnene i tabell 17 også at studentene mener at det stemmer i «noen» til «stor» grad at de er motiverte for å dra på jobb. Mens studentene jevnt over er nokså motiverte for å dra på jobb, ser likevel ikke jobben ut til i stor grad å være psykologisk sentral i studentenes liv. Dette tyder på at jobben ikke verdsettes utpreget høyt blant mange av studentene, selv om det oppleves som greit for dem å reise på jobb. På den måten blir svaret på spørsmålet som Curtis og Williams stiller, både *ja* og *nei*: Studenter *kan* sees på som en motvillig arbeidsstyrke gjennom at flertallet ser ut til å arbeide fordi de er nødt. Samtidig blir dette et

---

³⁶ Også ønsket om arbeidserfaring og det at jobben kan øke sjansen for relevant arbeid etter endt utdanning, som er vist i tabell 6 kan nok sees på som ytre motivasjonsfaktorer for å søke arbeid. Men disse kan kanskje i tillegg knyttes til en større følelse av personlig nytte for studentenes framtidige arbeidsliv, og slik sies å være mer relatert til autonomi.

for enkelt svar når de samlede resultatene i denne studien har vist at det finnes veldig mange sider ved å ha jobb i semesteret. Funnene som er presentert og diskutert over kan videre være med på å utvide oppfatningen av lønnet arbeid blant fulltidsstudenter som noe *enten* «positivt» eller «negativt» – som ser ut til å være tilfellet når det gjelder mye av den eksisterende forskningen på feltet (Jamfør kapittel 1.4).

5.7 Trondheimsstudenter og frivillighet

En kan også stille spørsmål ved hvorfor NTNU-studenter ser ut til å bruke mindre tid på lønnet arbeid enn studenter ved andre studiesteder (Epland & Gladhaug 2011; Nedregård & Olsen 2011). En mulig medvirkende faktor kan, dersom de kvalitative tilbakemeldingene fra respondentene i studien tas med i betraktningen, være at frivillighetskulturen blant studentene i byen er høy. En respondent uttrykker det slik: «Det var ikke nevnt noenting om frivillige verv, men kun betalt jobb [...]. Det er essensielt å ta det med i en slik undersøkelse om en vil forstå Trondheimsstudentene.» I studentenes helse- og trivselsundersøkelse fra 2010 kommer det fram at over 50 % av studentene i Trondheim har deltatt i frivillig engasjement (Nedregård & Olsen 2011), noe som innebærer at Trondheimsstudentene ligger på frivillighetstoppen i Norge (Studenttorget.no 2012).

5.8 Kvalitetsvurderinger, begrensninger og videre forskning

5.8.1 Utvalg, representativitet og generalisering

Denne studien har tatt utgangspunkt i et ikke-sannsynlighetsutvalg, og det er derfor problematisk å gjøre statistiske generaliseringer ifra datamaterialet utover de studentene som faktisk har besvart undersøkelsen. Alle respondentene fra Dragvoll studerer fag ved SVT-fakultetet, slik at kun ett av de to fakultetene herfra er representert i studien.³⁷ Fra Gløshaugen er det respondenter fra kun to av totalt fire fakulteter.³⁸ Det er valgt ut seks av de totalt 27 instituttene som tilhører disse tre fakultetene. Utvalget er derfor ikke representativt for alle fakultetene og fagretningene ved Dragvoll og Gløshaugen. Det kunne framkommet andre svarfordelinger fra studenter tilhørende andre institutt og fakulteter, noe som understøttes i studiene utført av Hovdhaugen (2004) og Lid (2014) som har vist at studieinnsats og også timer med lønnet arbeid varierer betydelig fra fagretning til fagretning. Dette er med på å begrense generaliserbarheten av resultatene fra utvalget (de seks valgte instituttene) til alle i populasjonen (som teoretisk sett er alle studentene ved Gløshaugen og Dragvoll). Dersom det

---

³⁷ Studenter som tar fag ved Humanistisk fakultet (HF) har som nevnt tidligere, ikke deltatt i undersøkelsen.

³⁸ Studenter som tar fag ved Fakultet for arkitektur og billedkunst (AB) og Fakultet for informasjonsteknologi, matematikk og elektroteknikk (IME) har ikke deltatt i undersøkelsen.

hadde deltatt respondenter fra alle institutt og fakulteter ved både Gløshaugen og Dragvoll ville det med større sikkerhet kunne blitt gjort generaliseringer fra utvalg til populasjon, fordi graden av representativitet mellom utvalget og populasjonen hadde vært bedre.

Når det til tross for antakelsen om forskjeller som finnes mellom de ulike fagretningene likevel ble valgt å dele inn utvalget i respondenter fra Gløshaugen og Dragvoll, har dette å gjøre med at antallet respondenter fra enkelte av instituttene er lavt, som vist i tabell 1. Som nevnt er det ved Institutt for geologi og bergteknikk estimert at rundt 28 % av utvalget har svart på undersøkelsen, mens dette tallet er 4 % for studenter ved Institutt for Kjemi. Det antas derfor at svarene som har framkommet blant studentene fra Geologi og bergteknikk vil være mer representative for studentmassen i dette instituttet, enn det som gjelder svarene fra studentene ved Institutt for kjemi.

Det må også stilles spørsmål ved muligheten for å generalisere fra fagretningene som er representert i denne studien, til lignende fagretninger ved andre universiteter og studiesteder i Norge. Som tidligere nevnt har det kommet fram i undersøkelser at studenter ved NTNU i gjennomsnitt bruker færre timer på lønnet arbeid i tillegg til studiene, enn studenter ved for eksempel Universitetene i Oslo og Stavanger (Epland & Gladhaug 2011). Sammenligningene av funn fra ulike undersøkelser som er vist i tabell 18 kan også være med å si noe om generaliserbarheten av dataene i denne masterstudien. Det kommer i denne tabellen fram at variasjonsbredden når det gjelder gjennomsnittlig antall timer brukt på studieaktiviteter mellom psykologistudentene og sivilingeniørstudentene, er større i denne masterstudien enn i Hovdhaugen (2004) og Lid (2014) sine studier. Det bør derfor knyttes en viss forsiktighet til eventuelle generaliseringer av resultater fra denne studien utover de fagretningene som er representert, fordi tallene avviker fra andre lignende og større studier. Til tross for at kravene om generalisering ikke innfris i denne studien, vil funnene likevel være av betydning for å forstå hvordan lønnet deltidsarbeid eventuelt kan ha betydning for NTNU-studenter og deres studiehverdag.

5.8.2 Dimensjonalitet, begrepsvaliditet, frafall

Enkelte av skalaene som er brukt ser kun på én side ved begreper som ifølge teorien burde vært målt gjennom flere dimensjoner. Det er derfor hensiktsmessig å diskutere om spørreskjemaet burde inneholdt variabler som kunne fanget inn flere sider ved begrepene. For eksempel består utbrenthet, som vist til i oppgavens teoridel, av tre dimensjoner. Men kun én av disse, emosjonell utmattelse, er målt i denne studien. I følge Roness (2000) er faren ved å begrense utbrenthet til emosjonell utmattelse at begrepet mister sitt spesifikke innhold. Dog er det som beskrevet tidligere denne dimensjonen som er kjernen i utbrenthet, slik at begrepet

likevel anses som hensiktsmessig å bruke. Når det gjelder indre motivasjon, viser teorien at dette målet består både av en skala som måler «selvutvikling», som er brukt i denne studien, og en skala som måler «altruisme» (Saeed et al. 2013). Å måle flere sider ved fenomenene en ønsker å si noe om vil nok gi en mer «virkelighetsnær» framstilling av begrepene, og slik øke *begrepsvaliditeten*. Begrepsvaliditet handler om i hvilken grad vi måler det vi ønsker å måle, og kan defineres som graden av samsvar mellom en teoretisk definisjon av en latent egenskap, og den operasjonelle definisjonen av denne egenskapen som skal måles (Lund & Haugen 2006). Det er også derfor termene «selvutforskning» og «emosjonell utmattelse» er brukt heller enn «indre motivasjon» og «utbrenthet».

Når det gjelder «offensiv prestasjonsorientering» kan det stilles spørsmål ved hvor godt de to variablene som er brukt, fanger opp begrepet. Den ene variabelen i målet er negativt formulert og den andre er positivt formulert. Studier har vist at spørsmål som er formulert negativt har en lavere validitet enn de som er formulert positivt, samtidig som skalaer bestående av både positive og negative påstander har lavere reliabilitet enn skalaer som består av kun positivt formulerte påstander (Aarø 2007; Streiner & Norman 2003). Dette er også tydelig for andre av de sammensatte målene som er brukt i denne oppgaven, som «motivasjon for å arbeide med studiet» og «motivasjon for å dra på jobb», hvor de negativt ladde påstandene har en lavere ladning på faktorene enn de positivt formulerte påstandene.³⁹

Enkelte av skalaene; «motivasjon for å dra på jobb», «motivasjon for å arbeide med studiet» og «tilknytning til jobb utover økonomi», har blitt satt sammen av indikatorer som er basert på egne erfaringer. Disse målene mangler i stor grad et teoretisk og empirisk grunnlag, noe som kom fram både under analyser av data fra pilotstudien, og under analyser av data fra hovedstudien.⁴⁰ Likevel argumenteres det for at reliabiliteten og validiteten har blitt sikret gjennom omfattende arbeid knyttet til fjerning av lite hensiktsmessige variabler både etter pilotundersøkelsen og hovedundersøkelsen.

Omfattende skjemaer kan føre til synkende kvalitet på svarene etter hvert (Aarø 2007). En må derfor vurdere antall variabler en ønsker/trenger å ha med i en undersøkelse, opp mot utfordringer knyttet til kvaliteten på svarene. I denne studien uttrykte flere at respondentene at undersøkelsen var for lang, og dette kan ha ført til synkende svarkvalitet utover i undersøkelsen.⁴¹ Det er vist at lange undersøkelser ofte får frafall underveis (Jacobsen 2005), noe som også er tilfellet i denne studien. Til sammen 23 respondenter har unnlatt å svare på enkelte eller flere av spørsmålene. Frafallene vil kunne være problematiske ved at de kan

---

³⁹ Se vedlegg 5 og tabell 20.

⁴⁰ Se vedlegg 3 og 5.

⁴¹ Se vedlegg 8.

påvirke enkelte av gjennomsnittsverdiene.

5.8.3 Videre forskning

Med tanke på at studentarbeid er en trend som ikke ser ut til å snu, vil det være aktuelt å studere videre hvilken betydning arbeid i tillegg til studiene kan ha for studenter. Funnene som har framkommet i denne studien kan brukes som grunnlag for videre forskning på feltet. Imidlertid vil det da være hensiktsmessig å fjerne enkelte variabler som har vist seg å ikke være relevante for problemstillingen.⁴² Et problem ved å inkludere og undersøke mange variabler i en såpass liten studie som denne, er at de er med på å sette begrensninger for hvor dypt man kan gå i datamaterialet. Dette vil det være sentralt å ta hensyn til i videre forskning på feltet. Som Broadbridge og Swanson (2005) er inne på, trengs det longitudinelle studier⁴³ for å undersøke hvordan individer opplever å balansere jobb og studier over lengre tid. Det å supplere videre studier med en kvalitativ tilnærming vil også kunne gi en dypere forståelse av hvordan studenter selv erfarer det å ha lønnet arbeid i tillegg til studiene. Sist vil det være av interesse og viktighet å inkludere frivillig arbeid og hvordan eventuelt også dette kan være med å påvirke studentenes hverdag.

5.9 Oppsummering og refleksjoner

I problemstillingen ble det søkt svar på hvilken akademisk, sosial og psykologisk betydning det å ha lønnet deltidsarbeid eller ikke gjennom semesteret, har for et utvalg fulltidsstudenter ved NTNU. Gjennom å sammenligne flere av funnene mellom studentgruppene med og uten lønnet arbeid, har det vært mulig å studere eventuelle forskjeller mellom disse gruppene slik at konsekvensene av å ha lønnet arbeid eller ikke, tydeliggjøres. Samtidig har studentgruppen med jobb blitt nærmere undersøkt gjennom å se på faktorer som alder, foreldres utdanningsbakgrunn, hvor mye de jobber og vurdering av selvverd. I tillegg ble det kartlagt mulige årsaker som ligger til grunn for at studentene har jobb eller ikke, og hvilken verdi jobben har for studentene. Alt dette har åpnet for en bred forståelse av temaet.

Flertallet av studentene ser ut til å jobbe fordi de økonomisk sett er nødt til det. Dette må imidlertid også sees i sammenheng med andre årsaker, for eksempel knyttet til arbeidserfaring og økte arbeidsmuligheter etter endt utdannelse. Når det gjelder studentene uten jobb, er ønsket om å bruke tid på studiene og å ha tid til sosiale aktiviteter de mest fremtredende årsakene for hvorfor de ikke jobber. Samtidig er å måtte kutte ned på fritid og sosiale aktiviteter det de arbeidende studentene opplever som den mest negative

---

⁴² Se vedlegg 5 for oversikt over hvilke variabler som ble fjernet etter hovedundersøkelsen.

⁴³ Longitudinelle studier målet data fra et utvalg på ulike tidspunkter for å kunne studere endringer eller kontinuitet i karakteristika ved utvalget.

konsekvensen av jobben. Dette er spesielt tilfellet blant studentene som arbeider over 10 timer per uke. Lønnet arbeid ser dermed ut til å være av en viss sosial betydning for studentenes mulighet til fritid og sosiale aktiviteter, spesielt for studentene som arbeider mest.

Det kan videre ikke fastslås at studenter med deltidsjobb presterer akademisk «dårligere» enn studenter uten jobb. Tendensen er snarere motsatt, slik at en kan spørre seg hvorvidt arbeidende studenter er akademisk «flinkere» enn studenter uten jobb. Dette kan imidlertid også ha en sammenheng med at studentgruppen med jobb i dette utvalget er eldre, at de oppgir høyere grad av selvutforskning for studier, og kanskje har bedre studievaner enn de som ikke har jobb. Det er studentene som jobber mest som opplever at jobben i størst grad har negative akademiske konsekvenser, selv om dette ikke gjenspeiles i karakterskåren deres. Videre har det blitt vist at teknologi- og realfagstudentene ved NTNU bruker flere timer på studier og færre timer på lønnet arbeid enn studentene tilhørende samfunnsvitenskapelige fag. Samlet sett ser det ut til at færre timer brukt på studier henger sammen med flere timer lønnet arbeid når en deler inn etter ulike fagretninger. Slik bekreftes dermed hypotesen som ble fremmet i avsnitt 1.5.1, om at det finnes forskjeller mellom studenter som studerer profesjonsfag som sivilingeniør, og de som studerer samfunnsvitenskapelige fag. Men denne forskjellen henger nok sammen med ulikheter i fagretningenes organisering, heller enn at jobben fører til mindre studietid for studentene. Oppsummert kan det basert på undersøkelsens datagrunnlag slik ikke hevdes at det å ha jobb eller ikke, i seg selv har en tydelig akademisk betydning for studentene.

Studentene med jobb ser ut til å erfare at jobben har flere positive følger, for eksempel når det gjelder forbedring av kommunikasjonsevner og mellommenneskelige ferdigheter, som er etterspurte i dagens arbeidsliv. Det ser videre ikke ut til at det å ha lønnet arbeid har sammenheng med økt studie- eller livsstress for studentene. Imidlertid virker det som at studenter med lønnet arbeid opplever mest økonomisk stress, og at økonomisk stress noe overraskende ser ut til å øke med antallet timer studentene jobber. Ellers later det til at jobb i kombinasjon med krevende studier har en viss sammenheng med økt opplevelse av tidsstress. Dette gjelder særlig for teknologi- og realfagstudentene som har lønnet arbeid. Disse funnene bør sees i relasjon til antallet timer som brukes på studierelaterte aktiviteter hver uke i de forskjellige fagretningene. Videre kommer det fram at studentgruppen med lønnet arbeid, både Gløshaugen- og Dragvollstudentene, opplever livet som mer travelt enn studentene uten jobb. Dette antas å kunne ha en sammenheng med at tiden som tilbringes på jobb vil føre til mindre disponibel tid for andre aktiviteter. Den faktoren som klarest ser ut til å spille inn på studentenes opplevelser av stress og emosjonell utmattelse især knyttet til studier, er deres vurdering av global selvverd. Dette vil også kunne relateres til at studiene for mange

studenter nok vurderes som svært psykologisk sentral. Totalt ser det ut til at å ha lønnet arbeid på visse områder har en psykologisk betydning for studentene. Dette kan både gjelde «fordelaktige» aspekter som forbedring av interpersonlige ferdigheter, og mindre fordelaktige aspekter som at livet oppleves mer travelt blant studentene som har lønnet arbeid enn de som ikke har det. På andre områder blir det klart at indre og kontekstuelle faktorer som for eksempel psykisk helse og hvilke fagretninger studentene tilhører, må tas med i betraktningen når betydningen av å ha lønnet arbeid eller ikke, skal undersøkes.

Foreldres utdanningsnivå ser ikke ut til å ha betydning for hvorvidt studentene i denne studien har jobb eller ikke, verken blant studenter fra Gløshaugen eller Dragvoll. Hypotesen om at det finnes forskjeller innad i studentgruppen med jobb etter hvor gamle studentene er og foreldres utdanningsnivå bekreftes delvis når det gjelder timer brukt på studiet. Det er imidlertid ikke funnet noen forskjeller når det gjelder antall timer med jobb innad i disse gruppene, i kontrast til resultater fra tidligere forskning. Videre ser det jevnt over ikke ut til at jobben i veldig stor grad oppleves som psykologisk sentral for studentene. Dette kan nok ha en sammenheng med at det å starte i jobb for mange kan karakteriseres som ytre regulert. Likevel framtrer det ikke tydelig at studentene ville sluttet i jobben selv om økonomien var bedre. Dette viser at arbeidet også kan ha en verdi for studentene utover at de må tjene seg penger. Studentenes motivasjon for å dra på jobb er samtidig relativt høy, noe som er med på å støtte opp om denne antakelsen.

Avsluttende kommentar

Studenters deltakelse i arbeidslivet er et sammensatt fenomen som kan variere både fra individ til individ, i løpet av en students tid på universitetet, fra fagretning til fagretning, studiested til studiested, og også fra land til land.⁴⁴ Dette vises gjennom delvis motstridende funn i den forskningen som er gjennomgått i forbindelse med denne masterstudien. På bakgrunn av resultatene som er presentert over, blir det klart at eventuelle akademiske, sosiale og psykologiske konsekvenser av å ha deltidsjobb eksisterer i et komplekst samspill med flere personlige og kontekstuelle faktorer. Hvordan studentene selv erfarer og opplever studiehverdagen vil avhenge av svært mange forhold. Det er nettopp denne kompleksiteten i feltet som gjør det viktig å ha kartlagt hvilke mønstre som fremtrer når det gjelder fulltidsstudenter med og uten lønnet arbeid. Å hevde at lønnet arbeid i seg selv har positive eller negative konsekvenser for studentene vil nok gi et utilstrekkelig bilde av virkeligheten.

---

⁴⁴ Undersøkelser viser at for eksempel britiske studenter ser ut til å arbeide mer enn norske studenter, og at dette kan relateres til flere private skoler og høyere egenkostnader for hver enkelt student (Se for eksempel Curtis & Williams 2002; Ford et al. 1995; Robotham 2009).

Litteratur

- Aarø, L. E. (2007). *Fra spørreskjemakonstruksjon til multivariat analyse av data: En innføring i survey-metoden (2. utgave)*. HEMIL-rapport, Bergen: Nasjonalforeningens HEMIL-senter.
- Abouserie, R. (1994). Sources and levels of stress in relation to locus of control and self esteem in university students. *Educational Psychology: An International Journal of Experimental Educational Psychology*, 14(3), 323-330.
- AIS. (u.d.). *What is stress?* Hentet 18.02.2014 fra <http://www.stress.org/what-is-stress/>
- Arvola, Ø. (25.08.2010). - *Mange norske studenter er for late*. Hentet 24.03.2014 fra <http://www.ht.no/incoming/article384165.ece>
- Barke, M., Braidford, P., Houston, M., Hunt, A., Lincoln, I., Morphet, C., Stone, I. & Walker, A. (2000). *Students in the labour market: nature, extent and implications of term-time employment among university of Northumbria undergraduates*. Research Report Number 215, Department for Education and Employment, London.
- Barstad, A., Løwe, T. & Thorsen, L. R. (2012). *Studenters inntekt, økonomi og boutgifter. Levekår blant studenter 2010*, Rapport 38/2012, Statistisk sentralbyrå.
- Baumeister, R., Campbell, J., Krueger, J. & Vohs, K. (2003). Does high self-esteem cause better performance, interpersonal success, happiness or healthier lifestyles? *Psychological Science in the Public Interest*, 4(1), 1-44.
- Bennett, R. (2002). Employers' demands for personal transferable skills in graduates: A content analysis of 1000 job advertisements and an associated empirical study. *Journal of Vocational Education and Training*, 54(4), 457-476.
- Bexley, E., Daroesman, S., Arkoudis, S. & James, R. (2013). *University student finances in 2012 A study of the financial circumstances of domestic and international students in Australia's universities*. Canberra: Universities Australia.
- Bjørnestad, J. O., Skisland, A. V. S., Söderhamn, O. (2010). Forandring av selvoppfatning blant studenter i løpet av en bachelorutdanning i sykepleie. *Nordisk Tidsskrift for Helseforskning*, 6(2), 97-108.
- Bovier, P. A., Chamot, E., & Perneger, T. V. (2004). Perceived stress, internal resources, and social support as determinants of mental health among young adults. *Quality of Life Research*, 13(1), 161-170.
- Broadbridge, A. & Swanson, V. (2005). Earning and learning: how term-time employment impacts on students' adjustment to university life. *Journal of Education and Work*, 18(2), 235-249.
- Buda, R. & Lenaghan, J. A. (2005). Engaging in different roles: an investigation of the student-work relationship. *Journal of Behavioral and Applied Management*, 6(3), 211-224.
- Bye, D., Pushkar, D. & Conway, M. (2007). Motivation, interest, and positive affect in traditional and nontraditional undergraduate students. *Adult Education Quarterly*, 57(2), 141-158.
- Carney, C., McNeish, S. & McColl, J. (2005). The impact of part time employment on students' health and academic performance: a Scottish perspective. *Journal of Further and Higher Education*, 29(4), 307-319.
- Cartwright, S. & Cooper, C. L. (1997). *Managing workplace stress*. London: Sage.
- Costello, A. B. & Osborne, J. W. (2005). Best practices in exploratory factor analysis: Four recommendations for getting the most from your analysis. *Practical Assessment Research & Evaluation*, 10(7), 1-9.
- Curtis, S. (2007). Students' perceptions of the effects of term-time paid employment. *Education + Training*, 49(5), 380-90.
- Curtis, S. & Shani, N. (2002). The effect of taking paid employment during term-time on students' academic studies. *Journal of Further and Higher Education*, 26(2), 129-138.

- Curtis, S. & Williams, J. (2002). The reluctant workforce: undergraduates' part-time employment. *Education + training*, 44(1), 5-10.
- Dillman, D. A., Smyth, J. D. & Christian, L. M. (2009). *Internet, mail and mixed-mode surveys. The tailored design method* (3. utg.). New Jersey: John Wiley & Sons.
- Elliot, A. J. & Church, M. A. (1997). A hierarchical model of approach and avoidance achievement motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(1), 218-232.
- Elliot, A. J. & McGregor, H. A. (2001). A 2x2 achievement goal framework. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80(3), 501-519.
- Elliot, A. J., McGregor, H. A. & Gable, S. (1999). Achievement goals, study strategies, and exam performance: A mediational analysis. *Journal of Educational Psychology*, 91(3), 549-563.
- Elliot, A. J. & Murayama, K. (2008). On the measurement of achievement goals: Critique, illustration, and application. *Journal of Educational Psychology*, 100(3), 613-628.
- Epland, J. & Gladhaug, M. F. (2011). Studenters inntekter: Yrkesinntekter viktigere enn lån og stipend. *Samfunnsspeilet* 1/2011, Statistisk sentralbyrå.
- Etzion, D. (1984). Moderating effect of social support on the stress-burnout relationship. *Journal of Applied Psychology*, 69(4), 615-622.
- Eurostudent.eu (u.d.). *Time budget by social background*. Hentet 29.04.2014 fra https://eurostudent.his.de/eiv/report/details.jspssid=D3601CA4A6842B3EDC03D05CC0B5D969&top_oid=8&cnt_oid=13&sel_lang=&sub_oid=156
- Falkum, E. (2000). Hva er utbrenthet? *Tidsskrift for den Norske Lægeforening*, 120(10), 1122-1128.
- Ford, J., Bosworth, D. & Wilson, R. (1995). Part-time work and full-time higher education. *Studies in Higher Education*, 20(2), 187-202.
- Gabb, A. (1997). University challenge. *Management Today*, ss. 62-64.
- Gagné, M. & Deci, E. L. (2005). Self-determination theory and work motivation. *Journal of Organizational Behavior*, 26(4), 331-362.
- Garber, J., Robinson, N. & Valentiner, D. (1997). The relation between parenting and adolescent depression: Self-worth as a mediator. *Journal of Adolescent Research*, 12(1), 12-33.
- Gisvold, M. (18.08.2011). – *Kompetanse er mer enn bare utdanning! – Derfor bør du skaffe deg deltidsjobb*. <http://www.studenttorget.no/index.phpshow=5001&expand=4631,5001&artikkelid=9717>
- Hall, R. (2010). The work-study relationship: experience of full-time university students undertaking part-time employment. *Journal of Education and Work*, 23(5), 439-449.
- Hammervik, S. (14.10.2013). *Jobber på seg dårlige karakterer*. Hentet 25.04.2014 fra <http://dusken.no/artikkel/23724/kan-ikke-spise-pensum/>
- Harackiewicz, J. M., Barron, K. E., Tauer, J. M. & Carter, S. M. (2000). Short-term and long-term consequences of achievement goals: predicting interest and performance over time. *Journal of Educational Psychology*, 92(2), 316-330.
- Harter, S. (1982). The perceived competence scale for children. *Child Development* 53(1), 87-97.
- Harter, S. (1986). Cognitive-developmental processes in the integration of concepts about emotions and the self. *Social Cognition*, 4(4), 119-151.
- Hermans, H. J. M. (1970). A questionnaire measure of achievement motivation. *Journal of Applied Psychology*, 54(4), 353-363.
- Hodgson, A. & Spours, K. (2001). Part-time work and full-time education in the UK: The emergence of a curriculum and a policy issue. *Journal of Education and Work*, 14(3), 373-388.
- Holmes, V. (2008). Working to live. Why university students balance full-time study and employment. *Education + Training*, 50(4), 305-314.

- Hovdhaugen, E. (2004). *Tidsbruk og ambisjon. Resultater fra stud. mag.-undersøkelsene 2001, 2002 og 2003*. NIFU Skriftserie 16/2004. Oslo: Norsk institutt for studier av forskning og utdanning.
- Hovland, P. (30.08.2013). – *De som ikke jobber, ser vi ikke noe til utenom undervisningen*. Hentet 27.01.2014 fra <http://www.oa.no/nyheter/article6834300.ece>
- Humphrey, J. (2002). *An anthology of stress*. New York: Nova Science Publishers.
- Humphrey, R. (2006). Pulling structured inequality into higher education: the impact of part-time working on English university students. *Higher Education Quarterly*, 60(3), 270-286.
- Hutcheson, G. & Sofroniou, N. (1999). *The multivariate social scientist: Introductory statistics using generalized linear models*. California: Sage Publications.
- Innstrand, S. T. (2006). *Evaluering piloten 2*. Hentet 07.02.2014 fra <http://www.folk2.no/doc.ashx?id=7195>
- Jacobsen, D. I. (2005). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? Innføring i samfunnsvitenskapelige metoder* (2. utg.). Kristiansand: Høgskoleforlaget.
- James, R., Bexley, E., Devlin, M. & Marginson, S. (2007). *Australian student finances in 2006. Final report of a national survey of students in public universities*. Canberra: Universities Australia.
- Justice, E. M. & Dornam, T. M. (2001). Metacognitive Differences between traditional-age and nontraditional-age college students. *Adult Education Quarterly*, 51(3), 236-249.
- Kaspersen, L. (22.10.2007). - Studenter bør ha deltidsjobb. Hentet 28.03.2014 fra <http://www.dn.no/karriere/2007/10/22/-studenter-bor-ha-deltidsjobb>
- King, T. & Bannon, E. (2002). *At what cost? The price that working students pay for a college education*. Washington, DC: United States Public Interest Research Group.
- Lang, K. B. (2012). The similarities and differences between working and non-working students at a mid-sized American public university. *College Student Journal*, 46(2), 243-255.
- Lepper, M. R. (1988). Motivational considerations in the study of instruction. *Cognition and Instruction*, 5(4), 289-309.
- Lid, S. E. (2014). *Studieinnsats. En analyse av data fra Studiebarometeret 2013*. NOKUT.
- Lie, S., Kjærnsli, M., Roe, A. & Turmo, A. (2001). Godt rustet for framtida? Norske 15-åringers kompetanse i lesing og realfag i et internasjonalt perspektiv. *Acta Didactica No. 4*, Oslo: Institutt for lærerutdanning og skoleutvikling, Universitetet i Oslo.
- Lucas, R. & Lamont, N. (1998). Combining work and study: an empirical study of full-time in school, college and university. *Journal of Education and Work*, 11(1), 41- 56.
- Lund, T. & Haugen, R. (2006). *Forskningsprosessen*. Oslo: Unipub AS.
- Løwe, T. & Sæther, J. P. (2007). *Studenters inntekt, økonomi og boforhold. Studenters levekår 2005*. Rapport 2/2007, Statistisk sentralbyrå.
- Maslach, C. (1985). *Utbränd: en bok om omsorgens pris*. Stockholm: Natur och kultur.
- Manthei, R. J. & Gilmore, A. (2005). The effect of paid employment on university students' lives. *Education + Training*, 47(3), 200-215.
- Nav.no. (31.05.2013). *Regulering av grunnbeløpet og pensjonene 2013*. Hentet 30.01.2014 fra www.nav.no
- Neill, J. T. (2008). The University Student's Motivation, Satisfaction, and Learning Self-Efficacy Questionnaire version 3 (TUSMSLSEQ3): Background to Version 3 (Motivation). *Creative Commons Attribution 2.5*, Australia: Centre for Applied Psychology, University of Canberra.
- Nedregård, T. (2007). *Helse og trivselsundersøkelse blant studenter i Trondheim*. SiT.
- Nedregård, T. & Olsen, R. (2011). *Studentenes helse- og trivselsundersøkelse. ShoT 2010*. Trondheim: Tapir Uttrykk.
- Nonis, S. A. & Hudson, G. I. (2006). Academic performance of college students: Influence of time spent studying and working. *Journal of Education for Business*, 81(3), 151-159.

- NOU 2009: 10. (2009). *Fordelingsutvalget*. Oslo: Finansdepartementet.
- NSO. (2013). *Studiestøtte*. Hentet 30.01.2014 fra <http://student.no/wp-content/uploads/2013/08/Studiest%C3%B8tte-L90374.pdf>
- Olsen, R., Rosvold, E. O., Mogård, R., Kvalem, I. L. & Daae, C. (2006). *HELT-rapporten. Helse- og trivsel blant studenter ved Universitetet Oslo. En spørreundersøkelse ved innføringen av Kvalitetsreformen ved UiO, 2003-2005*.
- Otnes, B., Thorsen, L. R. & Vaage, O. F. (2011). *Levekår blant studenter 2010*. Rapporter 36/2011, Statistisk sentralbyrå.
- Pallant, J. (2013). *SPSS Survival Manual* (5. utg.). Maidenhead: Open University Press.
- Peterson, M. S. (1997). Personnel interviewers' perceptions of the importance and adequacy of applicants' communication skills. *Communication Education*, 46(4), 287-291.
- Prop. 1 S (2013–2014). (2014). *Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak) for budsjettåret 2014*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Ramberg, I. (23.09.2013). *Tre av fire jobber ved siden av studiene*. Hentet 27.01.2014 fra <http://www.itromso.no/nyheter/konomi/article8323733.ece>
- Richardson, J.T.E. (1994). Mature students in higher education: I. A literature survey on approaches to studying. *Studies in Higher Education*, 19(3), 309-325.
- Richardson, J.T.E. (1995). Mature students in higher education: II. An investigation of approaches to studying and academic performance. *Studies in Higher Education*, 20(1), 5-17.
- Ringdal, K. (2012). *Enhet og mangfold. Samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode, 3. utgave*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Roberts, J. E. & Kassel, J. D. (1997). Labile self-esteem, life stress, and depressive symptoms: Prospective data testing a model of vulnerability. *Cognitive Therapy and Research*, 21(5), 569-589.
- Robotham, D. (2009). Combining study and employment: A step too far? *Education + Training*, 51(4), 322-332.
- Robotham, D. (2012). Student part-time employment: characteristics and consequences. *Education + Training*, 54(1), 65-75.
- Roness, A. (2000). Utbrenthet – et nyttig begrep? *Tidsskrift for Den norske lægeforening*, 120(10), 1121.
- Rosenberg, M. & Pearlin, L. I. (1978). Social class and self-esteem among children and adults. *American Journal of Sociology*, 84(1), 53-77.
- Rosenberg, M., Schooler, C., Schoenbach, C. & Rosenberg, F. (1995). Global self-esteem and specific self-esteem: Different concepts, different outcomes. *American Sociological Review*, 60(1), 141-156.
- Ryan, R. M. & Deci, E. L. (2000). Intrinsic and extrinsic motivation: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology*, 25(1), 54–67.
- Saeed, R., Lodhi, R. N., Sadiq, S., Hashmi, A., Sami, A., Dustgeer, F, Mahmood, Z. & Ahmad, M. (2013). The effect of professed teacher feedback on the relation of intrinsic motivation regarding university students' academic performance. *World Applied Sciences Journal*, 26(10), 1385-1390.
- Sandmæl, S. (23.09.2013). *Studentenes levevilkår forverret*. Hentet 27.01.2014 fra <http://sunnokonomi.no/?p=2334>
- Schage, N. (07.11.2012). – *Stipendet mitt ble omgjort til lån*. Hentet 01.10.2013 fra <http://www.na24.no/article3507399.ece>
- Schaufeli, W. B., Martinez, I. M, Pinto, A. M., Salanova, M. & Bakker, A. B. (2002). Burnout and engagement in university students: a cross-national study. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 33(5), 464-481.
- Schaufeli W. B. & Buunk B. P. (2003). Burnout: An overview of 25 years of research and theorizing. I M. J. Schabracq, J. A. M. Winnubst og C. L. Cooper (Red.), *The Handbook of Work and Health Psychology 2nd edition* (383-425). West Sussex: John

- Wiley and Sons Ltd.
- Schrøter Joensen, J. (2007). *Determinants and consequences of human capital investments* (Doktoravhandling, University of Aarhus). Aarhus: School of Economics and Management.
- Schunk, D. H., Pintrich, P. R. & Meece, J. L. (2010). *Motivation in Education. Theory, Research and Applications* (3. utg.). New Jersey: Pearson Education.
- Shavelson, R. J., Hubner, J. J. & Stanton, G. (1976). Self-concept: Validation of construct interpretations. *Review of Educational Research*, 46(3), 407-441.
- Skaalvik, E. M. & Skaalvik, S. (1988). *Barns selvoppfatning – skolens ansvar*. Oslo: TANO.
- Skaalvik, E. M. & Skaalvik, S. (2005). *Skolen som læringsarena. Selvoppfatning, motivasjon og læring*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Slettholm, A. (08.09.2013). *Studenter må jobbe mye mer enn før*. Hentet 27.01.2014 fra <http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/Studenter-ma-jobbe-mye-mer-enn-for-7302981.html#.UuYfJhDsTIU>
- Statistiska centralbyrån. (2007). *Högskolestuderandes levnadsvillkor*. Stockholm: Statistiska centralbyrån.
- Strauss, L. C. & Volkwein, F. J. (2002). Comparing student performance and growth in 2- and 4-year institutions. *Research in Higher Education*, 43(2), 133-161.
- Streiner, D. L. & Norman, G. R. (2003). *Pdq Statistics. Third Edition*. London: BC Decker Inc.
- Studenttorget.no. (27.04.2012). *Trondheimsstudentene på frivillighetstoppen*. Hentet 08.04 2014 fra <http://www.studenttorget.no/index.phpshow=3798&expand=3797,3798&artikkelid=10939>
- Svarstad, J. (12.05.2013). *Tok bachelor som 77-åring, synes studentene er late*. Hentet 24.03.2014 fra http://www.aftenposten.no/job/Tok-bachelor-som-77-aring_-synes-studentene-er-late---7199292.html
- Tafarodi, R. W. & Swann, W. B. (1995). Self-liking and self-competence as dimensions of global self-esteem: Initial validation of a measure. *Journal of Personality Assessment*, 65(2), 322-342.
- Ugreninov, E. & Vaage, O. F. (2006). *Studenters levekår 2005*. Rapport 22/2006, Statistisk sentralbyrå.
- Universitas.no. (06.10.2010). – *Late studenter truer utdanningskvaliteten*. Hentet 24.03.2014 fra <http://universitas.no/nyhet/55328/-late-studenter-truer-utdanningskvaliteten>
- Universitas.no. (06.02.2013). *Jobben ødelegger for studiene*. Hentet 01.10.2013 fra <http://universitas.no/nyhet/57932/jobben-odelegger-for-studiene>
- Valås, H. (2006). *Elementær statistikk*. Pedagogisk institutt, NTNU, Trondheim: Kompendieforlaget.
- Vansteenkiste, M., Lens, W., De Witte, S., De Witte, H. & Deci, E. L. (2004). The ‘why’ and ‘why not’ of job search behaviour: Their relation to searching, unemployment experience, and well-being. *European Journal of Social Psychology*, 34(3), 345-363.
- Vikøren, S. (30.07.2013). *Ny fattigrekord for studenter*. Hentet 27.01.2014 fra <http://www.abcnheter.no/penger/oekonomi/2013/07/30/ny-fattigrekord-studenter>
- Warren, J. R., LePore, P. C. & Mare, R. D. (2000). Employment during high school: Consequences for students' grades in academic courses. *American Educational Research Journal*, 37(4), 943-969.
- Warren, J. R. (2002). Reconsidering the relationship between student employment and academic outcomes. A new theory and better data. *Youth & Society*, 33(3), 366-393.
- Watts, C. & Pickering, A. (2000). Pay as you learn: student employment and academic progress. *Education + Training*, 42(3), 129-134.
- Watts, C. (2002). The effects of term-time employment on academic performance. *Education + Training*, 44(2/3), 67-75.
- Wiers-Jenssen, J. & Aamodt, P. O. (2002). *Trivsel og innsats. Studenters tilfredshet med*

- lærested og tid brukt til studier. Resultater fra "Stud.mag."-undersøkelsene.* NIFU Rapport 1/2002, Oslo: Norsk institutt for studier av forskning og utdanning.
- Wiig, K. & Aamo, V. (05.08.2012). *Studenter har ikke vært fattigere på 37 år.* Hentet 27.01.2014 fra <http://www.dinepenger.no/bruke/student-har-ikke-vaert-fattigere-paa-37-aar/20259174>
- Wikman, A. & Warneryd, B. (1990). Measurement errors in survey questions: Explaining response variability. *Social Indicators Research*, 22(2), 199-212.
- Williams, G. C. & Deci, E. L. (1996). Personality processes and individual differences. Internalization of biopsychosocial values by medical students: A test of self-determination theory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(4), 767-779.
- Williams, H. & Owen, G. (1997). *Recruitment and utilisation of graduates by small and medium sized enterprises.* Department for Education & Employment (DfEE), Research Report No. 29.

Vedlegg 1 Tilbakemelding NSD

Norsk samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS
NORWEGIAN SOCIAL SCIENCE DATA SERVICES

Harald Hårfages gate 29
N-5007 Bergen
Norway
Tel: +47-55 58 21 17
Fax: +47-55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Org.nr. 985 321 884

Ragnheidur Karlsdottir
Pedagogisk institutt NTNU

7491 TRONDHEIM

Vår dato: 06.01.2014

Vår ref: 36636 / 2 / HIT

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 12.12.2013. Meldingen gjelder prosjektet:

<i>36636</i>	<i>Fulltidsstudenter med deltidsarbeid</i>
<i>Behandlingsansvarlig</i>	<i>NTNU, ved institusjonens øverste leder</i>
<i>Daglig ansvarlig</i>	<i>Ragnheidur Karlsdottir</i>
<i>Student</i>	<i>Astrid Hoås</i>

Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger er meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Behandlingen tilfredsstiller kravene i personopplysningsloven.

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, ombudets kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/skjema.html>. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 31.05.2016, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Vigdis Namtvedt Kvalheim

Hildur Thorarensen

Kontaktperson: Hildur Thorarensen tlf: 55 58 26 54

Vedlegg: Prosjektvurdering

Kopi: Astrid Hoås a_h488@hotmail.com

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

Avdelingskontorer / District Offices

OSLO NSD, Universitetet i Oslo, Postboks 1055 Blindern, 0316 Oslo. Tel: +47-22 85 52 11. nsd@uio.no

TRONDHEIM NSD, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, 7491 Trondheim. Tel: +47-73 59 19 07. kyrre.svarva@svt.ntnu.no

TROMSØ NSD, SVF, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø. Tel: +47-77 64 43 36. nsdmaa@sv.uit.no

Personvernombudet for forskning

Prosjektvurdering - Kommentar

Prosjektnr: 36636

Det gis skriftlig informasjon om prosjektet og behandling av personopplysninger og samtykke gis ved å fylle ut spørreskjema. Personvernombudet finner informasjonsskrivet tilfredsstillende utformet i henhold til personopplysningslovens vilkår, såfremt følgende tilføyes:

- dato for prosjektslutt og anonymisering (31.05.2016)
- student og veileders navn og kontaktopplysninger

Innsamlede opplysninger registreres på privat pc. Personvernombudet legger til grunn at veileder og student setter seg inn i og etterfølger NTNU sine interne rutiner for datasikkerhet, spesielt med tanke på bruk av privat pc til oppbevaring av personidentifiserende data.

Prosjektet skal avsluttes 31.05.2016 og innsamlede opplysninger skal da anonymiseres. Anonymisering innebærer at direkte personidentifiserende opplysninger som navn/koblingsnøkkel slettes, og at indirekte personidentifiserende opplysninger (sammenstilling av bakgrunnsopplysninger som f.eks. yrke, alder, kjønn) fjernes eller grovkategoriseres slik at ingen enkeltpersoner kan gjenkjennes i materialet.

Vedlegg 2 Kodebok pilotundersøkelse

Variabel	Navn (SPSS)	Innhold	Koding
Bakgrunnsvariabler			
Response ID	V00	ID	Fortløpende
Kjønn	V01	Kjønn	1= Mann 2= Kvinne
Alder	V02	Alder	Hele tall
Barn	V03	Barn?	1= Ja 2= Nei
Type student	V04	Fulltidsstudent eller deltidsstudent?	1= Fulltidsstudent 2= Deltidsstudent
Type student	V05	Bachelorstudent eller masterstudent?	1= Bachelorstudent 2= Masterstudent
Hvor i studieførløp	V06	Hvilket semester er du på i din utdanning?	Hele tall
Timer brukt på studiet	V07	Hvor mange timer bruker du i gjennomsnitt på studiet per uke?	Hele tall
Karakterer	V08	Gjennomsnittskarakter	1= E 2= D 3= C 4= B 5= A
Fars utdanningsnivå	V09	Fars høyeste fullførte utdanning	1= Grunnskole (opp til 10. klasse) 2= Videregående skole yrkesfag 3= Videregående skole allmennfag 4= Universitets- eller høyskoleutdanning, lavere grad (bachelorgrad eller tilsvarende) 5= Universitets- eller høyskoleutdanning, høyere grad 6= Doktorgrad
Mors utdanningsnivå	V10	Mors høyeste fullførte utdanning	1= Grunnskole (opp til 10. klasse) 2= Videregående skole yrkesfag 3= Videregående skole allmennfag 4= Universitets- eller høyskoleutdanning, lavere grad (bachelorgrad eller tilsvarende) 5= Universitets- eller høyskoleutdanning, høyere grad 6= Doktorgrad
Arbeidssituasjon			
Jobb?	V11	Har du lønnet arbeid ved siden av studiene?	1= Nei, ikke i det hele tatt 2= Ja, men bare i feriene 3= Ja, arbeider (også) i semesteret
Hvorfor <u>ikke</u> jobb	v12_001 v12_002 v12_003 v12_004	Jeg har ikke tid til en jobb Det er ikke økonomisk nødvendig for meg å ha en jobb Jeg ønsker å bruke tiden min på studiene Jeg ønsker å ha tid til sosiale aktiviteter	1= Stemmer ikke 2= Stemmer i liten grad 3= Stemmer i noen grad 4= Stemmer i stor grad

	v12_005	Jeg ønsker en jobb/er for øyeblikket arbeidssøkende	5= stemmer helt
Nåværende arbeidssituasjon	V13	Hvordan er din nåværende arbeidssituasjon?	1= Jeg er fast ansatt, i heltidsstilling (100 prosent jobb ved siden av studiet) 2=Jeg er fast ansatt, i deltidstilling 3=Jeg er ekstrarhjelp
Hvor jobb?	V14	Innen hvilken sektor arbeider du?	1= Salg og service 2= Sentralbord / telefonselger 3= Pub / vinbar 4= Restaurant 5= Finansielle tjenester 6= Sport / fritidssenter 7= Hurtigmatsektor (Burger King, McDonald's, etc.) 8= Sosialomsorg / pleie 9= På campus 10= Annet (Hva?)
Hvor lenge jobb?	V15	Tenk over de siste tre månedene. Hvor mange timer har du jobbet med lønnet arbeid <i>i gjennomsnitt per uke</i> i perioden?	Hele tall
Hvorfor jobb?	v16_001 v16_002 v16_003 v16_004 v16_005 v16_006	Jeg jobber fordi det er økonomisk nødvendig for meg å ha en jobb Jeg jobber fordi jobben er relevant for mine studier Jeg jobber fordi jobben øker mine sjanser for å få en relevant jobb etter endt utdanning Jeg jobber fordi mine venner jobber Jeg jobber fordi jeg ønsker å ha arbeidserfaring Jeg jobber fordi jeg ikke ønsker et høyt studielån	1= Stemmer ikke 2= Stemmer i liten grad 3= Stemmer i noen grad 4= Stemmer i stor grad 5= stemmer helt
sosiale og faglige utfall av å ha jobb.	v17_001 v17_002 v17_003 v17_004 v17_005 v17_006 v17_007 v17_008 v17_009 v17_010	Jeg opplever at jobben har forbedret min evne til å forholde meg til andre mennesker Jeg opplever at jobben har gjort at jeg har måttet kutte ned på fritid/sosiale aktiviteter (N) Jeg opplever at jobben har gjort at jeg har måttet droppe forelesninger, seminar e.l. (N) Jeg opplever at jobben har hjulpet meg til å organisere tiden min bedre Jeg opplever at jobben har ført til at jeg har lest mindre pensumlitteratur (N) Jeg opplever at jobben har økt min selvtillit Jeg opplever at jobben har økt min motivasjon for studiet Jeg opplever at jobben har ført til at jeg har levert inn oppgaver for sent (N) Jeg opplever at jobben har forbedret mine kommunikasjonsevner Jeg opplever at jobben har gjort at jeg har oppnådd en lavere karakter på en eksamen eller innlevering (N)	1= Stemmer ikke 2= Stemmer i liten grad 3= Stemmer i noen grad 4= Stemmer i stor grad 5= stemmer helt
Nåværende jobb, motivasjon, utbrentet	v18_001 v18_002 v18_003 v18_004 v18_005 v18_006 v18_007 v18_008 v18_009 v18_010 v18_011 v18_012 v18_013 v18_014 v18_015 v18_016	Min jobb er en viktig side ved hvem jeg er som menneske Jeg er fornøyd med den jobben jeg har Jobben min utmatt meg følelsesmessig Jeg ville fortsette i jobben min selv om det ikke var økonomisk nødvendig I jobben min gjør jeg alltid mitt beste Jeg bryr meg ikke om jobben min Generelt er jeg motivert for å dra på jobb Jeg trives i jobben min Som regel er det et «ork» å dra på jobb Jeg føler meg ofte energisk på jobb Jeg ser fram til neste gang jeg skal på jobb Jeg finner glede i jobben min Det å ha en jobb er en sentral side ved livet mitt Jeg ville ikke vært foruten jobben min Jeg finner ingen glede i jobben min Jeg ville sluttet i jobben min dersom jeg hadde en bedre	1= Stemmer ikke 2= Stemmer i liten grad 3= Stemmer i noen grad 4= Stemmer i stor grad 5= stemmer helt

	v18_017 v18_018 v18_019 v18_020 v18_021 v18_022 v18_023 v18_024 v18_025	økonomi Jeg synes jobben min er interessant Det er slitsomt å være på jobb Jeg føler meg utbrent av jobben min Å virkelig få til noe på jobben min gir meg følelse av glede Slik jeg ser det utfører jeg jobben min på en god måte Hvis jeg hadde fritt valg ville jeg sluttet i jobben min Jeg føler meg ofte «oppbrukt» etter endt arbeidsdag Jeg gruer meg til min neste arbeidsdag Jeg finner alltid nye og interessante sider ved jobben min	
Studier, motivasjon, utbrenthet	v19_001 v19_002 v19_003 v19_004 v19_005 v19_006 v19_007 v19_008 v19_009 v19_010 v19_011 v19_012 v19_013 v19_014 v19_015 v19_016 v19_017 v19_018 v19_019 v19_020 v19_021 v19_022 v19_023 v19_024 v19_025 v19_026 v19_027 v19_028 v19_029	Å gjøre det bra på studiene er en sentral side ved mitt liv Det er slitsomt å bruke tid på studiene Jeg studerer fordi jeg ønsker å forbedre meg selv som person Å gjøre det bra på studiene er en viktig del av hvem jeg er som menneske Jeg stiller høye krav til meg selv om å gjøre det bra i studiene Jeg studerer fordi jeg ønsker å forstå meg selv bedre Når jeg arbeider med studiene, gjør jeg alltid mitt beste Jeg synes studiet mitt er interessant Generelt er jeg er motivert for å arbeide med studiene Jeg finner glede i å arbeide med studiene Ofte finner jeg ingen motivasjon for å sette meg ned og arbeide med studiene Jeg studerer fordi jeg ønsker å utfordre meg selv Jeg studerer fordi jeg ønsker personlig vekst og utvikling Å oppnå gode akademiske prestasjoner betyr mye for meg Det plager meg ikke at andre gjør det bedre enn meg faglig Jeg ønsker å få bedre karakterer enn min medstudenter Jeg ønsker å lære så mye som mulig Å oppnå gode karakterer er ikke så viktig for meg Jeg finner ingen glede i å arbeide med studiene mine Studiene mine utmatt meg følelsesmessig Jeg studerer fordi det å utforske nye idéer fascinerer meg Det er viktig for meg å få gode karakterer i studiet Jeg bryr meg ikke stort om studiene mine Slik jeg ser det arbeider jeg godt med studiene mine Jeg studerer fordi jeg liker å lære nye ting Jeg føler meg utbrent av å arbeide med studiene Jeg finner alltid nye og interessante sider ved det å være student Det er mer å gjøre på studiet enn jeg praktisk talt klarer å gjennomføre Jeg synes at jeg oppnår lavere karakterer enn jeg burde	1= Stemmer ikke 2= Stemmer i liten grad 3= Stemmer i noen grad 4= Stemmer i stor grad 5= stemmer helt
Selvoppfatning/ akademisk selvoppfatning	v20_001 v20_002 v20_003 v20_004 v20_005 v20_006 v20_007 v20_008 v20_009 v20_010 v20_011 v20_012 v20_013	Jeg ville gjerne forandre meg selv Jeg er svært sikker på meg selv Jeg er godt fornøyd med egen oppførsel Jeg er nesten alltid snill og grei Jeg ville gjerne vært annerledes Jeg gjør det generelt dårlig på eksamener Jeg vet at jeg er god i studiene mine Når jeg gjør det bra på en eksamen, er det fordi jeg har flaks eller fordi oppgaven er lett Jeg har gode evner, så jeg kan få til det meste Jeg takler utfordringer med å lære nytt stoff på studiet Jeg gjør det bra faglig sett Jeg kan unngå å få dårlige karakterer hvis jeg bestemmer meg for det Når jeg setter meg ned for å lære noe virkelig vanskelig, kan jeg klare det	1= Stemmer ikke 2= Stemmer i liten grad 3= Stemmer i noen grad 4= Stemmer i stor grad 5= stemmer helt
Stress / livssituasjon	v21_001 v21_002 v21_003 v21_004 v21_005	Livet mitt er svært travelt Jeg bekymrer meg lite Jeg føler meg ofte trøtt og har lite energi Jeg føler meg ofte nedstemt Jeg føler meg ofte trist	
Kilder til stress	v22_001	Jobb	1= ikke relevant

	v22_002	Barn	2= Ikke en kilde til stress 3= I liten grad kilde til stress 4= I noen grad kilde til stress 5= I stor grad kilde til stress 6= I svært stor grad kilde til stress
	v23_001 v23_002 v23_003 v23_004 v23_005	Studier Økonomi Livet generelt Tid (for mye å gjøre, mangel på tid) Annet (helse, partner, familie)	1= Ikke en kilde til stress 2= I liten grad kilde til stress 3= I noen grad kilde til stress 4= I stor grad kilde til stress 5= I svært stor grad kilde til stress
Tilleggs kommentarer	V24	Hvor lang tid brukte du på å besvare spørreundersøkelsen?	
	V25	Var det noen spørsmål som virket uklare, eller var vanskelige å forstå?	
	V26	Har du andre kommentarer til spørreundersøkelsen?	

Vedlegg 3 Endringer fra pilot- til hovedundersøkelse

Kodene som er oppgitt i parentes angir hvilke variabler det er snakk om (se vedlegg 2)

Motivasjon: hvordan liker jeg jobben akkurat nå?

Variabelen «Jeg finner ingen glede i jobben min» (v18_015) har en lignende ordlyd som «jeg finner glede i jobben min» (v18_012), og ble ikke tatt med i hovedundersøkelsen. Indikatoren «I jobben min gjør jeg alltid mitt beste» (v18_005) ble fjernet fordi den ble vurdert å være et mål på innsats heller enn hvordan man liker jobben.

Tilknytning til jobb

Variabelen «Jeg ville ikke vært foruten jobben min» (v18_014) ble fjernet for hovedundersøkelsen for å få et lavere antall indikatorer.

Psykologisk sentralitet jobb

Grunnet svake korrelasjoner mellom de to variablene som tilhører målet i pilotstudien (Pearson Correlation=0,377), ble ordlyden endret fra pilotstudien til hovedundersøkelsen fra «Min jobb er en viktig side ved hvem jeg er som menneske», til «Min jobb er en viktig del av hvem jeg er» og fra «det å ha en jobb er en sentral side ved livet mitt» til «Det å ha en jobb er en sentral del av mitt liv». Målet er en sterkere sammenheng mellom begrepene i hovedundersøkelsen gjennom å gjøre påstandene mer likelydende originalskalaen.

Jobb og utbrenthet/emosjonell utmattelse

En korrelasjonsanalyse av data fra pilotundersøkelsen viser at sammenhengen mellom flere av variablene i dette målet er lave. Variablene «Jeg bryr meg ikke om jobben min» (v18_006), «Slik jeg ser det utfører jeg jobben min på en god måte» (v18_021) og «Jeg finner alltid nye og interessante sider ved jobben min» (v18_025) ble fjernet fordi de ikke anses som relevante for å besvare oppgavens problemstillinger.

Tabell 19 viser korrelasjonsmatrisen fra data fra pilotundersøkelsen, for variabler som tilhører målet «Emosjonell utmattelse jobb».

Tabell 19

Korrelasjonsmatrise for variabler tilhørende målet «jobb og emosjonell utmattelse»

	Jobben min utmutter meg følelsesmessig	Jeg bryr meg ikke om jobben min	Det er slitsomt å være på jobb	Jeg føler meg utbrent av jobben min	Slik jeg ser det utfører jeg jobben min på en god måte	Jeg føler meg ofte «oppbrukt» etter endt arbeidsdag	Jeg finner alltid nye og interessante sider ved jobben min
Jobben min utmutter meg følelsesmessig	1						
Jeg bryr meg ikke om jobben min	.174	1					
Det er slitsomt å være på jobb	.688**	.174	1				
Jeg føler meg utbrent av jobben min	.676**	.263	.561*	1			
Slik jeg ser det utfører jeg jobben min på en god måte	-.255	-.043	.073	.197	1		
Jeg føler meg ofte «oppbrukt» etter endt arbeidsdag	.426	.551*	.408	.774**	.066	1	
Jeg finner alltid nye og interessante sider ved jobben min	.062	-.460*	.258	-.169	.246	-.568**	1

* = Signifikant på 5%-nivået. ** = Signifikant på 1%-nivået.

Tabellen viser at det er få signifikante korrelasjoner mellom variablene.

Sentralitet av akademiske prestasjoner

Variabelen «Å oppnå gode karakterer er ikke så viktig for meg» (v19_018) ble fjernet før hovedundersøkelsen. Dette både fordi den har lik ordlyd som to andre påstander som tilhører målet (v19_014, v19_022), og fordi «gode karakterer» og «ikke så viktig» kan virke ledende på respondentene.

Prestasjonsorientering

Indikatoren «Jeg ønsker å lære så mye som mulig» (v19_017) ble fjernet etter en litteraturgjennomgang (Elliot & McGregor 2001; Elliot & Murayama 2008) som viser at

denne er et mål på mestringsorientering heller enn prestasjonsorientering. Det ikke et mål for denne studien å undersøke mestringsorientering.

Selvvurdering av akademiske prestasjoner

Etter en gjennomgang av påstandene og data fra pilotstudien ble det valgt å fjerne alle fire variablene fra målet kalt «Selvvurdering av akademiske prestasjoner» (v20_006, v20_007, v20_008 og v20_011). Påstandene anses som lite sentrale for å belyse oppgavens forskningsspørsmål.

Motivasjon – holdninger til studiet

Påstanden «Når jeg arbeider med studiene gjær jeg alltid mitt beste» (v19_007) ble fjernet etter en vurdering av at denne måler innsats heller enn holdninger. Påstanden «Jeg finner ingen glede i å arbeide med studiene mine» (v19_019) ble fjernet fordi den er svart lik «Jeg finner glede i å arbeide med studiene».

Studier og utbrenthet – emosjonell utmattelse

En korrelasjonsanalyse av data fra pilotundersøkelsen viser svake til moderate sammenhenger mellom variablene, og det ser ikke ut til å være noe tolkbart mønster i tabellen. Påstandene «Det er slitsomt å bruke tid på studiene» (v19_002), «Jeg bryr meg ikke stort om studiene mine» (v19_023), «Slik jeg ser det arbeider jeg godt med studiene» (v19_024) og «Jeg finner alltid nye og interessante sider ved det å være student» (v19_027) ble vurdert som lite relevant for å besvare oppgavens problemstillinger, og derfor fjernet.

Tabell 20 viser korrelasjonsmatrisen for data fra pilotundersøkelsen for målet «Emosjonell utmattelse studier».

Tabell 20

Korrelasjonsmatrise for variabler tilhørende målet «Studier og emosjonell utmattelse»

	Det er slitsomt å bruke tid på studiene	Studiene utmutter meg følelsesmessig	Jeg bryr meg ikke stort om studiene mine	Slik jeg ser det arbeider jeg godt med studiene	Jeg føler meg utbrent av å arbeide med studiene	Jeg finner alltid nye og interessante side ved det å være student	Det er mer å gjøre på studiet enn jeg praktisk talt klarer å gjennomføre	Jeg synes at jeg oppnår lavere karakterer enn jeg burde
Det er slitsomt å bruke tid på studiene	1							
Studiene utmutter meg følelsesmessig	.241	1						
Jeg bryr meg ikke stort om studiene mine	.306	.226	1					
Slik jeg ser det arbeider jeg godt med studiene	-.246	.025	-.463*	1				
Jeg føler meg utbrent av å arbeide med studiene	.253	.546**	.228	.180	1			
Jeg finner alltid nye og interessante side ved det å være student	-.030	-.090	-.114	.289	.354	1		
Det er mer å gjøre på studiet enn jeg praktisk talt klarer å gjennomføre	.339	.277	.312	.273	.487*	.044	1	
Jeg synes at jeg oppnår lavere karakterer enn jeg burde	-.216	.075	.218	-.369	.361	.138	-.137	1

* = Signifikant på 5%-nivået. ** = Signifikant på 1%-nivået.

Tabellen viser at det er få signifikante korrelasjoner mellom variablene.

Vedlegg 4 Hovedundersøkelsen

Bakgrunnsvariabler

1. Kjønn

Mann

Kvinne

2. Alder? (Fyll inn i hele år) _____

3. Har du barn?

Ja

Nei

4. Er du bachelor- eller masterstudent?

Bachelorstudent

Masterstudent

5. Hvilket semester er du på i din utdanning? (Dersom du er masterstudent, tell med antall semestre du har studert også før du startet på mastergraden din) _____

6. Er du fulltidsstudent eller deltidsstudent

Fulltidsstudent (tar 60 studiepoeng eller mer per år)

Deltidsstudent (tar under 60 studiepoeng per år)

7. Jeg er student ved

Institutt for petroleumsteknologi og anvendt geofysikk

Institutt for geologi og bergteknikk

Institutt for samfunnsøkonomi

Psykologisk institutt

Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Institutt for kjemi

8. Hvor mange timer bruker du gjennomsnittlig på studier *per uke* (inkludert selvstudium, forelesninger og kollokvier)? Skriv inn svaret i hele timer: _____

Akademiske prestasjoner

9. Vær vennlig å oppgi din gjennomsnittlige karakter hittil i studiet. Svar så ærlig som mulig. (Svaralternativer E, D, C, B, A)

Foreldres bakgrunn:

10. Hva er din fars høyeste fullførte utdanning?

- Grunnskole (opp til 10.klasse)
- Videregående opplæring yrkesfag
- Videregående opplæring allmennfag
- Universitets- eller høgskoleutdanning, lavere grad (bachelorgrad e.l.)
- Universitets- eller høgskoleutdanning, høyere grad
- Doktorgrad

11. Hva er din mors høyeste fullførte utdanning?

- Grunnskole (opp til 10.klasse)
- Videregående opplæring yrkesfag
- Videregående opplæring allmennfag
- Universitets- eller høgskoleutdanning, lavere grad (bachelorgrad e.l.)
- Universitets- eller høgskoleutdanning, høyere grad
- Doktorgrad

Jobb i tillegg til studiene?

12. Har du lønnet arbeid ved siden av studiene?

- Nei, ikke i det hele tatt**
- Ja, men bare i feriene**
- Ja, arbeider (også) i semesteret*

**Hvis ikke jobb, hvorfor ikke?

13. Vurder hvert enkelt av utsagnene under i forhold til hvor godt det stemmer med hvorfor du ikke jobber ved siden av studiene. (Svaralternativer: «Stemmer ikke», «Stemmer i liten grad», «Stemmer i noen grad», «Stemmer i stor grad», «Stemmer helt»)

- V13_001: Jeg har ikke tid
- V13_002: Det er ikke økonomisk nødvendig
- V13_003: Jeg ønsker å bruke tiden min på studiene
- V13_004: Jeg ønsker å ha tid til sosiale aktiviteter
- V13_005: Jeg ønsker en jobb/er for øyeblikket arbeidssøkende

*Hvis jobb

*14. Hvordan er din nåværende arbeidssituasjon? Velg svaralternativet som passer best

- Jeg er fast ansatt, i heltidsstilling (100 prosent jobb ved siden av studiet)
- Jeg er fast ansatt, i deltidsstilling

Jeg er ekstrahjelp

*15. Innen hvilken sektor arbeider du?

Salg og service

Sentralbord/telefonselger

Pub / vinbar

Restaurant

Finansielle tjenester

Sport / fritidssenter

Hurtigmatsektor (McDonald's, Burger King etc.)

Sosialomsorg / pleie

På campus

Undervisning / utdanning

Annet (Hva?)

16. Tenk over det siste halvåret. Hvor mange timer har du jobbet med lønnet arbeid i gjennomsnitt per uke i denne perioden? (Angi i hele timer) _____

Hvorfor arbeider du i tillegg til studiene?

17. Vurder hvert enkelt utsagn nedenfor i forhold til hvor godt det stemmer med hvorfor du jobber ved siden av studiene. (Svaralternativer: «Stemmer ikke», «Stemmer i liten grad», «Stemmer i noen grad», «Stemmer i stor grad», «Stemmer helt»)

Jeg jobber fordi ...

v17_001: Det er økonomisk nødvendig for meg å ha en jobb

v17_002: Jobben er relevant for mine studier

v17_003: Jobben øker mine sjanser for å få en relevant jobb etter endt utdanning

v17_004: Mine venner jobber

v17_005: Jeg ønsker å ha arbeidserfaring

v17_006: Jeg ønsker ikke et høyt studielån

Negative og positive utfall av jobb

18. Nedenfor er noen utsagn om forskjellige sosiale og faglige utfall av det å ha en jobb. Vennligst vurder i hvilken grad hvert av utsagnene stemmer for deg. (Svaralternativer: «Stemmer ikke», «Stemmer i liten grad», «Stemmer i noen grad», «Stemmer i stor grad», «Stemmer helt»)

Jeg opplever at jobben har

- v18_001: Forbedret min evne til å forholde meg til andre mennesker
- v18_002: Gjort at jeg har måttet kutte ned på fritid/sosiale aktiviteter (N)
- v18_003: Gjort at jeg har måttet droppe forelesninger, seminar e.l. (N)
- v18_004: Hjulpet meg til å organisere tiden min bedre
- v18_005: Ført til at jeg har lest mindre pensumlitteratur (N)
- v18_006: Økt min selvtillit
- v18_007: Økt min motivasjon for studiet
- v18_008: Ført til at jeg har levert inn oppgaver for sent (N)
- v18_009: Forbedret mine kommunikasjonsevner
- v18_010: Gjort at jeg har oppnådd en lavere karakter på en eksamen eller innlevering (N)

Jobb

19. Tenk på din nåværende arbeidssituasjon, og vurder i hvilken grad hvert av utsagnene under stemmer for deg (Svaralternativer: «Stemmer ikke», «Stemmer i liten grad», «Stemmer i noen grad», «Stemmer i stor grad», «Stemmer helt»)

- v19_001: Min jobb er en viktig del av hvem jeg er
Jeg er fornøyd med den jobben jeg har
- v19_003: Jobben min utmatt meg følelsesmessig (N)
- v19_004: Jeg ville fortsette i jobben min selv om det ikke var økonomisk nødvendig
- v19_005: Som regel er jeg motivert for å dra på jobb
Jeg trives i jobben min
- v19_007 : Som regel er det et «ork» å dra på jobb (N)
- v19_008: Jeg ser fram til neste gang jeg skal på jobb
- v19_009 : Jeg føler meg ofte «oppbrukt» etter endt arbeidsdag
Jeg finner glede i jobben min
- v19_011: Jeg gruer meg til min neste arbeidsdag (N)
- v19_012: Det å ha en jobb er en viktig del av livet mitt
- v19_013: Jeg ville sluttet i jobben min dersom jeg hadde en bedre økonomi (N)
Jeg synes jobben min er interessant
- v19_015: Det er slitsomt å være på jobb (N)
- v19_016: Jeg føler meg utbrent av jobben min;; (N)
- v19_017: Hvis jeg hadde fritt valg ville jeg sluttet i jobben min (N)

Skole

20. Tenk på din nåværende studiesituasjon, og vurder i hvilken grad hvert av utsagnene under stemmer for deg (Svaralternativer: «Stemmer ikke», «Stemmer i liten grad», «Stemmer i noen grad», «Stemmer i stor grad», «Stemmer helt»)

- v20_001: Å gjøre det bra på studiene er en viktig del av mitt liv
- v20_002: Jeg studerer fordi jeg ønsker å forbedre meg selv som person
- v20_003: Jeg stiller høye krav til meg selv om å gjøre det bra i studiene
- v20_004: Jeg studerer fordi jeg ønsker å forstå meg selv bedre
Jeg synes studiet mitt er interessant
- v20_006: Som regel er jeg er motivert for å arbeide med studiene
- v20_007: Jeg finner glede i å arbeide med studiene
- v20_008: Jeg studerer fordi jeg ønsker å utfordre meg selv
- v20_009: Jeg studerer fordi jeg ønsker personlig vekst og utvikling
- v20_010: Ofte finner jeg ingen motivasjon for å sette meg ned og arbeide med studiene
- v20_011: Å oppnå gode akademiske prestasjoner betyr mye for meg
- v20_012: Det plager meg ikke at andre gjør det bedre enn meg faglig
- v20_013: Studiene mine utmatt meg følelsesmessig
- v20_014: Jeg ønsker å få bedre karakterer enn min medstudenter
- v20_015: Jeg studerer fordi det å utforske nye idéer fascinerer meg
- v20_016: Det er viktig for meg å få gode karakterer i studiet
- v20_017: Jeg studerer fordi jeg liker å lære nye ting
- v20_018: Jeg føler meg utbrent av å arbeide med studiene
- v20_019: Det er mer å gjøre på studiet enn jeg praktisk talt klarer å gjennomføre
Jeg synes at jeg oppnår lavere karakterer enn jeg burde
- v20_021: Å gjøre det bra på studiene er en viktig del av hvem jeg er

Selvoppfatning

21. I hvilken grad stemmer hvert av utsagnene under for deg? (Svaralternativer: «Stemmer ikke», «Stemmer i liten grad», «Stemmer i noen grad», «Stemmer i stor grad», «Stemmer helt»)

Global selvverd

- v21_001: Jeg ville gjerne forandre meg selv
- v21_002: Jeg er svært sikker på meg selv
- v21_003: Jeg er godt fornøyd med egen oppførsel
Jeg er nesten alltid snill og grei

v21_005: Jeg ville gjerne vært annerledes

Selvvurdering av kompetanse

v21_006: Jeg har gode evner, så jeg kan få til det meste

v21_007: Jeg takler utfordringen med å lære nytt stoff på studiet

v21_008: Jeg kan unngå å få dårlige karakterer hvis jeg bestemmer meg for det

v21_009: Når jeg setter meg ned for å lære noe virkelig vanskelig, kan jeg klare det

Stress/følelsesliv:

22. Vurder i hvilken grad hvert enkelt av utsagnene under stemmer for deg i din nåværende livssituasjon (Svaralternativer: «Stemmer ikke», «Stemmer i liten grad», «Stemmer i noen grad», «Stemmer i stor grad», «Stemmer helt»)

v22_001: Livet mitt er svært travelt (N)

v22_002: Jeg bekymrer meg lite

v22_003: Jeg føler meg ofte trøtt og har lite energi (N)

v22_004: Jeg føler meg ofte nedstemt (N)

23. Tenk over livet ditt slik det er nå. Velg det svaralternativet som best uttrykker i hvilken grad hvert enkelt av punktene under er en kilde til opplevd 'stress' i ditt liv. (Svaralternativer: «Ikke relevant», «Ikke en kilde til stress», «I liten grad kilde til stress», «I noen grad kilde til stress», «I stor grad kilde til stress», «I svært stor grad kilde til stress»)

v23_001: Jobb

Barn

24. (Svaralternativer: «Ikke en kilde til stress», «I liten grad kilde til stress», «I noen grad kilde til stress», «I stor grad kilde til stress», «I svært stor grad kilde til stress»)

v23_003: Studier

v23_004: Økonomi

v23_005: Livet generelt

v23_006: Tid (for mye å gjøre, mangel på tid)

25. Har du noen kommentarer til spørreundersøkelsen?

Vedlegg 5 Faktoranalyser, reliabilitetsanalyser og fjerning av variabler – hovedundersøkelsen

Faktoranalyser

Fordi man i samfunnsvitenskapelig forskning har å gjøre med fenomener som ikke er direkte observerbare, operasjonaliserer man fenomener med indikatorer som er basert på teori og empiri. For å undersøke hvor godt de utvalgte indikatorene representerer det begrepet man ønsker å måle kan man ta i bruk faktoranalyser. Man bør ha minst 150 besvarelser for å gjøre en faktoranalyse (Hutcheson & Sofroniou 1999).

I en Principal Component Analysis (PCA), som er en eksplorerende analyse, blir de opprinnelige variablene omgjort til et mindre sett lineære kombinasjoner, hvor all variansen i variablene blir brukt. En oblique faktorrotasjon tillater at faktorene kan korrelere, i motsetning til ortogonale rotasjoner som krever at forskeren antar at de underliggende begrepene er uavhengige (Pallant 2013). Pallant (2013) anbefaler å starte med en oblique faktorrotasjon for å sjekke graden av korrelasjon mellom faktorene. I denne studien ble det gjort en PC-analyse med oblique faktorrotasjon (direct oblimin) av dataene i SPSS. Faktorladningen skal være 0,5 eller høyere for at et spørsmål skal tilhøre en faktor.

Communalities (Extraction) estimerer andelen av variansen i hver variabel som kan forklares av den underliggende komponenten, og kan defineres som summen av de kvadrerte faktorladningene. Det anbefales at denne verdien er over 0,3. Verdien for *Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy* (KMO) varierer fra 0–1. Verdier på minst 0,6 er å anbefale, og verdier nærmere 1 er å foretrekke. *Component matrix* inneholder begrepsladninger, som er korrelasjonene mellom variabelen og begrepet (se Pallant 2013).

Tabell 21 viser faktorgrupperinger for skalaene som er benyttet i studiens dataanalyser.

Tabell 21

Faktorgrupperinger for skalaene med KMO-verdier, Communalities og faktorladninger. Svaralternativene er "Stemmer ikke", "Stemmer i liten grad", "Stemmer i noen grad", "Stemmer i stor grad" og "Stemmer helt". Variabler som er angitt med * er reversert

	KMO	Communalities (Extraction)	Ladning ⁴⁵
<i>Faktor 1: Global selvverd</i>	.706		
Jeg ville gjerne forandre meg selv*		.546	.739
Jeg er svært sikker på meg selv		.576	.759
Jeg er godt fornøyd med egen oppførsel		.441	.664
Jeg ville gjerne vært annerledes*		.624	.790
<i>Faktor 2: Akademisk selvvurdering</i>	.743		
Jeg har gode evner, så jeg kan få til det meste		.597	.772

⁴⁵ Component Matrix.

Jeg takler utfordringen med å lære nytt stoff på studiet	.565	.752
Jeg kan unngå å få dårlige karakterer hvis jeg bestemmer meg for det	.533	.730
Når jeg setter meg ned for å lære noe virkelig vanskelig, kan jeg klare det	.680	.825
<i>Faktor 3: Emosjonell utmattelse jobb (utbrenthet)</i>	.758	
Jobben min utmatter meg følelsesmessig	.611	.782
Jeg føler meg «oppbrukt» etter endt arbeidsdag	.765	.875
Det er slitsomt å være på jobb	.609	.780
Jeg føler meg utbrent av jobben min	.789	.888
<i>Faktor 4: Motivasjon for å dra på jobb</i>	.761	
Som regel er jeg motivert for å dra på jobb	.780	.883
Som regel er det et «ork» å dra på jobb*	.561	.749
Jeg gruer meg til min neste arbeidsdag*	.644	.802
Jeg ser fram til neste gang jeg skal på jobb	.660	.813
<i>Faktor 5: Tilknytning til jobb utover økonomi</i>	.705	
Jeg ville fortsette i jobben selv om det ikke var økonomisk nødvendig	.695	.834
Jeg ville sluttet i jobben dersom jeg hadde en bedre økonomi*	.764	.874
Hvis jeg hadde fritt valg ville jeg sluttet i jobben*	.702	.838
<i>Faktor 6: Selvforskning (indre motivasjon studier)</i>	.839	
Jeg studerer fordi jeg ønsker å forbedre meg selv som person	.582	.763
Jeg studerer fordi jeg ønsker å forstå meg selv bedre	.560	.749
Jeg studerer fordi jeg ønsker å utfordre meg selv	.594	.770
Jeg studerer fordi jeg ønsker personlig vekst og utvikling	.700	.836
Jeg studerer fordi det å utforske nye idéer fascinerer meg	.513	.717
Jeg studerer fordi jeg liker å lære nye ting	.564	.751
<i>Faktor 7: Emosjonell utmattelse studier (utbrenthet)</i>	.675	
Studiene min utmatter meg følelsesmessig	.715	.846
Jeg føler meg utbrent av å arbeid med studiene	.776	.881
Det er mer å gjøre på studiene enn jeg praktisk talt klarer å gjennomføre	.613	.783
<i>Faktor 8: Sentralitet av akademiske prestasjoner</i>	.851	
Det er viktig for meg å oppnå gode karakterer i studiet	.750	.866
Å oppnå gode akademiske prestasjoner betyr mye for meg	.695	.833
Jeg stiller høye krav til meg selv om å gjøre det bra i studiene	.723	.850
Å gjøre det bra på studiene er en viktig del av mitt liv	.641	.801
Å gjøre det bra på studiene er en viktig del av hvem jeg er	.516	.718
<i>Faktor 9: Motivasjon for å arbeide med studiet</i>	.632	
Som regel er jeg motivert for å arbeid med studiene	.826	.909
Jeg finner glede i å arbeide med studiene	.813	.902
Ofte finner jeg ingen motivasjon for å sette meg ned og arbeide med studiene*	.513	.716

Faktorer med mindre enn tre variabler

En faktor med mindre enn tre indikatorer er generelt svak og ustabil (Costello & Osbourne 2005). Målene «Prestasjonsorientering» og «psykologisk sentralitet jobb» har kun to indikatorer, og det er brukt en korrelasjonsanalyse for å se på sammenhengen mellom variablene, heller enn faktoranalyse. En Pearson-korrelasjon forteller om styrken på en samvariasjon mellom variabler. Verdiene for korrelasjonen kan variere fra -1 til 1, der 0 innebærer at det ikke er noen korrelasjon mellom begrepene, og -1 eller 1 betyr at det er en lineær sammenheng mellom dem. En signifikant korrelasjon innebærer at det sannsynligvis er en korrelasjon i populasjonen som er forskjellig fra 0.

Tabell 22 viser korrelasjon mellom variabler som måler begrepet «Offensiv prestasjonsorientering».

Tabell 22

Korrelasjon mellom variabler som måler prestasjonsorientering

		Jeg ønsker å få bedre karakterer enn mine medstudenter
Det plager meg ikke at andre gjør det bedre enn meg faglig	Pearson Correlation	-.516**
	Sig. (2-tailed)	.000
	N	239

Merknad. ** = Signifikant på 1%-nivået.

Tabell 23 viser korrelasjon mellom variablene som måler psykologisk sentralitet av jobb.

Tabell 23

Korrelasjon mellom variabler som måler psykologisk sentralitet av jobb

		Det å ha en jobb er en viktig del av livet mitt
Min jobb er en viktig del av hvem jeg er	Pearson Correlation	.502**
	Sig. (2-tailed)	.000
	N	95

Merknad. ** = Signifikant på 1%-nivået.

Reliabilitetsanalyser av skalaer

Tabell 24 viser reliabilitetsanalyser av skalaene som er benyttet i studiens analyser.

Tabell 24

Reliabilitetsanalyser av skalaene

Skala	N	Min.	Maks.	M	SD	Alpha-verdi	Items
<i>Selvoppfatning</i>							
Global selvverd	235	4	20	13,89	2,82	.73	4
Akademisk selvvurdering	236	4	20	15,44	2,45	.77	4
<i>Jobb</i>							
Emosjonell utmattelse jobb (utbrenthet)	95	4	20	9,72	3,98	.85	4
Motivasjon for å dra på jobb	94	4	20	14,02	3,43	.82	4
Tilknytning til jobb utover økonomisk	95	3	15	9,26	3,53	.81	3
Psykologisk sentralitet jobb	95	2	10	5,44	2,1	-	2
<i>Studier</i>							
Selvutforskning (indre motivasjon)	230	6	30	21	4,76	.86	6
Emosjonell utmattelse studier (Utbrenthet)	233	3	15	7,46	2,87	.78	3
Sentralitet av akademiske prestasjoner	236	5	25	19,65	3,63	.87	5
Prestasjonsorientering	329	2	10	6,33	2	-	2
Motivasjon for å arbeide med studiet	239	3	15	10,23	2,28	.79	3

Fjerning av variabler før analyser av data fra hovedundersøkelsen*Global selvverd*

En korrelasjonsanalyse av målet «Global selvverd» viser at variabelen «Jeg er nesten alltid snill og grei, har lave og ikke-signifikante korrelasjoner med de fleste andre variablene i målet. En faktoranalyse viste at variabelen ladet på en annen faktor enn de andre, og reliabilitetsanalysen av målet viste at den verdien for Crobach's Alpha ville bli høyere dersom variabelen ble fjernet (fra 0,70 til 0,73). Dessuten vurderes indikatoren som innholdsmessig forskjellig fra de andre som tilhører skalaen, og den ble derfor fjernet fra målet før dataanalysene.

Tabell 25 viser korrelasjonsmatrisen for målet «Global selvverd» før fjerning av variabelen «Jeg er alltid snill og grei».

Tabell 25

Korrelasjonsmatrise for målet «Global selvverd», før variabelen «Jeg er alltid snill og grei» ble fjernet

	Snudd_jeg ville gjerne forandre meg selv	Jeg er svært sikker på meg selv	Jeg er godt fornøyd med egen oppførsel	Jeg er nesten alltid snill og grei	Snudd_Jeg ville gjerne vært annerledes
Snudd_jeg ville gjerne forandre meg selv	1				
Jeg er svært sikker på meg selv	.359**	1			
Jeg er godt fornøyd med egen oppførsel	.273**	.440**	1		
Jeg er nesten alltid snill og grei	.052	.088	.530**	1	
Snudd_Jeg ville gjerne vært annerledes	.535**	.435**	.319**	.107	1

Tabellen viser at variabelen «Jeg er alltid snill og grei» korrelerer svakt med tre av de fire resterende variablene.

Emosjonell utmattelse studier

Indikatoren «Jeg synes at jeg oppnår lavere karakterer enn jeg burde», vil ikke inkluderes i målet «Emosjonell utmattelse knyttet til studier». Faktoranalysen viser at denne variabelen har en lav KMO-verdi (0,304), samtidig som verdien for Cronbach's Alpha, og dermed den indre konsistensen, blir høyere dersom indikatoren fjernes fra skalaen (fra 0,74 til 0,78). I tillegg vurderes variabelen som innholdsmessig ulik de andre tre variablene som tilhører målet utbrenthet.

Fra Motivasjon – hvordan jeg liker jobben akkurat nå til Motivasjon for å dra på jobb

Etter en innholdsanalyse av den opprinnelige skalaen «Motivasjon – hvordan jeg liker jobben akkurat nå», ble det besluttet å fjerne flere variabler fra målet, for å gjøre skalaen mer enhetlig. Variablene «Jeg synes jobben min er interessant», «Jeg trives i jobben min» og «Jeg finner glede i jobben min» ble fjernet fra målet før dataanalysene. Disse ble vurdert som innholdsmessig forskjellige fra de resterende variablene. I tillegg ble navnet på skalaen endret fra «Motivasjon – hvordan jeg liker jobben akkurat nå» til «Motivasjon for å dra på jobb».

Fra Tilknytning til jobb til tilknytning til jobb utover et økonomisk perspektiv

Variabelen «Jeg er fornøyd med den jobben jeg har» ble fjernet fra målet «Tilknytning til jobb» etter en vurdering om at denne er innholdsmessig forskjellig fra de andre variablene i

målet. I tillegg ble navnet på skalaen endret fra «Tilknytning til jobb» til «Tilknytning til jobb utover et økonomisk perspektiv».

Fra Motivasjon – holdninger til studiet til Motivasjon for å arbeide med studiet

Etter en innholdsanalyse av «Motivasjon – holdninger til studiet», ble det besluttet å fjerne variabelen «Jeg synes studiet mitt er interessant» fra det sammensatte målet. Denne indikatoren ble vurdert som innholdsmessig forskjellig fra de resterende. I tillegg ble navnet på skalaen endret fra «Motivasjon – holdninger til studiet» til «Motivasjon for å arbeide med studiet».

Vedlegg 6 Informasjonsskriv pilotstudie

Hei, kjære medstudent!

Mitt navn er Astrid Hoås. Jeg er masterstudent ved Pedagogisk institutt på NTNU, og skal i den forbindelse gjennomføre et forskningsprosjekt som omhandler **studenter og deltidsarbeid**. Hensikten med prosjektet er å kartlegge noen sider ved NTNU-studenter sin studiehverdag, eventuelle arbeidssituasjon, og deres opplevelser av disse. Jeg håper derfor inderlig at du har tid til å besvare spørreundersøkelsen som du finner i lenken litt lengre nede på siden – det ville virkelig hjelpe meg.

Temaet i prosjektet kan knyttes til blant annet lån- og stipendproblematikken som til stadighet dukker opp i nyhetsbildet, og det er slik jeg ser det svært viktig å sette søkelys på hvordan hverdagen oppleves for dagens studenter – enten man har jobb ved siden av studiene eller ei. Men, for å kunne gå i dybden på temaet er jeg helt avhengig av nok respondenter, og at nettopp du besvarer undersøkelsen.

For at undersøkelsen skal være representativ setter jeg også svært stor pris på at både studenter med en jobb ved siden av studiene, og studenter uten jobb ved siden av studiene, tar seg tid til å besvare spørreskjemaet.

Lenke til undersøkelsen:

<https://survey.svt.ntnu.no/TakeSurvey.aspx?SurveyID=92KMmn42>

Undersøkelsen vil ta ca. 7-15 minutter å besvare.

På forhånd hjertelig takk for at du tar deg tid til å besvare spørsmålene!

Vennlig hilsen

Astrid

Praktisk informasjon:

Alle svar vil bli behandlet konfidensielt og ingen data vil bli presentert slik at man kan spore tilbake til enkeltpersoner. Alle opplysninger kommer til å anonymiseres innen prosjektslutt 31. mai 2014.

Dersom du har noen spørsmål i forbindelse med masterstudien, kan du kontakte meg på e-post: a_h488@hotmail.com, eller tlf.: 91310941. Min veileder Ragnheidur Karlsdottir kan kontaktes på e-post: ragnheidur.karlsdottir@svt.ntnu.no dersom det skulle være ønskelig.

Vennligst besvar alle spørsmålene i én økt. Bryter du av underveis, vil du ikke kunne komme tilbake til dine svar.

Vedlegg 7 Informasjonsskriv hovedundersøkelse

Hei, kjære medstudent!

For at studentenes hverdag skal bli bedre, er det viktig at den blir kjent for flere enn de som studerer eller jobber ved universitetene. Mange av rammebetingelsene bestemmes for eksempel av politikere. Nå har du sjansen til å fortelle hvordan din studiehverdag er.

Ta del i denne undersøkelsen og vær med å sette søkelys på hvordan studiehverdagen oppleves for NTNU-studenter. Undersøkelsen vil ta rundt 5-10 minutter å besvare.

Start ved å trykke på denne linken:

<https://survey.svt.ntnu.no/TakeSurvey.aspx?SurveyID=98K0659K>

På forhånd TUSEN TAKK!

Masterstudent, Astrid Hoås

Praktisk informasjon:

Alle svar vil bli behandlet konfidensielt og ingen data vil bli presentert slik at man kan spore tilbake til enkeltpersoner. Alle opplysninger kommer til å anonymiseres innen prosjektslutt 31. mai 2014.

Dersom du har noen spørsmål i forbindelse med masterstudien, kan du kontakte meg på e-post: a_h488@hotmail.com, eller tlf.: 91310941. Min veileder Ragnheidur Karlsdottir kan kontaktes på e-post: ragnheidur.karlsdottir@svt.ntnu.no dersom det skulle være ønskelig.

Vennligst besvar alle spørsmålene i én økt.

Vedlegg 8 Kvalitative tilbakemeldinger i pilotstudien og hovedundersøkelsen

Tilbakemeldinger i pilotstudien

På spørsmålet i pilotundersøkelsen som lød: «Har du andre kommentarer til spørreundersøkelsen?», var det flere av respondentene som kom med tilbakemeldinger på at enkelte av spørsmålene virket gjentakende:

«Mye gjentakelse (...).»

«Mange spørsmål som [...] gjentar seg, det du spør om [er] nesten akkurat det samme»

«[S]ynes det virket som noen av spørsmålene gjentok forrige spørsmål»

På det samme spørsmålet i hovedundersøkelsen kom følgende tilbakemeldinger:

Tilbakemeldinger som omhandler frivillige verv

«Det ene spørsmålet om arbeid utenfor kunne gjerne inkludert muligheten for frivillige verv, særlig de tyngre vervene i Trondheims studentmiljø (20 t/uke +)»

«Kunne fokusert på ting utenom jobb og skole, som frivillige verv ettersom Trondheim er en av de studiebyene med stor frivillighetskultur.»

«Spurte ikke om andre fritidsaktiviteter som tar tid, for eksempel ISFiT eller UKA, eller andre verv på Samfundet, slik som jeg har og som gir meg energi og MYE glede, men også tar mye tid. Likevel ville jeg ikke droppet det for studiene. Det er det som gjør studiene verd i Trondhiem.»

«Burde blitt spurt om hvor mye tid som går til frivillig arbeid.»

«Dere bør ha med spørsmål angående frivillig verv i.o.m at veldig mange studenter i Trondheim har flere frivillige verv.»

«Det var ikke nevnt noenting om frivillige verv, men kun betalt jobb (slik jeg forsto det). Det er essensielt å ta det med i en slik undersøkelse om en vil forstå Trondheimsstudentene.»

Tilbakemeldinger som omhandler undersøkelsen

«Veldig mange like spørsmål, kan kanskje forbedres for å gjøre undersøkelsen mer oversiktlig.»

«Synes noen av spørsmålene gikk inn i hverandre i første del. Ellers en bra undersøkelse.»

«Veldig mange tilnærmet like spørsmål.»

«For mange like spørsmål (...).»

«En del repitative spørsmål.»

«Det burde vært en kommentar til hvorfor man ikke jobber ved siden av studiene. Jeg jobber feks ikke dette semesteret, men jeg har gjort det i 6 av de tidligere semesterene mine.»

Utsagn som omhandler studentenes egen hverdag

«Vi bør få mer stipend til at man statser 100% på studie, men samtidig kommer man til å miste sosiale evne med konstant lesing.»

«Unngår man å kaste bort for mye tid på tull og prokrastinering er fullt mulig å studere, jobbe, ha et sosialt liv og samtidig få nok søvn til å ikke bli stresset. Økonomien blir aldri et problem om man unngår sløse unødvendig med penger.»

«Ser absolutt nytten av undersøkelsen. Slik jeg ser det, vil det å jobbe ved siden av et fulltidsstudie alltid gå utover studiene, selv om det er lærerikt å jobbe.»

«Om svarene om jobb virker litt ambivalente så er det fordi jeg sjelden ønsker å dra på jobb (pga tidpress), men når jeg vel er der gir det meg veldig mye.»

«Dere som bestemmer, hvorfor er studieløpet slik det er? Jeg har studert et år i Sverige og der har man et fag så eksamen, nytt fag så eksamen osv, dvs at man ikke har en måned hvor man er så stresset som vi er nå. Denne modellen fra Sverige, og noen høyskoler i Norge, la også mer vekt på gruppearbeid og hjemmeksamener. Hvorfor skal alt man har lært under et semester avgjøres formidles på bare 4/5 timer? Studier nå handler om én ting: karakterer.»

Vedlegg 9 Sammenligning av svarfordelinger etter om studentene har jobb eller ikke i forhold til vurdert selvverd

Tabell 26 viser sammenligning av studentgruppene med og uten jobb når det gjelder stress og emosjonell utmattelse av studier, etter om de har lav eller høy vurdering av selvverd.

Tabell 26

Stress og emosjonell utmattelse studier: Sammenligning av studentgruppene med og uten jobb, etter om de har lav eller høy vurdering av global selvverd

	Selvverd	Min.	Maks	Jobb		Ikke jobb		Sig.
				n	M (SD)	n	M (SD)	
Kilde til stress: Studier	Lavere vurdering			19	4,26 (0,65)	30	3,90 (0,96)	.154
	Høyere vurdering			69	3,65 (0,92)	116	3,59 (0,92)	.683
Emosjonell utmattelse studier	Lavere vurdering	3	15	19	9,37 (2,83)	30	8,67 (2,59)	.377
	Høyere vurdering	3	15	67	6,63 (2,76)	112	7,29 (2,83)	.125

Tabell 27 viser sammenligning av studentgruppene med og uten jobb når det gjelder i hvilken grad økonomi er kilde til stress, etter om de har lav eller høy vurdering av selvverd.

Tabell 27

Kilde til stress – økonomi: Sammenligning av studentgruppene med og uten jobb, etter om de har lav eller høy vurdering av global selvverd

	Selvverd	Jobb		Ikke jobb		Sig.
		n	M (SD)	n	M (SD)	
Kilde til stress: Økonomi	Lavere vurdering	19	3,84 (0,83)	30	2,73 (1,05)	.000**
	Høyere vurdering	68	3,24 (1,31)	116	2,85 (1,18)	.043*

Merknad. Sig. = signifikansnivå ved 2-halet test. * = Signifikant på 5%-nivået. ** = Signifikant på 1%-nivået.

Tabell 28 viser sammenligning av studentgruppene med og uten jobb når det gjelder i hvilken grad livet generelt er kilde til stress, etter om de har lav eller høy vurdering av selvverd.

Tabell 28

Kilde til stress – livet generelt: Sammenligning av studentgruppen med og uten jobb etter om de har lav eller høy vurdering av global selvverd

	Selvverd	Jobb		Ikke jobb		Sig.
		n	M (SD)	n	M (SD)	
Kilde til stress: Livet generelt	Lavere vurdering	19	3,32 (1,20)	30	3,27 (1,05)	.881
	Høyere vurdering	69	2,68 (0,81)	115	2,65 (0,97)	.836